

3 • 2018

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

- MLU på våre fregatter
- FN-jubileet og Frigjørings- og Veterandagen
- NORDEFCO-konferansen i Stockholm

BFOs LEDER- KONFERANSE 2018

Litt av hvert
Hva skjer?
Internasjonale nyheter
KAFO & BESO

A TRULY RELIABLE ADVANTAGE

Of all the things that can go wrong on a mission,
your ammunition shouldn't be one of them.

From special forces to regular army, navy and air crews, Nammo provides the reliable advantage to those doing an important job, where and when they need it most. Our relentless focus on real-world operator challenges and constant drive to advance performance and reliability makes Nammo a trusted partner. We provide the tools that get the job done, without fail.

- Ammunition • Rocket Motors
- Shoulder Fired Systems • Demilitarization

www.nammo.com

Nammo
SECURING THE FUTURE

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPPENS ORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud
E-post: karin@2punkt.no
Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktpricke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Stridsbåt 90 under en øvelse utenfor Harstad
Foto Jakob Østheim

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

14. juni 2018
(Bekreftet opplag 2. halvår 2017 - 10.200)

UTGIVELSESPÅN 2018:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 4 august	10. august	24. august
Nr 5 oktober	28. september	12. oktober
Nr 6 desember	23. november	7. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Ikke lett å forstå alt som skjer i Forsvaret

Man kan la seg undre over en rekke ting som skjer disse dager. Nedleggelsen av Andøya flystasjon er én av dem. En flystasjon som er skapt for maritim flyovervåking, med sine to rullebaner, aksess rett ut i havet, enorme områder for videre utbygging, god hangarkapasitet og et stort antall sheltere spredd rundt på hele basen. Tar man også i betraktning at E-tjenesten IKKE kommer til å flytte fra Andøya, og at en rekke eksperter har karakterisert Evenes som totalt ubrukt for all den aktiviteten som flyttes dit. Er dette bare politikk? Er forsvarssjefen presset til dette på grunn av manglende økonomi? Er det trikset med tall og kostnadsberegninger, for å få det til å se ut som om det ble for kostbart å beholde maritim luftovervåking fra Andøya? Har Forsvarets politiske ledelse nok en gang blitt overstyrt de militærfaglige vurderinger?

Så til dette med åpenhet i Forsvaret. Både forsvarsministre og forsvarssjefer har de siste årene oppfordret til åpenhet, og oppfordret befal til deltagelse i den offentlige debatt. Det tør være kjent at svært få offiserer, i alle fall på høyere nivå, tør gå ut og fremme andre synspunkter enn det Forsvarsdepartementet og/eller forsvarssjefen har. Man av den grunn presset til å bli varmluft- og medvinds-offiserer? Går du motstrøms, er det nemlig fare for at din karriere kan bli penset inn på sidesporet.

Nå har sjefen for Hæren generalmajor Odin Johannessen fått strekk av forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen for å ha gitt Utenriks- og Forsvarskomiteen saklig og reell informasjon og status i Hæren. Det ble gjort når komiteen var på besøk i Troms i juni. Er det virkelig slik at Forsvarets politiske og militære ledelse ikke ønsker at Utenriks- og Forsvarskomiteen, og Stortinget skal bli kjent med hvordan det virkelig står til med Hæren vår? Det er vel for stor avstand mellom realitetene og Regjeringens budskap om tidens satsning på Forsvaret.

Nå kommer presset også fra NATO, som kritiserer Hærens manglende stridsvogns-kapasitet og det faktum at Hæren har for få soldater. Nå har Regjeringen/FD gitt grønt lys for at rundt 300 US Marines soldater permanent skal øve ut ifra Setermoen leir i Troms. Dette kommer i tillegg til de drøye 300 US Marines som permanent øver på Værnes/Trøndelag (US Marines har store forhandlsagre i Trøndelag). Det tør også være kjent at USA har innsett at Norge sliter med å produsere nok maritim overvåking i Nord-områdene på grunn av våre aldrende P-3 Orion fly, samt for lite personell. Dette kom spesielt godt frem under Russlands storøvelse Zapad tidligere i år. I skrivende stund har 4-5 amerikanske P-8 maritime overvåkingsfly rykket inn på Andøya for å drive «øvings-tokt», samt at USA skal få bygge et mottaks-område for et mindre antall amerikanske kampfly på Rygge flystasjon. Det snakkes om alle typer kampfly, kanskje også verdens mest avanserte kampfly F-22 «Raptor».

All hjelp er velkommen og mottas med takk, men er ikke dette en begynnende bekreftelse på at vi er i ferd med å gjøre oss stadig mer avhengig av alliert støtte, også i vårt førstelinjes nasjonale forsvar?

Til slutt vil jeg oppfordre dere til å laste Offisersbladets gratis-App til mobil og/eller nettbrett. Dette er en egen produksjon av utgaven som er på trykk, men har også enkelte video-snutter knyttet til artiklene. Dessuten ligger det mange tidligere utgaver der.

Selv om noen allerede har tatt ferie når denne utgaven kommer ut i midten av juni, så ønsker jeg alle leserne en riktig god og vel fortjent sommerferie!

GOD SOMMER!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

Har du riktig **BÅTFORSIKRING?**

Sommersesongen er i gang og endelig kan du nyte livet på sjøen. Da er det viktig å vite at båten er riktig forsikret – og at ikke hele sesongen blir ødelagt om noe skulle skje. Ifs båtforsikring dekker alt fra hærverk og tyveri til totalhavari, og gjør at du kan nyte båtlivet uten bekymringer.

Ta kontakt med forsikringsspesialistene i FP på telefon 21 07 57 10 eller if@fp.no hvis du vil vite mer.

I SAMARBEID MED

FP

Forsvarets Personellservice

faste saker:

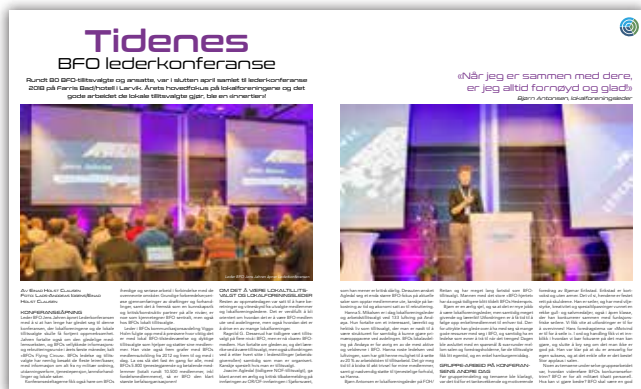
Redaktøren: Ikke lett å forstå alt som skjer i Forsvaret	3
BFO leder: Når retorikk blir det viktigste	24
Giv akt! Takk!	25
Hva skjer?	26-34
KAFO&BESO	35
Leserinnlegg	40-42
Pensjon – Grunnbeløpet i folketrygden berører oss alle	44-47
Litt av hvert	52-53
Kjekt å ha!	57
Filmanmeldelse: Darkest Hour	56-57
Tilbakeblikk	60
Internasjonale nyheter	74

48-51

64-67

6-9

20-21

artikler:

Tidenes BFO lederkonferanse	6-9
KAFO i Paris	10-13
10 milliarder til fregattene «Mid-life Update»?	14-15
Stor og verdig markering av FN-jubileet	16-19
Frigjørings- og veterandagen 2018	20-21
Flyfemkamp - blant Forsvarets sprekeste	22-23
Operativt logistikkseminar	36
USA og F-35 – de ubestridelige og dokumenterbare fakta	38-39
Veteranhuset «Camp Oscarsborg» er åpnet!	43
Publikumsrekord på Norsk Militær Tattoo	48-51
De nordiske land vil forsvare hverandre	54-56
Samarbeidet med US Navy gir Marinen mye	62-63
Wilbur Smith skriver om krig og kolonitid	64-67
VARSLING – en plikt og en mulighet	68-69
«Kald krigs-perioden» i Vestfold	70-73

Tidenes BFO lederkonferanse

Rundt 80 BFO-tillitsvalgte og ansatte, var i slutten april samlet til lederkonferanse 2018 på Farris Bad/hotell i Larvik. Årets hovedfokus på lokalforeningene og det gode arbeidet de lokale tillitsvalgte gjør, ble en «innertier»!

Leder BFO Jens Jahren åpner Lederkonferansen

AV EINAR HOLST CLAUSEN
FOTO: LARS-ANDREAS IRGENS/EINAR
HOLST CLAUSEN

KONFERANSEÅPNING

Leder BFO Jens Jahren åpnet Lederkonferansen med å si at han lenge har gledet seg til denne konferansen, der lokalforeningene og de lokale tillitsvalgte skulle få fortjent oppmerksomhet. Jahren fortalte også om den gledelige medlemsveksten, og BFOs vellykkede informasjons- og rekrutteringsrunde i årets første måneder, kalt «BFOs Flying Circus». BFOs ledelse og tillitsvalgte har nemlig besøkt de fleste leirer/baser, med informasjon om alt fra ny militær ordning, utdanningsreform, tjenestepensjon, lønnsforhandlinger og lokale saker.

Konferansedeltagerne fikk også høre om BFOs

iherdige og seriøse arbeid i forbindelse med de ovennevnte områder. Grundige forberedelser, seriøse gjennomføringer av drøftinger og forhandlinger, samt det å fremstå som en kunnskapsrik og kritisk/konstruktiv partner på alle nivåer, er noe som kjennetegner BFO sentralt, men også hos BFOs lokalt tillitsvalgte.

Leder i BFOs kommunikasjonsavdeling Viggo Holm fulgte opp med å presisere hvor viktig det er med lokal BFO-tilstedeværelse og dyktige tillitsvalgte som hjelper og støtter sine medlemmer. Han viste også frem grafer med BFOs medlemsutvikling fra 2012 og frem til og med i dag. La oss slå det fast én gang for alle, med BFOs 5.800 tjenestegjørende og betalende medlemmer (totalt rundt 10.500 medlemmer, inkl. fordelsmedlemmene), så er BFO den klart største befalsorganisasjonen!

OM DET Å VÆRE LOKALTILLITS- VALGT OG LOKALFORENINGSLEDER

Resten av oppmøtedagen var satt til å høre beretninger og vitnesbyrd fra utvalgte medlemmer og lokalforeningsledere. Det er verdifullt å bli orientert om hvordan det er å være BFO-medlem ute ved avdelingene, men også hvordan det er å drive en av mange lokalforeninger.

Ragnild G. Desserud har tidligere vært tillitsvalgt på flere nivå i BFO, men er nå «bare» BFO-medlem. Hun fortalte om gleden av, og det lærerike ved å være tillitsvalgt, men også utfordringen ved å etter hvert sitte i lederstillinger (arbeidsgiverrollen) samtidig som man er organisert. Kanskje spesielt hvis man er tillitsvalgt.

Joacim Agledal (tidligere NOF-tillitsvalgt), ga blant annet en ærlig og kritisk tilbakemelding på innføringen av OR/OF-innføringen i Sjøforsvaret,

«Når jeg er sammen med dere, er jeg alltid fornøyd og glad!»

Bjørn Antonsen, lokalforeningsleder

som han mener er kritisk dårlig. Dessuten ønsket Agledal seg et enda større BFO-fokus på aktuelle saker som opptar medlemmene ute, kanskje på bekostning av tid og økonomi satt av til rekruttering.

Hanna S. Mikalsen er i dag lokalforeningsleder og arbeidstillitsvalgt ved 133 luftving på Andøya. Hun fortalte om et interessant, lærerikt og hektisk liv som tillitsvalgt, der man er nødt til å være strukturert for samtidig å kunne gjøre primæroppgavene ved avdelingen. BFOs lokalavdeling på Andøya er for øvrig en av de mest aktive og veldrevne i BFO. Hanna roste ledelsen ved luftvingen, som har gitt henne mulighet til å sette av 20 % av arbeidstiden til tillitsarbeid. Det gir meg tid til å bidra til økt trivsel for mine medlemmer, samt gi nødvendig støtte til tjenestelige forhold, sa Hanna.

Bjørn Antonsen er lokalforeningsleder på FOH/

Reitan og har meget lang fartstid som BFO-tillitsvalgt. Mannen med det store «BFO-hjertet» har da også tidligere blitt tildelt BFOs Hederspris.

Bjørn er en ærlig sjel, og sa at det er mye jobb å være lokalforeningsleder, men samtidig meget givende og lærerikt! Utfordringen er å få tid til å følge opp enkeltmedlemmet til enhver tid. Derfor uttrykte han glede over å ha med seg så mange gode ressurser med seg i BFO, og samtidig ha en ledelse som evner å trå til når det trenges! Dagen ble avsluttet med en spørsmål & svar-runder mellom salen og foredragsholderne, før de tillitsvalgte fikk litt egentid, og en enkel hamburgermiddag.

GRUPPE-ARBEID PÅ KONFERANSENS ANDRE DAG

Før gruppeinndeling og temaene ble klarlagt, var det tid for et tankevekkende og motiverende

foredrag av Bjørnar Erikstad. Erikstad er kortvokst og uten armer. Det vil si, hendene er festet rett på skuldrene. Han er seiler, og har med viljestyrke, kreativitet og spesialtilpasninger vunnet en rekke gull- og sølvmedaljer, også i åpen klasse, der han konkurrerer sammen med funksjonsfriske seilere. Vi fikk vite at utfordringer er til for å overvinnes! Hans foredragstema var «Motvind er til for å seile i». I ord og handling fikk vi et innblikk i hvordan vi bør fokusere på det man kan gjøre, og slutte å bry seg om det man ikke er god på. Han var klar på at du er ansvarlig for egen suksess, og at det enkle ofte er det beste! Stor applaus i salen.

Noen av temaene under selve gruppearbeidet var, hvordan videreføre BFOs konkurransefortrinn? BFO er for alt militært tilsatt personell. Hva kan vi gjøre bedre? BFO skal være en god

Foredragsholderne på første dag svarer på spørsmål fra salen, godt ledet av Heidi Cecilie Fredriksson.

Statssekretær i FD Tone Skogen.

Leder og nestleder noterer og får med seg tilbakemeldinger.

Noen av BFOs samarbeidspartnere stilte opp i Larvik Blant andre Milrab.

Foredragsholder Bjørnar Erikstad.

Øverst Busch kom med tilleggskommentarer etter statssekretærens foredrag.

samarbeidspartner i alle ledd. BFO skal fortsette med kvalitet og kompetanse. BFO skal bli bedre på informasjonsflyt mellom lokalforeningene. De fem gruppene jobbet i over to timer med temaene, før gruppens løsninger/forslag/kommentarer ble fremlagt i plenum. En meget givende, og lærerik seanse, som vil gjøre BFO til en enda bedre befalsorganisasjon.

UAVHENGIGHET - STYRKE - SAMARBEIDSVILJE Etter lunch snakket nestleder BFO Rune Rudberg om "ting i tiden", og hvordan BFO jobber internt og eksternt, samt bedriver politisk påvirkning. Her kom han inn på BFOs syn på, og arbeid med alt fra fagmilitært råd, langtidsmeldingen, OMT, utdanningsordningen, alderspensjon, særaldersgrenser og lønnsoppgjør. Og på sedvanlig måte med saklighet og humor, fikk han full oppmerksomhet fra alle i salen.

FORSVARSDEPARTEMENTET PÅ Plass

På slutten av dag to fikk vi besøk av Statssekretær i FD, Tone Skogen. Hun holdt et foredrag om dagens sikkerhetspolitiske situasjon, den militærteknologiske utvikling i Øst, og verden for øvrig (sensorer-autonome systemer-kunstig intelligens). Hun kom også inn på nye sårbarheter som oppdages (eks.vis cybertrusler). Statssekretæren sa også at Forsvaret må være "designet" for fremtidige utfordringer. Skogen orienterte også om behovet for langtidsplanlegging, innføringen av militær ordning for tilsatte, og behovet for ny utdanningsordning. Flere i salen satt urolig på stolene på dette tidspunkt, spesielt når statssekretæren fortalte om rekordsøknad til krigsskolene.

Under spørsmålsrunden etter foredraget, kon-

fronterte BFOs HTV Sjø Tor Erik Eide Statssekretæren med at personell i Sjøforsvaret til sammen har nesten 120 dagsverk i opparbeidet overtid/avspasering/ferie på grunn av personellmangel og krav om økt operativ aktivitet og beredskap. Flere andre spørsmål og kommentarer gikk på manglende økonomi.

BFOs tillitsvalgte på FOH Hans Petter Myrseth, ba Statssekretæren om å ta en tur inn i fjellanlegget på Reitan, og se hva Forsvaret har av gripbare styrker/materiell i dag.

BFOs hovedtillitsvalgt i Luft, Lars Erik Jamtli sa hva han mente om valget av Evenes som ene-base i Nord! Et uforståelig valg sa Jamtli, og tilføyde at her har man ikke tenkt på mottak av alliert støtte og egne styrker, heller ikke utbygging av takse-baner, fuel-anlegg etc.

Statssekretæren svarte så godt hun kunne på

Det er tid for quiz. Er alle med?

Nestleder Rune Rødberg i kjent stil.

Konferansier på festmiddagen var Marte Stokstad.

Pausene ble benyttet til de gode samtaler.

Pene og pyntet til festmiddag.

stående fot, men kom vel ikke med noe fullgodt svar, eller umiddelbar løsning på dette, men noterte flittig. La oss håpe at hun tar med seg noe fra realitetsbeskrivelsene hun fikk fra den virkelige verden.

På kvelden fikk vi være med på en strålende festmiddag, og en meget god konferansier i Marte Stokstad. BFOs Hederspris gikk i år til Helge Gulaker, for hans årwise kjempeinnsats for BFO som tillitsvalgt. En meget vel fortjent heder! Se begrunnelsen og stort bilde på Gule Sider i denne utgave.

Gunnar Lie Eide fikk de tillitsvalgtes egen pris, Den Gylne Blink! En pris også gitt for ekstraordinær innsats for BFO og felleskapet. En vel fortjent heder dette også!

BFOs forhandlingsleder Lars Omberg fylte for øvrig 50 år denne kvelden og ble behørig

feiret fra scenen med Marte Stokstad, bursdagssang fra salen, og med videohilsen fra Cecilie Skog.

LEDERKONFERANSENS SISTE DAG

På hjemreisedagen var tiden satt av til litt om rekruttering, medlemsveksten, "myteknusing" og ledelsens oppsummering av de tre givende dagene på Farris Bad/hotell i Larvik. Lars-Andreas Irgens gikk gjennom erfaringene etter informasjons- og rekrutteringsrunden "BFO Flying Circus", en svært godt mottatt runde i de fleste leirer/garnisoner.

Hedersprisvinneren Helge Gulaker holdt en meget god takketales (med stort BFO-hjerte), før tiden var inne for å knuse noen myter, som har fått lov til å utvikle seg, ofte med hjelp av andre organisasjoner. Det ble slått fast: BFO er den

største organisasjonen, BFO har de beste og billigste forsikringene, BFO har den laveste kontingenten, BFO er partipolitisk uavhengig og gir ikke indirekte støtte til AP og SV.

Leder BFO Jens Jahren orienterte lederkonferansen om all den politiske påvirkningen BFO bedriver til daglig, og metodikken rundt dette. Han roste den jobben de tillitsvalgte gjør, i tillegg til sitt daglige virke, og at han er stolt over at BFO er i stadig vekst. Vi har dyktige tillitsvalgte og er stadig mer relevante sa Jahren. Han presiserte videre at BFO er og alltid skal være troverdig, saklig, løsningsorientert, faglig sterk og ryddig. Sist men ikke minst, sa leder BFO at vi skal bygge gode relasjoner, stille krav og følge opp, samt fokusere på vår kjerneoppgave, nemlig ivaretagelse av personellet!

KAFO i Paris

AV: ESPEN STENSLAND OG RICHARD BRIX MARTINSEN

FOTO: LARS-ANDREAS IRGENS

Det finnes kadetter som slenger med leppa når KAFO har møte eller konferanse, fordi de mener at slike arrangementer handler om å sløse bort medlemmenes penger. For de som har et noe mer reflektert syn, vet at KAFO er et viktig organ for medlemmene, og for BFO sentralt. På møter og konferanser tar KAFO opp dagsaktuelle temaer, finner løsninger på medlemmenes utfordringer, og planlegger videre arbeid. I år ble Vårkonferansen avholdt i Paris, og temaene som ble tatt opp var blant annet KAFOs fremtid

etter utdanningsreformen (URE), og rettigheter og vilkår for kadettene på ny reform. Den følgende teksten omhandler konferansens innhold, opplevelser og resultat.

Vårkonferansen varte fra torsdag til mandag, med en god blanding av faglig- og kulturelt innhold. Delegasjonen landet på Charles de Gaulle 18:50 torsdag kveld, og turen gikk rett til hotellet. Etter innsjekk vartet Hard Rock Café velvillig opp en sulten gjeng på 25 med en tapasbasert kveldsmat. Deretter gikk turen tilbake til hotellet for de fleste, mens en håndfull stemningssøkere stoppet på et irsk vannhull på vei hjem. Det kan nevnes at det eneste som var irsk med dette stedet var navnet, siden alt annet minnet mer om en spansk pub.

Fredag startet med et foredrag av forsvarsattaché, Oberst Johan Terje Alvsaker. Ettersom den norske ambassaden i Paris for tiden er under oppussing, åpnet ambassadøren velvillig opp sin residens for samtaler med militærattacheen. Videre gikk turen til *Ecole Militaire* (stabsskolen i Paris) som har en av byens aller flotteste beliggenheter. Tiden mellom omvisning og middag ble brukt til gaterebus for å bli litt kjent i byen.

På stabsskolen besøkte vi nåværende elev, Major Einar Berntsen. Han ga oss en omvisning på *Ecole Militaire*, og holdt et foredrag blant annet om Norges forhold til Frankrike militært, Frankrikes posisjon i NATO og Europa, og hvor-

dan det er å gå på stabsskolen i Paris, og i utlandet generelt.

Gaterebusen hadde som formål å gjøre kadettene kjent med viktige monumenter og bygninger i bykjernen. Sentralt for rebusen var også å bli kjent med hverandre på tvers av krigsskolene. Dette var viktig for å få til gode diskusjoner og samarbeid på den faglige delen av Vårkonferansen. Kvelden ble avsluttet med middag på *Pony Polo*.

Lørdag var første konferansedag, og Lars-Andreas motiverte kadettene med følgende i konferanseblekka: "Gjør deg klar for en tung faglig dag!" Etter en oppdatering på status fra Landsstyret og lokalforeningene, fikk vi påfyll av

informasjon om lokalforeningsdrift, den pågående utdanningsreformen i Forsvaret, og forsikringer. Dette var utgangspunktet for de kommende gruppeoppgaver og -diskusjoner. Den første konferansedagen ble avsluttet med fremlegging av resultatet etter gruppearbeidet. Kvelden ble fullbyrdet på en begivenhetsrik måte på *Nos Ancetres Les Gaulois*. Denne restauranten hadde et utpreget vikingetema, både hva gjelder mat, drikke og møbler.

Søndag var andre konferansedag, og den startet med et foredrag av Kerstin Ramsjø. Hun pratet om hvordan det er å være fersk heltidstillitsvalgt, hva hennes fokusområder er, og hvordan tillitsvalgterfaringen blir nyttig den

dagen hun skal tilbake til avdeling. De påfølgende gruppeoppgavene og -diskusjonene omhandlet hvordan KAFO og BESO skal tilpasses den nye hverdagen uten en toårig befalsskole, og uten lønnet krigsskoleutdanning. Kvelden ble avsluttet på et særdeles bra vis, med show på *Crazy Horse*. Denne fremragende underholdningen førte til at majoriteten av reisefølget gikk rundt med et bredt glis resten av kvelden.

Mandag morgen var det satt av noen timer til sightseeing, før bussen gikk til flyplassen klokken halv elleve. Noen la seg i fornuftig tid kvelden før, og fikk nyte Paris i strålende sol før tilbaketuren, mens andre, de som var mest ivrig

Stabsskoleelev, Major Einar Berntsen, loset KAFO trygt gjennom Ecole Militaire og delte villig historier fra sin egen elevtilværelse - bak fotografen var rideområdet.

Johan Terje Alvsaker svarer så godt han kan på spørsmålene fra kadettene, som spente fra militær utdanning til presidentvalg.

Som artillerist var det viktig for Major Berntsen at fellesbildet ble tatt nettopp foran Artilleriporten - en av mange (store) innganger til skolen.

på å utforske nattelivet, hadde nok med å rekke bussavgangen. Alt i alt er KAFO, og de fremmøtte fra BFO sentralt, veldig fornøyd med det faglige- og kulturelle utbytte av Vårkonferansen 2018.

KAFO-FAGLIG

Forvaltningen av fremtidens kadetter og studenter er landet. Det har vært en lang prosess hvor Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS) har utarbeidet et nytt reglement som tar for seg personellforvaltningen av den nye kategorien studenter. Det har vært ute på høring, blitt drøftet og endret. BFO har vært tungt involvert i prosessen og kommet med flere inn-

spill som har blitt tatt til følge. Fremtidens kadetter og studenter skal forvaltes etter Fredsregulativet del 1, noe som i praksis vil si at de vernepliktiges vilkår og rettigheter, men med noen modifikasjoner. Deltakerne på Vårkonferansen var enige i at dette var et steg i riktig retning i forhold til skisserte løsninger tidligere i prosessen hvor man skulle få dårligere vilkår enn vernepliktige.

Som følge av dette må KAFO tilpasse seg den nye kategorien medlemmer som starter på skolene i august 2018, men samtidig ivareta de eksisterende medlemmene som vil fortsette å gå på gammel ordning. Dagens organisering av ungdomsorganisasjonene, KAFO og BESO, er

uhensiktsmessig i fremtiden ettersom dagens kadetter vil gå over på vilkår slik vi kjenner de fra dagens Befalsskole. I tillegg vil den nye organiseringen måtte favne de andre studentene på andre skoler enn krigsskolene, slik som FIH. Vårkonferansen mente det var hensiktsmessig å legge ned BESO og heller tilpasse KAFO til de nye vilkårene som møter oss fra høsten av. Vi arbeidet oss gjennom hvordan det vil se ut i fremtiden og la grunnlaget for en effektiv og god Høstkonferanse.

Som nevnt tidligere fikk vi en omvisning på stabsskolen av major Einar Berntsen, og med det en gjennomgang av det franske militære systemet. Det er til dels annerledes fra det

Det var lite pompøsitet over møterommet på den faglige delen av konferansen, men kadettene diskuterte seg flittig gjennom sakene.

På vei til ambassaden.

Kadettene organiserte selv gaterebusløpet denne konferansen - noe som høstet svært gode tilbakemeldinger. De rakk å bli godt kjent med hverandre før den faglige del.

Paris, med sitt ikoniske Eiffeltårn, bygd til Verdensutstillingen i 1889 - totalvekt 9 000 tonn.

norske. Det er allerede et etablert OR- og OF-korps i Frankrike hvor man ved starten av karrieren velger hvilken vei man tar. Dette i seg selv en sannhet med modifikasjoner ettersom de som går krigsskole og blir offiserer gjerne er folk fra de øvre samfunns-lag, godt bemedlede og med militær tradi-sjon innad i familien. Utdannelsen deres likner veldig på den fremtidens norske offiserer skal igjennom med krigsskole rett etter videre-gående, stabsskole og sjefsskole etterhvert. Noe av forskjellen ligger i at det er veldig høy konkurranse inn mot stabsskolen hvor en svært lav prosentandel av de krigsskoleutdannede får plass, og videre rundt ti prosent av stabsoffi-

serene får plass på sjefsskole på et senere tidspunkt.

Kompetansen man innehar før man søker seg inn på stabsskolen er også høyere blant franskmennene da man gjerne er oberstløytnant og har hatt bataljonssjefstjeneste fra før av. En annen kuriositet er at det er en pågående konkurranse innad i kullene om hvem som er den beste taleren og retorikeren, og dermed er det tid for taler ukentlig. Men det skal også nevnes at offiserene er avhengig av sine underoffiserer. OR-ene i Frankrike, eller under-offiserer som de tituleres der, er helvervede soldater som har gått gradene. En starter som vervet, eller grenader, også går en gradene

gjennom visekorporal, korporal og korporal 1.kl før en potensielt blir underoffiser i form av sersjant. Dette er potensielt, fordi det er ingen selvfølge at man får opprykk i grad, i motsetning til i Norge. Det som avgjør hvorvidt en stagnerer på et gitt gradsnivå er skikkethet og dyktighet i jobben. Med andre ord kan en få opprykk til sersjant etter fire år om man er drivende dyktig, eller ti år dersom en er litt tunglært. Den viktigste jobben til en fransk underoffiser er ledelsen av de vervede og understøttelsen av offiseren sin, og dette krever stå-tid. Hvordan skal Forsvaret sikre dette hos sine ansatte?

10 milliarder til fregattenes «Mid-Life Update»?

Hva oppgraderingen, den såkalte MLU av våre fem fregatter vil omfatte, vil bli klart i begynnelsen av 2019. Inntil vurderingene er gjennomført kan ingen i Sjøforsvaret si hva dette vil koste. Det nærmeste noen våger å antyde er at prisen vil ligge mellom 1 - 10 milliarder kroner.

Av: TOR HUSBY

MLU-prosessen er allerede i gang, men skyter fart når alt er beskrevet, kvalitetssikret og konseptet godkjent, definisjonsfasen sluttført ca 2022, og kontrakter med verft og underleverandører underskrevet. Først da kjenner Sjøforsvaret prisen.

2024-2029

Under programkonferansen Sjøsystemer i mars i regi av FSI i Bergen ble det fremholdt at gjennomføringsfasen kan ta fem år, slik at hver fregatt er på verft i ett år om gangen i perioden 2024-2029. Noe kan Forsvaret selv gjøre, men resten må ut i markedet. Spanske Navantia, som bygget fregattene, kjenner både Sjøforsvaret og fartøyene godt, kan være en nærliggende partner igjen. Offisersbladet spør kommandør Sigurd Smith;

HVORFOR ER EN MLU NØDVENDIG?

-Husk at fregattprosjektet startet i 1994, kontrakten var omfattende og volumet kjempestort med hundretusener av komponenter i hver fregatt. Noen hadde levetid på mindre enn 10 år, andre 10-15 år, det skipstekniske på over 20 år mens skroget skulle vare i mer enn 30 år. En stor del av teknologien er fra 1990-tallet eller enda eldre. Den første fregatten, KNM «Fridtjof Nansen» ble levert i 2006, mens KNM «Thor Heyerdahl» seilte inn i flåten i 2011 som den siste. Nå er det tid for handling! Vi ønsker at underleverandørene kan forplikte seg til vedlikehold i 15-20 år, som er vanlig i våre kontrakter. Ofte vil det ikke være mulig å få reservedeler etterpå. Skal vi i disse tilfeller skifte hele systemet? Det er slike faktorer som gjør en MLU hensiktsmessig, svarer kommandør Sigurd Smith, som stod for presentasjonen av MLU-prosjektet.

HVA PRIORITERES?

-Samband og noen våpensystemer kommer først. Skal AEGIS-systemet få en levetidsforlengelse? Teknologien har endret seg og operativ ukurans oppstår etter hvert. Det samme har trusselbildet. Sjøforsvarets behov i 2020 er ikke de samme som da vi skrev kravdokumentene og kontrakten for snart 20 år siden. Den siste versjonen av sjømålsmissilet er forskjellig fra det fregattene fikk opprinnelig. Det samme gjelder for Oto Melara 76 millimeter-kanonen på fordekket.

FARLIGERE MOTSTANDER

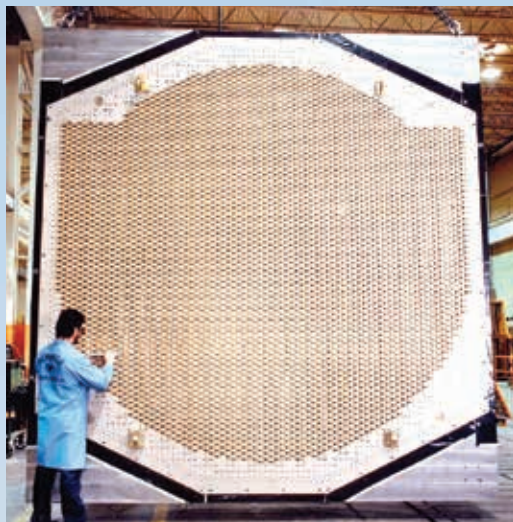
Marinen har behov for bedre beskyttelse mot lufttrusselen og styrke anti-ubåt kapasiteten. Ubåtene er blitt stillere, opererer mer skjult, har større rekkevidde, utholdenhet og kan frakte mer utstyr, deriblant kryssermissiler. De er blitt farligere

Personellet som skal ta imot NH 90 helikoptre på dekk må nok fortsatt vente.

Kanon og missilsystemer trenger også vedlikehold og modernisering.

Aegis radarantenne.

KNM Fridtjof Amundsen.

motstandere. Den russiske ubåtflåten er under rask utvikling. Det ble vist en serie med nye russiske ubåter og nye våpensystemer under Programkonferansen. Russland legger stor vekt på sjøkontroll av «Bastionen» som omfatter hele Finnmark kysten og Barentshavet og sjønektelse for våre allierte i Norskehavet. På den annen side er NATOs strategiske mål maritim overlegenhet, ikke minst i Atlanterhavet.

MAN HAR GODE ERFARINGER MED FREGATTENE SOM KOMMANDOFARTØYER?

-Ja. Fregattene var designet for denne rollen. De viste meget gode ytelser og vi hadde meget gode erfaringer. Fire ganger har vi ledet multinasjonale marineoperasjoner, bl.a. utenfor Øst Afrika. Flest ganger har Norge vært i spissen for

NATOs stående Atlanterhavstyrke SNMG-1 – Standing Naval Maritime Group. Gjennom hele 2017 ledet vi NATO-gruppen Tre av fregattene har fått oppgradert forlegningskapasiteten fra 148 til 170 lugarer. Pluss andre tilpasninger. Det vil være fornuftig at de to siste fregatter også får den samme kapasitetsutvidelsen. Å være lederfartøy innebærer å ha større ambisjoner enn bare å være medlem i en multinasjonal styrke. Når logistikkfartøyet «Maud» blir operativt øker ytelsene av fregattene ytterligere. En annen stor forbedring er at det nå er besetninger til alle fem fregatter.

MEN NH90-HELIKOPTRENE MANGLER FORTSATT?

-De er sårt savnet, men ingen andre ligger over eller ved siden med hensyn til ytelser, sier Sigurd Smith.

Kommandør Sigurd Smith.
Foto Tor Husby.

Generelt ble det lagt vekt på viktigheten av å implementere langtidsplanen, ta igjen etterslepet m.h.t. vedlikehold, styrke reservedelsnivået, opp-bemanne, trene og øve Sjøforsvarets fartøyer, redusere landbemanningen til fordel for sjøtjeneste og skape høyere tilgjengelighet. Så snart ubemannet mineleting/sveiping er introdusert skal «Alta»- og «Oksøy»-klassene gå ut av marinestrukturen.

Stor og verdig markering av FN-jubileet

Den 6. april ble vi vitne til en av de største veteranmønstringene i nyere tid, under markeringen av 40-års dagen siden vi sendte den første kontingenten til Libanon.

EINAR HOLST CLAUSEN
FOTO: FORSVARETS MEDIESENTER

40-års markeringer ble gjennomført over hele landet, med oppstillinger og medaljeutdeling til de som ikke hadde fått medaljen for tjeneste i internasjonale operasjoner. Alle militære leire/baser gjennomførte oppstillinger med inviterte veteraner, men størst var nok oppstillingen, medaljeutdelingen og det sosiale arrangementet på Akershus festning.

Over 2000 FN-veteraner fylte hele oppstillingsplassen på festningen. Det hele ble krydret med alle deltagende nasjonale og internasjonale korps og band fra Norsk Militær Tattoo, som ble gjennomført denne helgen! Etter tale av forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen og påfølgende medaljeutdeling foretatt av kommandanten på Akershus festning brigader Ole Asbjørn Fauske og sjef forsvarsstab generaløyntant Erik Gustavson, gikk alle i parade opp Karl Johan og endte opp på Oslo Rådhus. Dette skapte stor oppmerksomhet blant så vel Osloborgerne som hos turistene!

Senere på ettermiddagen/kvelden var alle invitert inn i det enorme teltet som var satt opp på festningsplassen, der de fikk oppleve flere taler, musikkunderholdning og ølservering med eget spesial-bestilt FN-øl for anledningen. Selv forsvarsminister Frank Bakke Jensen kom på scenen og sang sammen med sitt gamle band!

I 2018 er det 40 år siden kontingent 1 i UNIFIL, og 20 år siden den norske hovedstyrken forlot Libanon. Fra 1978 til 1998, tjenestegjorde mange tusen nordmenn i denne FN-styrken. Totalt deltok rundt 3.000 veteraner rundt om i landet på seremonier. Norge mistet 21 soldater/befal i UNIFIL-tjeneste, fire av disse i direkte stridshandlinger, i tillegg til fire omkomne under et helikopterkrasj (Bell-helikopter).

Dette ble en minnerik dag for FN-veteranene, de pårørende, øvrig forsvarspersonell, tattoo-deltagere, og et stort sivilt publikum. All ære til Forsvarets Veteranavdeling, Forsvarets ledelse og alle andre som støttet denne markeringen! Her er en liten bildekavalkade fra den store dagen.

Forsvarssjef Haakon Bruun-Hansen hilste på mange av de over 2000 oppstilte FN veteranene på Akershus festning.

Kransenedleggelse på monumentet over falne FN soldater på Akershus festning.

Det var helblått på Akershus festning med alle de blå FN beretene.

Sjef Heimevernet generalmajor Eirik Kristoffersen talte også i teltet på Akershus festning.

Sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen talte til FN veteranene i storteltet.

UNIFIL-veteranene fra venstre Åse Lie Winnie Wilhelmsen Ingrid Engdal Hildegund Morken og Ann Therese Hansen tjenestegjorde i kontingent 11 i 1983.

Sekkepipene til The Royal Edinburgh Military Tattoo-runget nedover Karl Johan under paraden.

Mellom 2 og 3000 FN veteraner marsjerte fra festningen til Oslo rådhus sammen med tattoo paraden.

UNIFIL veteranen Roger Bjørøy Karlsen spilte i teltet, han har etter flere senere intops opphold utviklet post traumatisk stress syndrom.

UNIFIL veteraner i det enorme underholdnings og ølteltet på Akershus festning.

Bandet New Saqi Swingers med forsvarsminister Frank Bakke-Jensen spilte i teltet på Akershus festning.

Frigjørings- og ve

Frigjørings- og veterandagen ble markert over hele landet, men hovedarrangementet ble gjennomført på Akershus festning. HM Kong Harald ankom til oppstillingen og medalje-overrekkelsene, som markerte avslutningen på denne flotte vårdagen.

Veteraner med røffere stil.

Veteran, men like stram og korrekt den dag i dag!

Veteranene ankommer Akerhus etter en svært lang sykkelturn.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Tradisjonen følges på denne dagen, med flaggheis klokken 08:00 av HMKG, deretter kransnedleggelse på retterstedet, og gudstjeneste i Akershus slotsskirke. Nede på festningen legges det ned krans ved Max Manus statuen, før den større seremonien med kransnedleggelse i Minnelunden. Leder av Utenriks- og forsvarskomiteen, Anniken Huitfeldt holdt en god minnetale.

Etter seremonien i Minnelunden, fikk spesielt inviterte gjester servert lunch på Artilleriloftet,

før alle kom på plass på festningsplassen for å se på årets drillprogram til HM Kongens Gardes 3. Gardekompani. Et vel gjennomført program!

Mye å se på festningsplassen. Med strålende vær, hadde man kanskje forventet enda flere mennesker til dette arrangementet, men tatt i betraktning at det var en vanlig arbeidsdag, så var det godt oppmøte. Veteranorganisasjonene, og i særdeleshet «Veteran møter veteran» med Pekka i spissen, markerte seg godt. Kaffe og vafler er alltid populært. Feltparket var også godt besøkt (var det pga vaflene?).

Artig var det også å se at Politiet var på plass med egen stand. De har og har tross alt hatt mange politi-tjenestemenn i internasjonale operasjoner opp gjennom tidene. Utstillingen av diverse militære og kjente militære kjøretøy fra «Historiske Militære Kjøretøyers Forening» var til glede for både store og små.

Også i år mottok vi en stor gjeng veteraner som hadde syklet fra Bæreia Veteransenter. Her var det flest vanlige sykler, men også noen trehjulinger. Noen av de syklende veteranene har fysiske og psykiske skader etter

terandagen 2018

En blid Kong Harald og en meget fornøyd forsvarssjef går mot VIP-teltet.

«En viktig markering for nasjonen, og minnerik dag for alle våre veteraner»

HM Kongens Garde sørget for stil, musikk og drill.

sin tjeneste, og det gjør deltagelsen enda mer imponerende.

Hans Majestet Kong Harald ankom festningsplassen til hovedseremonien på slutten av dagen. Etter en rask overflyging av fire F-16 fly, og avspilling av «Ja, vi elsker», inspiserte Kong Harald den oppstilte honnørvadlingen, før han bekranset Nasjonalmonumentet. Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen holdt sin tale med et tilbakeblikk. Harald Stanghelle hadde gleden av å holde veteranenes tale. Han har tjenestegjort i UNIFIL. Årets soldat-tale var det kaptein

Thea Charlotte Andersen som holdt. Vel talt fra alle.

Selve medaljeseremonien gikk stramt og korrekt for seg. Forsvarssjef admiral Haakon Bruun-Hanssen delte ut følgende medaljer:

Forsvarets medalje for edel død ble tildelt Jan Ivar Hoff UNMISS 2014, Sør Sudan

Forsvarets innsatsmedalje m/rosett ble tildelt Håvard B. Bakken ISAF 2009 Afghanistan
Forsvarets innsatsmedalje ble tildelt: Kjell Edgard Ruud UNIFIL 1978 (Post Mortem), Libanon
Svein Halvor Danielsen UNIFIL 1978, Libanon

Kjell Hans Martinsen UNIFIL 1978, Libanon
Bjørn Olav Trønnes UNIFIL 1980, Libanon
Gjermund Hagesæter UNIFIL 1980, Libanon
Frode Staurset UNMIS 2011, Sudan
Etter avspillingen av «Fedrelandssalmen», ble Kong Harald takket og ønsket vel hjem av Stortingspresidenten, forsvarsministeren, forsvarssjefen og kommandanten på Akershus festning. En flott dag, og en verdig markering!

Flyfemkamp

– blant Forsvarets sprekeste

Offisersbladet møtte landslaget i flyfemkamp under en trenings-samling i Askim/Mysen i april. Denne spreke gjengen er stadig tjenestegjørende i Luftforsvaret, og trener på flyfemkamp opptil 900 timer i året.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Flyfemkamp består av øvelsene hindersvømming, ball-presisjon/koordinasjon, fekting, orientering, skyting og hinderbane. Den skiller seg litt ut ifra Hærens femkamp, som består av skyting, hinderløp, hindersvømming, granatkasting og terrengløp.

Lagleder og trener for flyfemkamp-laget (siden 2008), Frank Sandberg kunne fortelle at landslaget deltar i NM, Nordisk og VM, med guttelag og jentelag. I tillegg er det hvert fjerde år Military World Games (MWG) militær-idrettens svar på OL. I 2015 konkurrerte 8.700 deltagere fra hele verden under MWG.

Fellessamlingen i Askim ble gjennomført i godt samarbeid med Mysen svømmeklubb, i stedets svømmehall. En dårlig trent badekar-svømmer blir selvfølgelig lettere imponert når han ser svømmeteknikken og farten de beveger seg i vannet på! I løpet av en treningsdag i svømmehallen, svømmer de til sammen flere kilometer.

Alle på landslaget er stadig tjenestegjørende og får av sine repektive avdelinger anledning til hyppige treningsøkter, samt 60-80 dager i året til treningssamlinger og konkurranser. Noe Sandberg setter stor pris på, men som også er nødvendig for å kunne prestere på et høyt nivå.

Frank Sandberg roser hjemmeavdelingene

som gir de anledning til å utøve flyfemkamp, men også samarbeidet med Mysensvømmeklubb. Men som han sier, det er jo viktig å holde seg i form! Fysisk fostring i Forsvaret burde vært enda høyere prioritert enn i dag. Det er for mange som gruer seg til årlig fysisk test. Sandberg avslutter med å si at jentene i flyfemkamp gjør det veldig bra! De har vunnet «alt» individuelt, og både herre- og damelaget har vunnet VM de seneste årene!

Årets flyfemkamp-lag består i dag av lagleder Frank Sandberg, førsteårs rekrutt Bendik Falch, Eskil Søreng Stein, Glenn Müller, Joackim Eide, Stine Sjø, Stine-Mari Gabrielsen og Idunn Assev (ikke med på bildet).

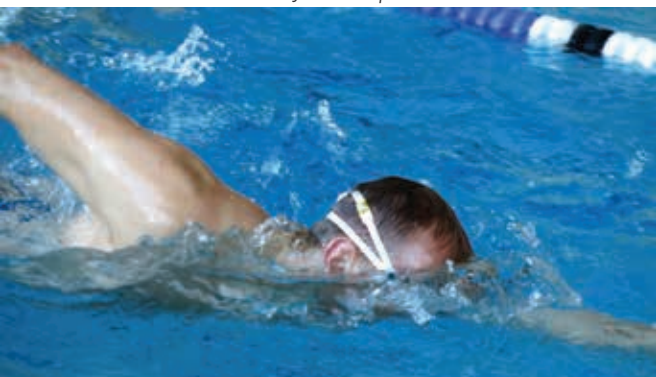
Man skal opp av
bassenget, og stupe ut
igjen – runder etter runde.

Noe av treningsutstyret.

På tredemølla. Foto: Flyfemkamp

Alle sammen, landslag og svømmeklubben.

De beveger seg raskt og elegant mer under vann enn over. Foto: Flyfemkamp

Når retorikk blir det viktigste

Kun to år ut i perioden med ny langtidsplan hvor ambisjonene er tydeliggjort i tittelen, kampkraft og bærekraft, er realitetene noe helt annet. Gjennom de to siste tiårene er vi blitt godt vant med at det er stor avstand mellom retorikk og realiteter når det gjelder Forsvaret og den faktiske tilstand og evne. Etter valget i 2013 ble det tatt et oppgjør med deler av dette. Det faktiske bilde skulle løftes fram, det skulle bygges opp og etterslep skulle rettes opp. Den doble og triple ubalansen skulle tas tak i!

Dette skulle gjøres etappevis noe som også er meget klart i dagens langtidsplan. Dessverre er vi nå på full fart ned i grøfta igjen. Retorikken har blitt viktigere enn realitetene og avstanden mellom opplevd virkelighet ute, og virkeligheten hos regjeringen og ledelsen i FD, er på kort tid blitt meget stor.

Gjennom de siste årene har flere grupper meldt seg på i en stadig mer aktiv forsvarsdebatt. To av de store, *Styrk Heimevernet* og *Bevar Andøya*, er meget aktive. De kan sikkert beskyldes for at det har et ytterliggående pendelsyn og et snevert utgangspunkt for sine meninger, men de speiler faktisk realitetene bedre og bedre.

Dette møter vi i vår hverdag. Hittil i 2018 har vi brukt mye tid til å reise rundt og informere i hele Forsvaret. Vi har snakket direkte til godt over 1000 stykker som har møtt på våre briefere. Vi har møtt sjef, unge ansatte og rutiner ansatte. Det har vært gjennomgående god stemning, men det har også vært mye av de samme tilbakemeldingene alle steder. Det er travelt, lite tid til å gjøre jobben og effektivisering er krevende. Dette preger hverdagen i for stor grad i negativ retning! Det samme har jo også Forsvarssjefen understreket gang på gang, men til liten nytte.

Ett av de tiltakene som de fleste snakker om og mener noe om er Utdanningsreformen. En direkte konsekvens av effektiviseringen. Her er det få lystige tilbakemeldinger og få steder er det noen tro på konseptet - og ikke minst retorikken. For det å spare over 40% både på økonomi og ansatte er kanskje mulig, men det blir ikke løftet kvalitet!

Det samme bildet tegner seg for personellområdet. Ryktene og mytene om incentivprosjektet er mange, samtidig er hovedretningen klar. Det er ikke snakk om incentiver, det er snakk om å spare penger. Mistenksomheten og uroen for at enda mer skal røres ligger der.

Tydeligheten fra våre medlemmer om at det er nok nå, er klar. For kravene som stilles blir ikke mindre, de blir større. Her er det lite lurt å svikte de som bærer og gjør. De som lykkes ikke på grunn av, men på tross av. De som er den viktigste ressursen, som forsvarsministeren har understreket gang på gang. Det budskapet må nå fylles med handling, retorikken er avslørt!

Allerede rett over sommeren vil BFO stille dette spørsmålet direkte. Da har vi fått forsvarsministeren til å stille på debatt under Arendalsuka. Hvordan bygge oppunder den viktigste ressursen blir et viktig spørsmål der, men det blir også det viktigste tema for å komme i havn med en ambisiøs langtidsplan med kampkraft og bærekraft som ambisjon.

Våre over 10 000 medlemmer har tatt, eller tar ansvar for, Norges sikkerhet hver dag. Da kan ikke jeg som valgt nestleder stilltiende akseptere at dagens Regjering overkjører Stortingets flertall i saker som omhandler rikets sikkerhet. Senest i revidert budsjett hvor man unnlater å iverksette svært tiltrengte endringer for landmakten, eller i den økende kritikken fra Riksrevisoren om vedvarende sårbarheter. Norge er viktig for norske innbyggere – vår sikkerhet hviler nå kun på viljen i folket. Det er ikke god politikk. En riktig god sommer til alle både ute og hjemme ønskes dere!

Rune Rudberg
Fungerende leder BFO

Takk!

Det er fort gjort å ta gode tillitsvalgte for gitt. For organisasjonen, for medlemmene, for Forsvaret. Det bør du ikke gjøre for plutselig har til og med du behov for støtte.

Det er mange mennesker man tar for gitt. Hver dag. Nå skal jeg slå et slag for en gruppe som er viktigere enn du tror. Både for deg og Forsvaret. Dine nærmeste tillitsvalgte representerer deg – hver dag, de foreslår løsninger som omhandler deg – hver dag, de møter vanskelige utfordringer – så å si hver dag. De er hverdagsheltene som man ikke tenker på før du trenger hjelp. Og da stiller de opp for deg – når som helst.

De tillitsvalgte du har rundt deg i det daglige, har noe i seg som betyr at de tar et ekstra ansvar for sine nærmeste. Noen gjør det bevisst mens andre sier det er tilfeldig fordi «ingen ville» - hvorfor er det da slik at nettopp din tillitsvalgt er tillitsvalgt? Fordi de ville!

BFO har tillitsvalgte på alle nivåer. De er ATV'en, lokalforeningsmedlemmet, et verneombud, hovedstyremedlem eller en HTV. Alle har akseptert en tilleggsfunksjon på vegne av alle ansatte i avdelingen, og de vokser gjerne med oppgaven og ansvaret. De som i dag er tillitsvalgte på heltid har så å si alle startet i det små. Så finner man ut etter hvert at det er mer givende enn belastende å aksle trøya. Dermed aksepteres et stadig større ansvar og man får kunnskap og erfaring som blir brukt for å løse de vanskeligste sakene.

Tillitsvalgte er problemløsere mer enn bråkebøtter. De er trent og har erfart at det å være løsningsorientert faktisk gir bedre løsninger enn å skape steile fronter. Sammen med en ærlig fremstilling vil dette skape gode løsninger for begge parter – ikke nødvendigvis en optimal løsning men noe du kan leve med. Dette er forhandlingens kunst satt sammen med et løsningsfokuset tankesett.

Samtidig er det vanskelig å være alene. Det å føle seg ensom i denne funksjonen er kanskje mer normalen enn unntaket. Dette oppleves i møtet med Sjefen, avmakt i møte med stabene eller i møte med et medlem i problemer. Det er derfor viktig at de også blir framsnakket!

Med et økende antall vanskelige personalsaker og trøblete endringsprosesser er det vanskelig å hente ut energi og pågangsmot fra prosessene alene, det er heller ikke mulig å drive egenmotivering – hele tiden. Derfor kan det være lurt å gi de et oppmuntrende ord og litt oppmerksomhet en gang i blant. For erfaringen er at dette virker.

En tillitsvalgt som har overskudd vil gi merverdi for alle i sine omgivelser. De er rådgivere for militære sjefer – om sjefen vil, de arrangerer aktiviteter lokalt, de gir informasjon og de støtter deg når du trenger det mest. De er rett og slett viktige personer som ikke er like synlige hver dag.

BFO har et sterkt korps av tillitsvalgte. Vi har egen BFO-utdanning som er tilpasset Forsvarets behov, vi er stadig ute og støtter det lokale initiativet – men det viktigste er at den tillitsvalgte er en del av et levende nettverk med en uvurderlig kunnskap og erfaring. Det er dette som er vår kollektive styrke og som gjør at vi kan løse (nesten) hva som helst. For å fremme nettverket har vi flere arenaer hvor tillitsvalgte kan møtes. Neste gang er samlingen for HTV'er og ATV'er 27-29 august. Gjennom kunnskap, nettverket, vennskap og felles opplevelser gis hver enkelt tillitsvalgt verktøy til å løse mye. Resten løses gjennom andre.

Akkurat nå er det flere gode ATV'er og HTV'er som har fått nye stillinger – det betyr at det er behov for at andre nå tar ansvaret. Dette er givende, utfordrende, frustrerende og viktig – og innebærer kanskje et litt vanskelig valg fordi du blir eksponert. Jeg kan garantere deg at vi gir deg all mulig støtte.

Jon Vestli
BFO

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 3/2018

Ved åpningen av forsvarsledelsens og arbeidstakerorganisasjonenes konferanse om medbestemmelse ved omstilling 6. juni sa Statens personaldirektør Gisle Norheim «at han antar at de store omstillingene i Forsvaret var forbi». Det virker ikke slik.

På de neste sidene vil du kunne finne informasjon om status på en del av de store omstillingene som er i ferd med å bli avsluttet, påstartede evalueringer av endringer som er gjort og hva man kan se kommer de neste årene. En ting er sikkert – det er nok arbeid til alle på begge sider av bordet!

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

PÅGÅENDE OMSTILLINGER

Det er svært mange omstillinger og endringsprosesser som er under arbeid i Forsvarssektoren om dagen. Fra Forsvarsdepartementet til mindre endringer på nivå fire i Forsvaret. Dette er arbeid som tar mye tid for den enkelte tillitsvalgt, og vi håper at arbeidsgiver ser merverdien av å gi alle parter tilstrekkelig tid til å sette seg inn i de ulike problemstillingene – store eller små.

Utdanningsreformen

har pågått gjennom hele vinteren. Dette er et omfattende arbeid som har vært flerdelt. Vi på sentralt nivå har vært involvert i å utvikle nye forskrifter og reglementer. Vi kan trygt si at BFO har satt sitt stempel på dette! Samtidig er vi ikke fornøyd med vilkårene under utdannelsen og det faktum at ansatte må ta permisjon for en utdanning som faktisk er til utelukkende for å dekke Forsvarets behov. Men, - basert på de rammene som var lagt til grunn av FD, var dette så langt vi kom i denne omgang. BFO forventer at FST nå igangsetter de siste endringene av reglementene. Frem til nå har det vært stort fokus på opptak, seleksjon, skikkethet og klagebehandling for de som gjennomfører akkreditert utdanning – krigsskolene, masterstudie og de ulike ingeniør-utdanningene, mens det fortsatt gjenstår en felles beskrivelse for all OR-utdanning hvor ansvaret er gitt til flere sjefer. Vi mener at dagens reglement for utdanning i Forsvaret må videreføres men revideres. Ansvaret må flyttes fra FHS til FST/HR. Dette vil sikre en felles forvaltning av alle de som skal gjennomføre OR-utdanningen.

Samtidig med dette har de tillitsvalgte ved FHS gjennomført den besluttede omorganiseringen. I dag er det ca 9 offiserer som er Befal uten stilling fra 1. august, men BFO skal følge opp våre medlemmer i slutten av denne prosessen også. Forhåpentligvis vil alle kunne gå ferien i møte med en forvisning om hva man skal gjøre etter sommeren. Selve prosessen har vært ryddig, men vi konstaterer at man nok en gang ikke klarer å forholde seg til de tidsfristene som ligger til grunn gjennom avtaler. Oppstarten kunne vært bedre, selv om man nå på slutten kommer i mål før fristen.

Det siste store har vært en stor endring i strukturering og innhold i fagplanene for så å si alle utdanningene. Dette arbeidet har pågått uten partsinvolvering, men – basert på tilbakemeldinger fra sjefer og medlemmer, ser utdanningen ut til å bli bra under de rådende forutsetninger. Det er lagt opp til stor delaktighet fra grenenes våpenskoler, og dette vil sikre at man fortsatt gjennomfører en utdanning som ligger nært opp til praksisfeltet.

Hæren

har allerede iverksatt utviklingen av Finnmark Landforsvar. Dette har gått svært fort, og tempoet vil vedvare. Takket være BFOs HTV har man nå fått gjennomført et minimum av lokal involvering, og HST har erkjent at de ikke har ivarettet partsnivået og forholdet til AML i stilstrekkelig grad frem til nå. De har lovt «bot og bedring». Det er vanskelig å akseptere at ressurstilgangen fra politisk nivå er så knapp at Sjef Hæren nå må fjerne helt vitale elementer av sin utdanningsorganisasjon for å

følge opp pålagte oppgaver. Det ble flere overskrifter når man besluttet å flytte hele Kampeskadronen på Rena nordover for å – i neste omgang omdisponere både materiellet og årsverkene. Dette er en form for organisatorisk kannibalisme som men egentlig ikke bør drive med – og som BFO stiller store spørsmålsteget til.

FLO

har mange utredninger som vil ha store fredsmessige, organisatoriske og operative konsekvenser dersom de blir realisert fullt ut. Stikkordene er økende utsetting av vedlikehold og lagertjenester, omorganisering og endring av ansvaret for forsvarsgrenenes vedlikeholdsavdelinger, økende bruk av beredskapskontrakter mm. Dette er planer som berører mange ansatte, og har stor betydning for Forsvarets evne til å understøtte de operative avdelingene. BFO er stor motstander av denne utviklingen, og det blir noe underlig når vi kan se at flere av styrkesjefene er stor motstander av å ta ut en så vesentlig del av egen logistikkunderstøttelse. Vi har etterspurt hvordan dette vil slå ut juridisk i krise og krig. Vårt syn er at dette ikke er hjemlet, og etter hva vi kjenner til, har dette synet også støtte fra flere jurister. Antageligvis er prosjektene tuftet på anbefalingene fra McKinsey-rapporten i 2015, og således drevet frem av utelukkende økonomiske analyser. Det operative behovet er enn så lenge ikke tilstrekkelig vurdert.

KOMMENDE OMSTILLINGER

I løpet av vinteren og våren har det vært flere politiske delbeslutninger, presiseringer fra FD og andre behov for organisasjonskorrigeringer, som innebærer flere omstillingsprosesser.

MPA-miljøet

på Andøya er nå så å si formelt å anse som under omstilling. Med de rettigheter og plikter som følger av dette. 5. juni ble det endelig at basen skal legges ned og MPA-kapasiteten flyttes til Evenes. Rekkevidden av beslutningen er stor. BFO var på Andøya 28-30 mai, og fikk servert samme bilde av situasjonen som FSJ fikk på sitt besøk 1 juni. Det er svært bra at FSJ tok tak i situasjonen umiddelbart, og nå setter inn tiltak som skal dempe effektene av usikkerheten og frustrasjonen over hvordan man har blitt «behandlet» fra 2016 frem til nå.

Allerede neste år vil Luft starte å bygge kapasiteter på P-8. Dette er bra, samtidig som det også representerer starten på en overgangsperiode som blir svært viktig og utfordrende med tanke på MPA-kapasiteten. BFO har en meget god lokalforening med svært kompetente tillitsvalgte i dette miljøet, og de skal fortsatt få støtte fra HTV Luft og oss i K12 i fremtiden.

– Forventet endring/ forslag om endringer i forsyning- og logistikk

- Juridisk problematisk
- Operative konsekvenser

Revidert statsbudsjett

kom i slutten av mai, og det ble relativt fort en enighet om denne mellom regjeringspartiene og samarbeidspartiene. BFO forventet at man i revidert budsjett skulle starte å realisere Stortingets beslutninger for innværende og neste langtidsperiode. Det skjedde ikke. Blant

annet har «alle» partiene på Stortinget flagget sin bekymring om Landmaktens utvikling – spesielt uttrykt gjennom stridsvogner og helikoptre, men diskusjonen er utsatt til høsten. Dermed må FSJ starte egne omdisponeringer som – allerede, har medført nedleggelse og flyttinger av viktige elementer.

BFO har vurdert endringene i forsvarsbudsjettet, og vårt inntrykk er at det er mange omdisponeringer internt mellom de ulike kapitler og svært lite friske midler. Dette kan vi tolke som et signal på at Forsvaret ikke har kapasitet (årsverk) til å omsette de økonomiske midlene man får tildelt. Dette vil nok være et bilde som vedvarer da FSJ allerede er over en forventet årsverksramme satt av FD.

TARIFF

Hovedoppgjøret er omtalt i egen artikkel i denne utgaven. Derfor fokuserer vi her på andre tariffmessige saker som er viktig for deg som medlem og ansatt.

Særavtalene

som regulerer mange av rettighetene og kompensasjonene i Forsvaret er i ferd med å bli, skulle ha vært eller kommer til å bli, reforhandlet i løpet av høsten. Det er en økende utfordring at tidsplanene for dette blir forskjøvet – dels på grunn av manglende kapasitet hos arbeidsgiver, noe som gjør at de hopper seg opp i systemet. Det er svært uheldig. Samtidig ser vi at selve forhandlingsperioden er adskillig vanskeligere enn tidligere. Det er i økende grad steile fronter og vanskeligere med bevegelser. Det tar derfor svært mye energi fra begge parter. Under er en kort status på en del av de særavtalene som er eller kommer i prosess:

- NATO avtalen: Denne forhandles i FD, og forhandlingene har allerede pågått en god stund. Imidlertid ble det vanskelig å bli enige om arbeidstid for personellet, og dette blir derfor videreført i egen arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen har nå avsluttet dette arbeidet – uten at de har kommet til en felles forståelse.
- Forhandlingene vil nå starte opp igjen, men BFO vil ikke gi seg på at man må ha inn mekanismer som regulerer arbeidstiden når man arbeider i ulike NATO-staber. Dette blir krevende.

- I januar ble følgende plan for oppstart av reforhandling lagt i samråd med FST/FPVS:

- Fredstidsberedskapsavtalen – Februar 2018
- Særavtale husleiekompensasjonen – Februar/Mars 2018
- Bestemmelser for Lufttransporttjenesten (BTF 4-002) – Mars 2018
- Kompensasjonsavtalen – April 2018
- Evaluering og Revisjon av Kvarterbestemmelsene – April/Mai 2018
- Incentivprosjektet – snarest

Status i juni er at ingen av disse har enda blitt påstartet. Det er derfor forventet at svært mye skal skje i løpet av høsten, med de konsekvenser det vil medføre. Fordi da vil forhandlingene av disse særavtalene og bestemmelsene komme i tillegg til lokale lønnsoppgjør OG en forventet reforhandling av ATF.

Ferie ved skifte av stilling på tvers av etater i forsvarssektoren

Ferieforvaltningen

i staten fikk noen endringer fra 1. januar 2018 som også har konsekvenser for våre medlemmer. Hovedsammenslutningene og Statens personaldirektør ble før jul enige om ny særavtale som regulerer ferien for statsansatte. Denne trådte i kraft 1. januar 2018. Særavtalen er nå harmonisert med ferieloven, og dette innebærer blant annet at «det ikke skal overføres ferieopplysninger til ny arbeidsgiver/virksomhet innad i staten mellom virksomheter.» Dette har konsekvenser for alle våre medlemmer som bytter mellom de ulike etatene i forsvarssektoren. Endringene innebærer at bestemmelsene om beregning av feriepenger er forandret, og at ikke avviklede feriedager skal utbetales som en del av

sluttoppgjøret ved bytte av arbeidsgiver/virksomhet innenfor statlig virksomhet. Konsekvensen blir at personell som beordres til ny etat 1. august 2018, i tillegg til ordinære feriepenger for 2017, vil få gjort opp feriepenger og ikke benyttede feriedager frem til 1. aug. 2018. For de det gjelder vil feriepengegrunnlaget som følge av dette bli tilsvarende redusert for 2019. En ytterligere følge av dette vil kunne bli delvis ulønnet ferie all den tid opptjeningen av ferie ved ny avdeling kun er i perioden august-desember.

BFO har – fordi vi anser dette som urimelig for militært tilsatte i forsvarssektoren, tatt denne saken inn i KMD ved hjelp av YS-S. Vårt utgangspunkt er at alle militært ansatt er tilsatt i forsvarsgren og grad, og endrer således ikke arbeidsgiver selv om man skifter mellom de ulike etatene i forsvarssektoren. Militært personell tilhører fortsatt Forsvaret, men «lånes ut» /beordres eller disponeres etter villighet til andre etater. Argumentasjonen som er benyttet opp mot KMD er at en slik forståelse av endringen i særavtalen vil være medføre en større ulempe for de militært tilsatte, større grad av merarbeid enn nødvendig og ekstra byråkrati. Vår sak har støtte i Forsvaret og FD, og vi avventer en ny vurdering fra KMD i saken.

Høyesterett

fastslo i en nylig dom at «*offentlig ansatte som er sendt på reise og som står til arbeidsgivers disposisjon under reisen, skal regne reisen som arbeidstid.*» Utgangspunktet for dommen er en polititjenestemann som var på oppdrag til et annet tjenestested enn der han normalt jobber. Polititjenestemannen gikk til sak mot staten på bakgrunn av at denne reisetiden ikke ble godkjent som arbeidstid. Saken har pågått i nesten 4 år og Politiets Fellesforbund har vært partshjelper i saken.

Dommen i fra Høyesterett er relevant og interessant også for Forsvarets ansatte. Domsslutningen inneholder tolkning av reisetid relatert til arbeidsmiljølovens bestemmelser om døgn- og ukehvile, og hvordan arbeidstiden skal kompenseres økonomisk. BFO avventer hovedsammenslutningenes videre vurdering av dommen, før vi vil utfordre Forsvaret på dagens forvaltning av personell som er på reise og som står til disposisjon for arbeidsgiver.

Borgarting lagmannsrett

ga nylig domsavsigelse i saken hvor Norsk Tjenestemannslag (NTL), på vegne av ansatte i Utenriksdepartementet (UD) gikk til sak mot Staten for å få en domsavsigelse på en tvist. Tvisten gjaldt «spørsmålet om UD kan pålegge ansatte å påta seg personlige økonomiske forpliktelser overfor tredjemenn for utgifter til flybilletter og/eller utgifter til hotell i forbindelse med tjenestereiser slik departementets reisepolicy bestemmer». Domstolen fastslo at «det er urimelig å pålegge de ansatte å stå personlig ansvarlig for tusenvis av kroner for arbeidsgiver». Lagmannsretten peker i dommen på at det kan bli snakk om store summer, og et stort økonomisk ansvar på den enkelte. Samtidig blir det en sammenblanding av private midler og arbeidsgivers penger når det utbetales forskudd. Når arbeidsgiver i tillegg kan trekke de ansatte i lønn dersom forskuddet er større enn regningen, mener retten at dette ikke er noe arbeidsgiver bare kan bestemme.

Dermed mener retten at hverken styringsretten, tariffavtalene eller individuelle arbeidsavtaler gir UD rett til å innføre en reisepolicy som medfører private utlegg for den ansatte.

«*Dette er en god og riktig avgjørelse. Lagmannsretten slår enstemmig fast at en arbeidsgiver ikke uten særskilt rettslig grunnlag kan pålegge ansatte å påta seg et personlig økonomisk ansvar for reiseutgifter til fly og hotell*», uttaler advokaten som har ført saken for NTL. Hun mener videre at dommen dermed fastslår et viktig prinsipp om at driftsutgifter er arbeidsgivers ansvar, og at ansatte ikke plikter å stille sin personlige økonomi til arbeidsgivers disposisjon.

Denne dommen vil åpenbart gi konsekvenser for flere statlige etater, også Forsvaret som i hovedsak praktiserer den samme forvaltningen

som UD. BFO har nå bedt YS Stat om en nærmere vurdering av dommen. YS Stat vil på bakgrunn av sine vurderinger ta saken opp med KMD for en nærmere klargjøring og vurdering når og hvis dommen blir stående som rettskraftig. Her vil vi komme tilbake med mer informasjon.

PULSMÅLING FRA FORSVARET BFO

har gjennomført svært mange avdelingsbesøk og -informasjoner siden februar. Dette har vært verdifullt for alle parter. For oss sentralt har det vært uvurderlig å få en situasjonsforståelse av hvordan «ståa er» nede i Forsvarets organisasjon, samtidig med at vi har bidratt til å dempe informasjonssuget der ute. For det er utvilsomt et understimulert og underinformert korps av ansatte i hele organisasjonen. Under følger noen av de største – og muligens viktigste tilbakemeldingene vi har fått;

Linjelederne er under et veldig press. Og frustrasjonen er økende. Ved så å si alle avdelinger vi har besøkt, har vi fått stadige bekreftelser på at linjelederfunksjonen har endret karakter radikalt, og nå innebærer en svært stor arbeidsmengde som man tidligere ikke hadde. Dette, sammen med mangelfull systemunderstøttelse og opplæring, svært små muligheter til å få svar fra HR-søylen og et omfattende lov- og regelverk som må mestres, har medført at flere nå søker seg vekk fra ansvaret eller ikke er villig til å påta seg et personellansvar – noe som burde vært naturlig i en organisasjon som lever for og av mennesker. Og det er flere som har tatt opp behovet for å kunne kompensere denne endringen i stillingens innhold lokalt – uten hell.

BFO ser at det er tydelige sammenhenger mellom denne negative utviklingen og innføringen av HR-transformasjon i Forsvaret. I denne prosessen ble mange arbeidsoppgaver skjøvet ut til linjelederne, uten å vurdere konsekvensene i tilstrekkelig grad. Nå hører vi at dette gjør seg utslag i at ledere stiller seg negative til å ta ansvaret. Samtidig ser vi at ledere nå ikke får tid til å delta på operativ trening, øving og utdanning; ergo – det styrker ikke den operative evnen for denne kategorien som går langt ned i strukturen.

Forvaltning av FPH del B blir oppfattet som konservativ og unødvendig stivbent – det blir mer «mer nei enn ja». BFO har påpekt flere svakheter ved dagens regelverk, men samtidig ligger svært mye handlefrihet i den eksisterende avtalen som ikke blir benyttet – uvisst hvorfor. Det vi

har sett og fått tilbakemeldinger om er at «nå slutter folk fordi de ikke orker mer. Ikke får man svar, ikke vet man hva som skal bli neste stilling, ikke er det rom for lokale justeringer...». Det er en økende frustrasjon der ute.

Slik vi ser det, er det først og fremst et stort behov for å få på plass karriere- og tjenesteplaner som skisserer alle de muligheter som finnes. Planene må da inkludere hele forsvaret, ikke kun egen forsvarsgren. Forventninger om videreutdanning må også innfris. Videre mener BFO at man snarest må få økt kapasiteten for HR. Dette gjelder responstid, rådgivning, økt fleksibilitet i utøvelse av funksjonen, og forbedret lokal beslutningsmyndighet. For nå opplever vi at det, innenfor viktige funksjonsområder, er flere og flere unge som velger vekk Forsvaret som fremtidig arbeidsplass. De mangler forutsigbarhet og ser ikke lenger hvilke karrieremuligheter de kan ha.

«OMT passer ikke alle avdelinger». Det er en kjensgjerning. I allfall ikke med en så enkel forståelse som at man «skal ha 30-70». Antageligvis er det flere avdelinger som har behov for «70-30». BFO etterlyser en helhetlig analyse for hele Forsvaret; **Oppgavene** som skal løses – **funksjonene** for å løse de – **stillingenes arbeidsoppgaver** – **kompetansekravet** som må tilfredsstilles – **tjenesteplanene** for kompetansebyggingen – **kategoriene** som kan gå de. Dette vil antageligvis ha gitt helt andre utslag enn hva vi ser i dagens fordeling. Men da hadde dette vært kompetanse- og funksjonsstyrt, ikke en forenklet matematikk som ikke passer. Nå er det kritiske funksjoner som ikke lenger har rekrutteringsgrunnlag, og det finnes fremtidige sjefsstillinger som har mistet mye av sin rekrutteringsbrønn. Da ville man nok også sett ulike muligheter for mange spennende karrierevalg. Dette kan ikke fortsette.

- HTV-samlingen 4-6. juni
 - Dere skal være stolte av de HTV'ene BFO har!
- 6. juni
- Reell medbestemmelse Forsvaret?
 - Noe annet enn sandpåstrøing.

EVALUERINGER

- OMT-prosessen evalueres nå!
- HR-transformasjon evalueres nå!
- HR-prosess

BFO ANDØYA FIKK BESØK AV HTV LUFT

BFO Andøya hadde 14.mai besøk av HTV Luft Lars Erik Jamtli, Gunnar Lie Eide og Ragnar Dahl. 17 deltakere på pensjonsbrief, til og med et par av den yngre garde. Ragnar holdt en fremdragende brief, HTV holdt en kort brief med status Luftforsvaret, og Gunnar informerte om forsikringer og hvordan BFO jobber, bl.a i Andøya-Evenessaken. Mange gode spørsmål om forsikringer og de politiske prosessene som pågår både i Forsvaret og på Stortinget.

Hanna Sesselja Mikalsen

HTV Lars Erik, lokalforeningsleder
Hanna, guru Ragnar, nestleder
Håkon. Foto: Gunnar Lie Eide

Vi arrangerer PANSERFEST 2018!

I august 2018 inntar STIFTELSEN TRANDUM og venneforeningen PANSERVENNER den gamle Trandum leir.

Hæren og HV og mange andre kommer!

Gamle og nyere militær kjøretøyer, våpen, uniformer og annet vises frem!
Flere detaljer kommer etterhvert!

Sett av disse dagene enten du vil delta med kjøretøyene dine, selge, kjøpe eller være publikum.

☀ Den Store Publikumsdagen blir lørdag 18/8-2018 ☀

HMK-MEDLEMMER og andre med «grønne biler» inviteres spesielt til å delta med sine kjøretøyer og camp-utstyr. Rigging og etablering av leir fra 15/8.

🇳🇴 Påmelding for biler, profilerings- og salgsstands til post@panservenner.no

🇳🇴 Frivillige til funksjonærer og hjelpemannskaper bes også melde seg til samme E-adresse.

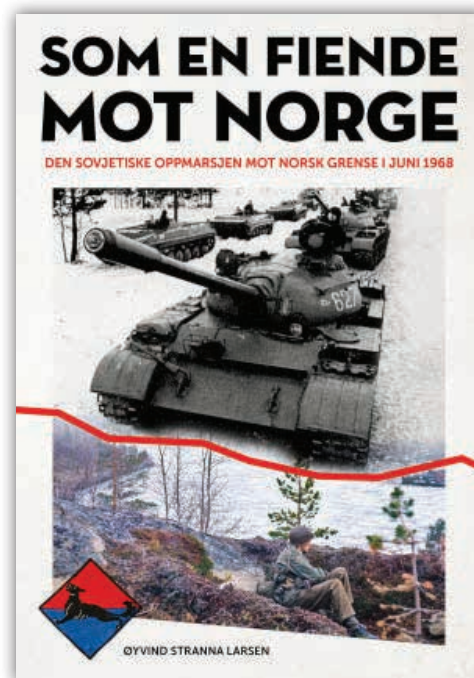

BFO-PRIS PÅ BOKEN « SOM EN FIENDE MOT NORGE »

Avtale om rabatt for boken «Som en fiende mot Norge» er nå inngått for medlemmer av BFO ved salg fra Haugen bok. www.haugenbok.no

Kjøperne av boken må legge inn tittelen «Som en fiende mot Norge» i søkefeltet. I tillegg må følgende rabattkode legges inn: **SEFMN2018**. Rabattkoden legges inn i handlekurven, eller i kassen når de skal handle. Prisen på boken er da kr 250 med rabatten. Boken sendes fraktfritt. Veiledende pris er kr 339. Boken kan også bestilles på telefon til Haugen bok tlf. 70074500. Rabattkoden må da oppgis. Ber om tilbakemelding på at dette er mottatt, og hvordan dere vil informere medlemmene om tilbudet.

Einar Holst Clausen

BFOS HOVEDTILLITSVALGTE OG FRIKJØPTE TILLITSVALGTE SAMLET I OSLO

Den 4-6. juni samlet BFO sine hovedtillitsvalgte og frikjøpte tillitsvalgte til orienteringer og diskusjoner rundt en rekke aktuelle temaer, slik som eksempelvis OMT, Utdanningsreformen og HR-arbeidet i Forsvaret. Kompetanseutvikler BFO Jon Vestli var ansvarlig for gjennomføringen, og BFOs ledelse og forhandlingsutvalget, var til stede mesteparten av tiden. Slike samlinger gir også anledning til gjensidig erfarings-utveksling, samt muligheten til å bli enda mer kjent med hverandre.

Einar Holst Clausen

SISTE KULL ETTER GAMMEL MODELL

Tradisjonen tro var BFO til stede under uteksamineringen av Krigsskolens grunnleggende offiserskurs (eller KSKVK). Dette var siste kullet som skal gå en fem måneders tilpasset utdanning – i fremtiden skal man følge hele første året ved den normerte krigsskoleutdanningen.

Årets kull var preget av kadetter fra alle forsvarsgrener, mangefasettert bakgrunn, stor læringsvilje og skyhøy innsats. Dette, som Krigsskolesjefen sa det, «var også synlig gjennom vitnemålsresultatene».

Nå ble 35 kadetter «tilbakelevert» til hele Forsvaret – med bedre kunnskap enn når de kom 3. januar 2018. Læringsmålene er nådd.

Beste kadett ble en Odøling. Kadett Mattis Bråten Nordqvist ble uteksaminert med «A» i snitt og fikk både rosende ord og et synlig bevis på sin innsats gjennom overrekkelsen av Sjef Hærens pris for beste kadett. Dette var vel fortjent og fortjener respekt!

BFO gratulerer årets kull! Og retter en stor takk til Krigsskolen som nå kan gi Forsvaret 35 dyktige offiserer.

Av Jon Vestli

Stortingets president

Deres ref.:

Vår ref.:

2018/950-2/FD V 2/OMT

Dato:

14.05.2018

Spørsmål nr. 1504 til skriftlig besvarelse om endring av Ombudsmannsnemnda for Forsvarets instruks

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 4. mai 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Erlend Larsen om forsvarsministeren kan ta initiativ til at instruksen for Ombudsmannsnemnda inkluderer veteranene.

Tjeneste i internasjonale operasjoner kan innebære betydelige utfordringer og stor risiko. Noen betaler også den høyeste prisen – med sitt eget liv. Personellet som reiser ut gjør det på vegne av oss alle. For dette fortjener de vår respekt, anerkjennelse og ivaretagelse.

Veteranarbeidet er en prioritert sak for regjeringen. Det vises til Stortingsmelding nr. 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran» Om ivaretagelse av personellet før, under og etter deltakelse i utenlandsoperasjoner», samt handlingsplanen «I tjeneste for Norge» fra 2011. Regjeringen la frem oppfølgingsplanen med samme navn i 2014, og har besluttet å videreføre denne i ytterligere to år, ut 2019. Jeg vil også understreke at regjeringen vil gi fylkesmannen en rolle på veteranområdet. Blant annet i oppfølgingen av kommunale og interkommunale veteranplaner.

Systematisk innsats har bidratt til at veteraner i dag opplever mer anerkjennelse og bedre oppfølging enn tidligere. Vi er likevel ikke i mål. Jeg har derfor i brev til Stortingets president av 20. mars 2018 fremmet forslag om at instruksen for Ombudsmannsnemnda for Forsvaret endres slik at Forsvarets veteraner etter tjeneste i internasjonale operasjoner også eksplisitt omfattes.

Med hilsen

Frank Bakke-Jensen

Postadresse: Postboks 8126 Dep., 0032 Oslo
Kontoradresse: Glacisgata 1, Oslo
Telefon: 23 09 80 00
Org.nr.: 972 417 623

Storingsrepresentant og en sterk stemme i forsvars-saker, Erlend Larsen (H) har tatt et prisverdig initiativ for veteran-saken. Hans forslag ser nå ut til å føre frem. Veteranene kommer i fremtiden inn under Ombudsmannens ansvarsområde.

Einar Holst Clausen

KSKVK OG GOK ER HISTORIE – NÅ GJELDER GOP

Torsdag 31. mai var en milepæl. Hærens krigsskole uteksaminerte det siste kullet med offiserer basert på en gammel, men velprøvd, modell. 35 offiserer fra alle forsvarsgrener, med veldig variert bakgrunn og utdanning, ble hedret gjennom en fin seremoni i Akershus slottskirke og Tollbugata 10.

Krigsskolens

kvalifiseringskurs – eller KSKVK, har vært en egen merkevare i Hærens utdanningstilbud. To ganger i året har offiserer og befal fått en spesialdesignet utdanning ved Krigsskolen. Utdanningens hovedmål har vært å gi kadettene kunnskaper, ferdigheter og holdninger som skal gjøre de kvalifiserte til å ha ulike funksjoner i Hærens ulike staber. Grunnlaget for å få tilbudet har enten vært formell utdanning inne viktige områder for Hæren, eller ansatte med lang og variert tjenestebakgrunn.

Utdanningens innhold har vært fokusert på «Offiserskompetanse». Profesjonen, ledelse, selvforståelse, virksomhetsforståelse og kritisk tenkning har vært hovedtemaene – fundamentet har vært Respekt – Ansvar – Mot. Frem til i dag har denne utdanningen vært en skreddersøm for målgruppen, basert på et design som har passet Hæren og Forsvaret svært godt.

Årets kull

må sies å være særdeles gode representanter for hva kvalifiseringskurset har vært; ansatte fra alle forsvarsgrener, med mangefasettert bakgrunn, kadetter som har utvist stor læringsvilje og skyhøy innsats. Krigsskolesjefen, Oberst Bekkestad sa det; «Dette var også synlig gjennom vitnemålsresultatene».

Beste kadett, Mattis B. Nordquist, bekreftet også dette i sin tale etter å ha mottatt Sjef Hærens sabel. Kullets sammensetning har bidratt til en enorm læring til tross for at utdanningen kun har vart i fem måneder. Han takket avdelingssjefene for at de hadde akseptert 35 vakanser i

perioden, men – som han sa det «Vi kommer tilbake i bedre skikk enn når vi dro!».

En æra

har nådd sin sluttdato. I fremtiden vil det ikke være et tilbud for de med «lang og tro tjeneste» som OR på samme måte som tidligere. De som skal gjennomføre «Grunnleggende officerspåbygning – GOP», er kadetter som presumptivt kommer rett fra sivil utdanning på Bachelor eller Master- nivå. Dersom det er militært tilsatte med lang tjeneste bak seg, må disse gjøre to ting; ta formell utdanning på fritiden og akseptere et år på Krigsskolen med en økonomisk kompensasjon på 1G – akkurat nå kr 96 883,-. Joda, de har gratis kost og losji – flere på rommet dog, men dette er et tilbud fra Forsvaret som i praksis oppleves å være lite attraktivt for ansatte som er eller er i ferd med å etablere seg. Dette kan derfor redusere mye av de tidligere styrkene ved kurset – en sammensatt kadettmasse med ulike erfaringer og bakgrunn erstattes av en mer homogen gruppe med svært få militære referansepunkter.

Utdanningsinnholdet

vil også endre karakter. Fra skreddersøm skal man nå gå over til fabriksøm. Uavhengig av bakgrunn og funksjoner som skal besettes etter utdannelsen, skal nå alle gå gjennom samme utdanningsløpet som øvrige kadetter – første års utdanning er felles. Det blir derfor svært spennende å se hvilken militær kompetanse de fremtidige offiserene vil ha med seg inn i Hæren og Forsvaret om noen år. At det blir noe annet enn hva Forsvaret har fått – dét er jeg rimelig sikker på.

BFO gratulerer årets kull! Og retter samtidig en stor takk til Krigsskolen for å ha gjennomført nok et kompetent kull med kadetter som nå gir Forsvaret 35 ansatte med iver og vilje til å utvikle hjemmeavdelingene videre.

Og – det glemte jeg; Fra 1. august er det ikke lenger kadetter ved våre krigsskoler – det er «militære studenter»....

Lykke til!

Av Jon Vestli

UTLYSNING AV TILBUD FRA HÆRENS KUNNSKAPSLEGAT

BAKGRUNN

Styret i Hærens kunnskapslegat (HKL) anmoder om at følgende blir gjort kjent for potensielle søkere.

STIPENDIER

Offiserer fra Hæren med krigsskoleutdanning (bachelor-nivå el høyere) kan søke om stipend til utførelse av militærvitenskaplig arbeid.

Søknaden skal være faglig og/eller tjenestemessig begrunnet og må inneholde budsjett for planlagte kostnader. Fullfinansiering kan ikke påregnes.

BELØNNING FOR MILITÆRVITENSKAPELIG ARBEID

Offiserer fra Hæren kan søke om belønning for ferdigstilt militærvitenskapelig arbeid med relevans til Hæren. Belønning kan være dekorasjonen «Generalmajor Hakon Hansens gullmedalje» og/eller et beløp fastsatt av legatstyret.

SØKNAD

Skriftlig, personlig søknad med relevante vedlegg sendes elektronisk til HKLs styre v/oberstløytnant Petter Nesse, epostadresse: pnesse@mil.no.

Søknadsfrist er 1.februar 2019.

Kunngjøring av tildelinger vil skje ultimo mars 2019.

Evt spørsmål om legatet kan rettes til oblt Nesse (tlf siv 63 89 94 18, mil 505 9418, eller helst via epostadressen ovenfor).

LØNNSOPPGJØRET 2018

GIR BÅDE ET SENTRALT TILLEGG OG EN SOLID POTT TIL LOKALE FORHANDLINGER

Staten og YS Stat ble den 24 mai enige om årets lønnsoppgjør.

Vi er fornøyd med at vi fått gjennomslag for en løsning som både gir et sentralt tillegg til alle og en solid pott til lokale forhandlinger, sier leder YS Stat Pål N. Arnesen til Offisersbladet. Staten og YS Stat er enige om en fordeling av den økonomiske rammen med et kronebeløp på kr 5 100 til og med lønnstrinn 47 deretter 1,25 % (fra ltr. 48) per 1. mai som et generelt tillegg til alle. Det avsettes 1,9 % per 1. juli til lokale forhandlinger. Til sammen gir dette et resultat som er i tråd med rammen fra frontfaget på 2,8 prosent. Vi er også fornøyd med at YS Stat fikk gjennomslag for kravet om et sentralt tillegg. Dette sikrer alle en lønnsutvikling.

Det er i tillegg avtalt at alternativ 1 og 2 i alle lønnsrammer tas ut. Dette vil gi en lønnsøkning til alle som i dag er innplassert i alternativene 1 og 2 som nå blir innplassert i dagens alternativ 3. Det blir i tillegg etablert to nye alternativer på toppen av alle lønnsrammer som vil gi våre tillitsvalgte et større mulighetsrom i de kommende lokale forhandlinger.

- Etter en krevende mekling mellom partene har dette blitt et godt oppgjør for våre medlemmer sier Rune Rudberg, fungerende leder BFO.

ØKNING AV UBEKVEMSTILLEGG.

Skumringstillegg økes fra kr 12,- til kr 15,-, lør-/og søndagstillegg økes fra kr 52,- til kr 55,-, beredskapsvakt utenfor arbeidssted fra hhv kr 5,- og 10,- til kr 10,- og 20,- og kompensasjon for delt dagsverk økes fra kr 145,- til kr 200,-.

ANDRE TILLEGG

Taket for variable pensjonsgivende tillegg i vedlegg 4 økes fra kr 56000 til kr 66 000. Lånerammen i Statens Pensjonskasse for boliglån økes til 2 millioner.

Partene er videre enige om å videreføre et arbeid innenfor følgende områder i kommende tariffperiode.

Dersom avtale om tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor er godkjent og lagt fram for Stortinget, vil partene i mellomoppgjøret 2019 forhandle om forbedringer av pensjonsgivende variable tillegg som skal inngå i ny offentlig tjenestepensjonsordning.

Partene vil i tillegg forhandle om nødvendige tilpasninger i HTA der ny lov om offentlig tjenestepensjonsordning åpner for regulering gjennom tariffavtale. Med forbehold om at avtale om tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor blir innført, er partene enige om å sette ned en partssammensatt arbeidsgruppe for å vurdere hvilken lønn, herunder faste og variable tillegg som skal inngå i pensjonsoptjening/pensjonsgrunnlaget for ansatte i staten.

Arbeidsgruppen skal levere sin rapport senest 1. mars 2019.

Partene er i tillegg enige om en fortsatt forenkling og modernisering av lønssystemet i staten og at det i perioden skal arbeides videre med særlig fokus på lønnsrammer og stillingskoder. Dette arbeidet skal påbegynnes høsten 2018.

LOKALE FORHANDLINGER 2018

Med en ramme på 1.9 % per 1. juli til lokale forhandlinger vil det gi gode muligheter til partene i Forsvaret og øvrige etater i Forsvarssektoren til å finne gode løsninger.

Det lokale lønnsoppgjøret har virkningsdato 1. juli og skal være avsluttet innen utgangen av oktober. Normalt vil de lokale lønnsforhandlinger starte opp i løpet av august. Prosessen starter opp med møtevirksomhet og forhandlinger mellom de sentrale parter. Hvis hele eller deler av oppgjøret delegeres ut til nivå 2 vil det etter fullmakt fra leder BFO normalt være BFOs HTVer i den enkelte DIF som gjennomfører forhandlingene.

BFO vil komme tilbake med detaljert informasjon om den videre prosessen, tidsplan, fremgangsmåte for innmelding av krav og øvrige relevante forhold når dette er endelig avklart i løpet av august.

Av Lars Omberg

STORT FRAMMØTE PÅ ÅRSMØTET I KYSTVAKTEN

I forbindelse med Kystvaktseminaret så ble det gjennomført årsmøte ved lokalforeningen på Sortland. De ca 40 fremmøtte fikk en kort brief fra sjef Kystvakten Ottar Haugen som presiserte viktigheten av å ha organisasjonene som sparringspartnere og ikke minst samarbeidspartnere i hverdagen. Han stadfestet sine 4 hovedprioriteringer framover:

- EBA på plass
- Få i havn prosjektet med erstatning Nordkappklassen
- NH-90
- Slepeberedskapen landet på en ordentlig måte

Briefen ble etterfulgt av mange relevante spørsmål og kommentarer som Haugen besvarte etter beste evne støttet opp av BFO's representanter som deltok i møtet.

Årsmøtet ble gjennomført med de sedvanlige årsmøtesakene og sittende lokalforeningsleder Torgeir Tangedal ble gjenvalgt som leder.

Etter årsmøtet så ble det orientert om forhold knyttet til pensjon og tillegg, pendling, reiser knyttet til arbeid, forsikringer og forhold knyttet til utdanningsreformen. BFO's representanter svarte deretter på spørsmål fra salen. På behørig vis ble årsmøtet avsluttet med pizza med tilhørende drikke.

BFO's representanter på møtet: Forhandlingsleder Grethe Bergersen, HTV sjø Tor Erik Eide, ATV Marinen John Strømseng, HTV FOH Hans Petter Myrseth, FriTV Nord-Norge Tore Halvorsen.

Av Grethe Bergersen

NORDMENN UKJENTE MED BILREGLER UTENLANDS

Mange blir overrasket av lokale bestemmelser når de drar på bilferie i Europa. Hvor vanlig det er for eksempel med bilinnbrudd i Gøteborg.

I perioden juni-august får forsikringsselskapet If rundt 500 henvendelser fra nordmenn med biltrøbbel i Europa utenfor Norden. – Påfallende mange av dem som får problemer medgir at de nok ikke forberedte seg godt nok før turen, sier utenlandssjef Jens Gravdal i If.

UNDERSØK SÆRREGLER I HVERT ENKELT LAND

Å forberede seg betyr blant annet å sette seg inn i spesielle regler og ordninger i hvert enkelt land, for eksempel om det er lokale avgifter som du bør ha betalt på forhånd.

– Du skal betale bompenger før du kjører inn i Østerrike. I mange tyske byer er det eget miljøoblat, Umweltplakette. Deler av London er miljøavgiftsområder skiltet med hvit C på rød bakgrunn, sier Gravdal. I Romania, Slovakia, Tsjekkia, Ungarn og Polen er promillegrensen 0,0, mot Norges 0,2. I Frankrike er det påbudt med alkometer i bilen.

Mange steder i Frankrike reduseres farts- grensene automatisk i regnvær. I Italia, Spania og Frankrike risikerer du å få bilen konfiskert hvis du får fartsbot og ikke kan gjøre opp for deg på stedet. I Tyskland får du en klemkelig bot om bilen skulle gå tom for drivstoff eller

Jens Gravdal, Ifs utenlandssjef.

strøm på autobahn. Listen over lands regler og råd er så lang at If har laget en stor oversikt på if.no/bilferie. Du må også forberede deg litt på en annen type trafikk.

– Mange kollisjonsskader har sin årsak i at norske bilførere ikke kan den lokale kjørekulturen. Den norske kjørestilen kan oppfattes som defensiv og uforståelig mange steder, særlig når du kommer sørover i Europa, sier Gravdal.

TØFT I TYSKLAND

Nok olje, fersk bremsvæske, gode dekk og et oppladet batteri, er ting som bør være på plass før du drar i vei. Gravdal anbefaler å ha bilen på service først hvis den begynner å trekke på årene og det er lenge siden forrige gang. Klassikeren er å kjøre bilen for hardt på autobahn i Tyskland.

INNBRUDD I GØTEBORG

Bilveien til Europa innebærer for mange familier en rast i Gøteborg. Det har blitt en ublid start på ferien for mange nordmenn.

– Gøteborg er en by med usedvanlig mange bilinnbrudd. De kriminelle vet at mange er på vei gjennom byen fra Nord-Sverige, Finland og Norge. En fullastet bil med utenlandske skilt er et utsatt mål, sier Gravdal. I tillegg til å låse bilen forsvarlig, bør du være nøye med å tømme bilen for bagasje hvis dere tar inn på hotell eller blir borte i noen timer.

HUSK GRØNT KORT

I tide før avreise bør du bestille et såkalt grønt kort av forsikringsselskapet, som er et bevis på at du kjører i bil som er forsikret. Det kan du vanligvis enkelt gjøre via nettsiden til forsikringsselskapet ditt.

– Vi vet om flere norske sjåfører som har fått bøter fordi de ikke kan bevise at bilen har en gyldig forsikring, sier Gravdal. Reiseforsikringen dekker primært sykdom, tyveri og ba-

gasjetap. Har du såkalt superkasko på bilen er du sikret leiebil i 14 dager hvis bilen din bryter sammen. Er du forsikret med vanlig kasko, er det vanlige veihjelpbetingelser som gjelder. En nyhet er at If har tatt inn veihjelp i delkaskoforsikringen også.

– Kunden har krav på å komme seg hjem hvis bilen ikke blir reparert i løpet av tre arbeidsdager. Noen ganger dekker vi heller fortsatt hotellopphold hvis det er rimeligere enn transport hjem, sier Jens Gravdal i forsikringsselskapet If.

VEIHJELP PÅ FORSIKRINGEN

Veihjelp er inkludert i Ifs kasko/delkasko og gyldig i hele Europa. Her har et stort antall bileiere dobbel eller tredobbel dekning, siden de fleste har mobilitetsgaranti og kanskje er medlem i en bilorganisasjon i tillegg. Mange er nok ikke klar over at de fleste forsikringsselskaper har veihjelp i Europa som en del av kaskoforsikringen. Hos If er egenandelen på veihjelp 500 kroner, og bruken påvirker ikke bonus i etterkant.

Rolig, vi hjelper deg.

NORDIC OFFICERS ALLIANCE (NOA) MEETING IN FINLAND

Presidents of officers military trade unions of the Nordic countries (Finland, Sweden, Norway and Denmark) had a meeting in Helsinki, Finland 3-4 may 2018. Chairmanship rotates between the member countries. Upseeriliitto (Finland) holds the chairmanship during the current year. In this meeting presidents of the officers unions plan and prepare the topics for the NOA seminary, which takes place later in autumn in Finland. Participants:

RUDBERG Rune, BFO (Befalets Fellesorganisasjon), Norge
BONGO Torbjørn, President of NOF (Norges Offisersforbund)
FRESKER Lars, President of Officersförbundet, Sweden
TØNNING Niels, President of HOD (Hovedorganisationen af Officerer i Danmark)
LUKKARINEN Jyrki, Päälystöliitto
VIITA Ville, Upseeriliitto

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmshaug		990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Gunnar Lie Eide		400 29 791		gunnar.lie.eide@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			482 21 110		jan.garseg@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

DET ER NÅ JOBBEN BEGYNNER

Nå nærmer det seg slutten på Krigsskolen for undertegnede sin del, og jeg føler meg klar for å ta fatt på nye utfordringer i ny jobb. Etter Krigsskolen vil jeg få nye ting å tenke på rundt blant annet forvaltning av eget personell, linjelederansvar og kjennskap til Arbeidsmiljøloven (AML) som noen punkter.

Forvaltningen og ivaretagelsen av eget personell er noe jeg ser frem til, både med de vernepliktige, men viktigst de ansatte jeg får ansvaret for. Dette mener jeg fordi det er disse jeg kommer til å måtte støtte meg på, det er disse som skal ha mest «hands-on» med troppen min, og det er disse jeg må klare å motivere til å bli stående i jobben over lang tid.

Lengre ståtid er noe jeg mener er essensielt å legge vekt på etter innføringen av OMT og utdanningsreformen, og de konsekvensene disse reformene fører med seg. Når første kull med nye kadetter uteksamineres i 2021 vil det være en annen type offiserer enn det som kommer ut i dag. Dette er tatt høyde for gjennom OMT hvor tanken er at, for Hæren sin del, den nye troppssjefen skal ha en erfaren troppssersjant som støtter opp, og kan veilede i starten.

Slik karriere- og tjenesteplanene for OR i Hæren ser ut i dag, så har en troppssersjant rundt ti års tjeneste før en er kvalifisert for stillingen. Dette er ganske langt fra sannheten slik det ser ut i dag. Nå sitter det sersjanter som nettopp er ferdig med pliktåret sitt som troppssersjanter, da med åtte år mindre tjeneste enn det som egentlig er kravet. For at ståtiden skal øke hos ansatte er det visse behov som må dekkes, lettest beskrevet gjennom Maslows behovspyramide.

Gjennom å være ansatt hever man lønn som kan brukes på mat i messa, man har krav på bolig gjennom Forsvaret såfremt det foreligger en beordring, med mindre en er virkelig dårlig i jobben er sannsynligheten for å miste den minimal. De de grunnleggende fysiologiske behovene og trygghetsbehovet er i bunn og grunn dekket. Den eneste usikkerheten finnes i form av at boligprisene skal skrus opp. Når det skjer må kompensasjonsavtalen reforhandles slik at resultatet blir mer utgifter i skatt, noe som er rett og rimelig for den goden det faktisk er. Dersom det ikke skjer kan det føre til frafall ettersom jeg personlig tror ansatte ikke er villige til å betale mangfoldige tusener for å bo i for eksempel Indre Troms, eller at flere velger å pendle.

De sosiale behovene dekkes godt gjennom arbeidet, gjennom sosialisering med kolleger, gjennom tilstelninger avdelingene stiller i stand og gjennom massekulturen. Tilhørighet vil en kjenne på gjennom egen avdeling og felleskapet som finnes i Forsvaret. Behovet for annerkjennelse vil antageligvis bli dekket godt gjennom beundring fra de vernepliktige, og fra under-, side- og overordnede gjennom å gjøre en god jobb.

Slik det ser ut er mange av behovene dekket, men kanskje skyldes til den høye rulleringen av personell behovet for selvrealisering?

Richard Brix Martinsen
Leder KAFO

VELKOMMEN TIL ALLE NYE SERSJANTER!

Hei kjære medlemmer! Nå nærmer sommerferien seg med stormskritt og vi kan ta oss en etterlengtet ferie etter et hektisk halvår :) Men før den tid skal en rekke befarselever gradueres og beskikkes til sersjanter. Dette blir en helt spesiell graduering da det er siste gang det gjennomføres tradisjonelt grenvis. Vi i BESO ønsker våre nye kolleger til lykke og velkommen! :)

Siden sist har vi i BESO hatt styremøte som denne gang ble holdt i Tromsø 04-06 Mai. Møtets hovedtema var fremtiden til BESO. Med overgangen til å samle befalsskolene har det vært stor usikkerhet på hva BESO vil være i fremtiden og hvordan vi på best mulig måte skal ivareta de kommende befarselevne. Vi har kommet frem til noen gode løsningsforslag så vi oppdaterer dere fortløpende når noe blir bestemt.

07.Mai var BESO på besøk hos Hærens avdeling på Skjold Garnison i Øverbygd. Der ble vi tatt godt imot med et foredrag av NK Bataljon om Hærens oppbygging, rutiner og fremtid. Det viste seg også at NK Bataljon selv har vært tillitsvalgt i BESO under sin tid som befarselev, og vi fikk vite at deres kjernesaker den gang var blant annet rettigheter for befarselever og PBU. Det var ikke til å legge skjul på at Hæren, som Luft og Sjø, føler på spenningen rundt de mange endringene som følger med OMT og utdanningsreformen. Spesielt rekruttering av personell var et tema som stod i fokus da det fortsatt er mye usikkerhet rundt hvordan det nye systemet vil fungere i praksis. Etter et informativt foredrag og en hyggelig prat med NK, ble vi vist rundt i de forskjellige avdelingene av en av plikt-sersjantene. Her fikk vi et innblikk i hvordan hverdagen deres er og hvordan de synes overgangen fra elev til befal hadde vært.

De beste tipsene vi fikk til de nye plikt-sersjantene var å tørre å prøve å feile for å utvikle seg som leder. Det er tydelig at det er høy trivselsfaktor blandt plikt-sersjantene og samtlige vi pratet med ønsket videre tjeneste etter plikttjenesten. Det kom også frem at samtlige var fornøyd med organisasjonen sin da de visste at de ville få hjelp om noe skulle oppstå. Det kan vi forsikre alle våre medlemmer om :) Denne omvisningen var over all forventning og vi i BESO sitter igjen med en større forståelse av Hæren og kompetansen som Skjold Garnison innehar. Husk å oppsøke oss gjennom våre tillitsvalgte lokalt, på facebook-siden vår (BESO- Befarselevnes samarbeidsorgan), og på BFO.no.

God sommer alle sammen!

Amanda Terese Jørgensen
Leder BESO

Operativt logistikkseminar

Det er viktig å kunne se helheten i det spekteret vi opererer i
– målet er økt kampkraft gjennom operativ logistikk!

Den 13. og 14. mars 2018 ble det for første gang siden omstillingen invitert til operativt logistikkseminar, som ble avholdt på Sjøkrigsskolen i Bergen. Seminaret var i regi av Marinens operative logistikkavdeling, MARCSS, med Sjef KK Frode Staurset i spissen. Hensikten med seminaret var å samle det operative logistikkmiljøet i Marinen for kompetanseheving, skape relasjoner, samt sette operativ maritim logistikk på dagsorden.

Sjef Marinen, FK Ole Morten Sandquist åpnet seminaret med ordene: «uten logistikk stopper det opp og det vet vi». Vi bedriver logistikk hver dag, enten det er opp mot fartøy eller opp mot landavdelinger. Det er viktig å se det store bildet i en operativ setting, enten det handler om støtte til spesifikke operasjoner eller logistikk i fellesoperasjoner. Hvorfor er vi på havet, hvorfor gjør vi det vi gjør og hvem er det vi gjør det for.

Oberst Elisabeth Michaelsen, J4 FOH, hadde tatt turen for å fortelle oss om Sjef FOH's oppdrag, gi oss et innblikk i hva som er utfordringene med Russland, samt fortelle oss om veien videre både når det kommer til Forsvaret, samfunnet og logistikken. Totalforsvaret har alltid vært og vil fortsette å være viktig fremover. Vi er avhengig av et godt samarbeid med det sivile samfunnet både i fred, krise og krig. «Prosjekt bortsetting/outsourcing» har vært et fokusområde. Sivile aktører har i større grad tatt del i utviklingen til Forsvaret. Noen av områdene har vært vedlikehold av teknisk driftsmateriell, fasevedlikehold av F16, Forsvarets transportvirksomhet (leasplan) mm. Etter evaluering av prosjektet ble det ikke 100 % sikkert at det var det mest forsvarlige når det kom til det totaløkonomiske. Det har derfor blitt et endret fokus hvor man nå ser på interneffektivisering med både sentralisering og lengre klartider.

Den store NATO øvelsen, Trident Juncture 2018, var også et tema som Oberst Michaelsen tok opp. Dette er den største LIVEX øvelsen som har vært i Norge på 20 år. Til nå er 25 land påmeldt, rundt 120 fly, 70 fartøy og 35 000 personer. Som vertsnasjon gir denne øvelsen store logistiske utfordringer som Forsvaret må løse i felleskap, både på tvers av avdelinger og gren. Her får vi testet ut vertslandsstøttekonseptet som skal danne grunnlaget for hvordan vi nasjonalt oppnår tilfredsstillende og troverdig vertslandsstøtte. Skal vi kunne greie dette må nasjonen jobbe sammen i rammen av totalforsvaret.

NK NLOGS, Oberst Ståle Rudiløkken snakket om både roller og organisering, samt det de bidrar med av logistikk i Sjøforsvaret. NLOGS (nasjonalt logistikkoperasjonssenter) er et felles nasjonalt ledelselement for logistikk, sanitet og vertslandsstøtte på det taktiske kommandonivået. Fremtidens logistikk-løsninger var et av emnene som ble presentert. Noen av punktene

som ble dratt frem var standardiserte forpakninger tilpasset den enkelte fartøysklassen, forsterkede logistikk til leveransepunkt definert av styrkesjef og at større deler av logistikken til Sjøforsvarets operative enheter leveres gjennom sivilmilitære logistikknettverk.

Forsvaret har logistikkbehov som overstiger egen kapasitet og vi er derfor avhengig av å benytte tilgjengelig kapasitet i det sivile markedet. Det er derfor opprettet beredskapsavtaler som er av strategisk betydning for Forsvaret. Dette er avtaler med sivile leverandører som forplikter leverandøren til leveranse både i fred, krise, konflikt og krig. Disse avtalene gir oss forsterkninger i tillegg til vår egen kapasitet og skal gi Forsvaret en raskere reaksjonstid, større rekkevidde og sikkerhet for leveransene.

RLL Vest (regional logistikkledelse Vest) er singel POC for Marinen både innland og utland. Sjef RLL Vest, KK Eli Cathrin Hope ga oss et innblikk i deres rolle og ansvar. Regional logistikkledelse skal koordinere og levere logistikk-tjenester innen eget ansvarsområdet under ledelse av NLOGS. De har en hjemmevakt 24/7 og etablerer en større OPS ved behov. Deres oppgaver innebærer leveranser direkte til fartøyene når de ligger til kai på HOS, utleveringer fra teknisk lager og kleslager, komponentgjenvinning, ammunisjon og våpen.

Det ble også holdt interne foredrag fra MARCSS og KNM Maud. Det nye konseptet for «logistikk i Sjøforsvaret» som er under utarbeidelse, ble også presentert av OK Stig Arne Hesthamar. Gjennom disse foredragene ble Sjøforsvarets organisering og rolle diskutert med en mer praktisk tilnærming. Ståle Ulriksen fra Sjøkrigsskolen holdt foredrag hvor logistikken ble satt inn i et mer globalt perspektiv og OK Lasse Elvemo ga oss en innføring i den nye

utdanningsreformen som treffer logistikk linjen på Sjøkrigsskolen.

Seminaret hadde som målsetning å etablere nettverk, samt gi en forståelse for at logistikken i Marinen er en del av noe større, en helhet. Dette skulle gjøres i kombinasjon av gode, relevante foredrag, mingling og en messemiddag. KK Staurset avsluttet seminaret med å minne på et viktig budskap; «for logistikeren er det viktig å skape forståelse for at vi gir økt kampkraft gjennom operativ logistikk, likeledes er det viktig for logistikeren å skjønne at man ikke har noen egenverdi om logistikeren ikke har noe å støtte».

På vegne av MARCSS,
LT Ann-Mari Lorentzen

**Milrab Patrulje
2.0 40L**
Sekk som er skapt
for å tåle røff bruk.
~~Før: 1999,-~~
1409,-

Garmin tactix Charlie
Intens ytelse møter
taktisk funksjonalitet i
tactix® Charlie
7759,-

Adidas GSG 9.2
Lette og luftige støvler som
tåler de tøffeste forhold
1731,-

Osprey Transporter 130L
Kan bæres som bag eller
sekk (4 bærehåndtak)
1710,-

**Under Armour Tactical
Combat Shirt 2.0**
Designet for bruk under
kroppsbeskyttelse.
529,-

Leatherman Surge
En av Leathermans
største multiverktøy.
1084,-

**American Optical
Original Pilot**
Klassisk solbrille som aldri
går av moten.
879,-

Oakley Jawbreaker
Kommer med Prizm glass
som er en banebrytende
linseteknologi fra Oakley.
2099,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE NYHETER OG TILBUD

USA og F-35

– de ubestridelige og dokumenterbare fakta

USAs forsvarsbudsjett FY2019 (budsjettåret 2019, fra 1. okt. 2018) viser ugjendrivelig at US Air Force forbereder seg på kutt i planlagt antall F-35A (vår versjon av flyet). Mens Norge ønsketenker.

F35 i høyden.

JAS Gripen.

AV JOHN BERG MAJOR (R), FORSVARSANALYTIKER

To prosjekter i US Air Force's budsjettforslag FY2019 viser at F-35A etter alt å dømme vil miste sin tiltenkte rolle som nærstøttefly. Årsak: F-35A er dårlig egnet og koster alt for mye. F-35A skal ifølge gjeldende planer erstatte alle USAFs taktiske kampflytyper, inkludert nærstøtteflyet A-10 men med unntak for superjageren F-22 som blant annet skal forsvare F-35 i luftkamper denne ikke kan klare selv. Nå levetids-forlenges A-10 mens OA-X prosjektet (tidligere omtalt i Forsvar 2020) for å utvikle et topp moderne men lett og langt rimeligere nærstøttefly går målbevisst videre. I tillegg øker bevilgningene til to andre prosjekter som delvis vil fortrenge F-35A, det nye langtrekkende bombeflyet B-21 Raider og neste generasjons kampflyprosjekt NGAD (Next-Generation Air Dominance).

AMERIKANSK REALISME

Her er noen uttalelser fra høytstående amerikanske offiserer og statsmenn:

«I am deeply concerned about the sustainment issues of the F-35.»

(Will Roper, påtroppende USAF sjef for Acquisition.)

«If we can't reduce the projected overall costs for this very capable platform (fly), we simply won't be able to afford the current planned buy.»

(Generalløytnant. Jerry Harris, USAF, høring i Kongressen.)

Genlt. Harris opplyste, under ed, at F-35A (vår versjon) for tiden koster 50.000 dollar per time i luften. Man har et «ultimat mål» om med tiden å komme ned i 35.000 dollar. Her i Norge prøvde FD å smygge seg bort fra disse realitetene da Aftenposten spurte. Det kommer vi tilbake til helt til slutt i denne artikkelen.

Under Secretary of the Air Force Matt Donovan, 12. februar:

OPPTIL 281 NÆRSTØTTEFLYET A10

Levetidsforlengelse av A-10 begynte opprinnelig i 2006, da Boeing fikk kontrakt på 242 nye vingesett. Det har stått heftig strid om A-10 vs. F-35A, og det ble med 173 vingesett. Men 8. februar i år gikk USAF ut med anbud på ytterligere 116 vingesett og diverse oppdateringer, til 108 av sine 281 A-10 og med åtte sett i reserve. Kontrakt, initielt på 103 millioner dollar, ventes mars 2019 for leveranse over syv år; det betyr at A-10 flyr til etter 2040.

OA-X - UTENFOR BOKSEN

Mens alt utenfor boksen blir strengt straffet her i Norge, går USAF videre med sitt OA (Observation Attack)-X; et lett angrepsfly til en kostnad på en liten brøkdel av F-35, spesielt i drift. Det står nå om Beechcraft AT-6 Wolverine, egentlig en sveitsisk Pilatus, og Sierra Nevada A-29 Super Tucano, som er en brasiliansk Embraer. Begge ser ut som jagerfly fra andre verdenskrig, men de er to-seters turboprop'er og søkk fulle av moderne teknologi. USAFs plantall er foreløpig 300 fly.

Så hvor ender det? F-35A skvises trolig ut av nærstøtterollen. Det blir A-10, som etter hvert suppleres og erstattes av OA. Antall F-35A kuttet deretter. Mens Norge blankt nekter å tenke en ny tanke.

HVILKEN NY TANKE – HVILKEN VISJON?

OA er neppe noe for oss. Men skal vi redde vårt forsvarsbudsjett, uansett fremtidig økning, må antall F-35A kuttet med 12 mens de 12 siste Stortinget har godkjent utsettes med adskillige år. Vi har hittil lagt inn våre bestillinger når Lockheed Martin har trengt det og bedt om det, og det må vi slutte med. Hvis vi med kostnadene ut over det lovede som argument - kan oppnå å ikke bare utsette men kutte også de 12 sist godkjente, ender vi med 28 F-35A. Da kan

A 10.

A 29 Super Tucano.

F35.

Northrop Grumman B 21.

Norge spare penger og allikevel finansiere 18-24 Saab Gripen E; et fly som vekker stadig større internasjonal oppmerksomhet og som vil kunne fly syv, åtte timer eller mer for det en eneste F-35A-time vil koste i luften. Vi vil kunne oppnå:

Fra start og i marsjart vil Gripen E kunne fly Bodø-Svalbard på 62 minutter, mens F-35A vil bruke 76 minutter. Med fire Meteor langtrekkende luftkamp-missiler vil Gripen E kunne patruljere over Svalbard i 30 minutter mens F-35A knapt vil klare mer enn å vise seg frem før den må snu (begge uten fylling av drivstoff i luften). Gripen E kan operere fra kortbaner og til og med veibaner; den er utviklet for et meget lett støtte- og vedlikeholdsapparat som i sin helhet, for feltmessige operasjoner over en viss tid, kan transporteres med kjøretøy. Mens F-35A, med sitt tunge og meget kompliserte støtte- og vedlikeholdsapparat, i stor grad vil være bundet til Ørland, vil Gripen Es støtte/logistikk kunne kjøre dit flyet lander. Følgelig vil vi kunne redusere den dødelige konsentrasjonen på Ørland, og slik også redusere de svimlende investeringene i langtrekkende luftvern med kapasitet mot ballistiske missiler som denne konsentrasjonen krever.

NÅ NÆRMER VI OSS VISJONEN

USA, Storbritannia, Australia, Japan, Sør-Korea, Israel utvikler konsepter der F-35 opererer tett sammen med andre typer kampfly. F-35 kan utnytte sin formidable kapasitet til å samle informasjon og analysere den til et klart helhetsbilde, som kan distribueres til andre, mens andre fly manøvrerer, fører mye våpen og skyter.

Dette vil vi kunne gjøre med kombinasjonen F-35A og Gripen E. Gripen E vil kunne driftes maksimalt effektivt ved at vi oppretter en «flottilj» med norsk personell og under norsk kontroll, men driftsmessig integrert i den svenske Gripen-organisasjonen med dennes tre flottiljer; F7 på Såtenäs (på Vänerens vestbredd), F17 ved Ronneby (nær Malmö) og F21 i Luleå.

HER ER VISJONEN!

Overnevnte visjon åpner for et kvantesprang, et langt tettere samarbeid med svenska Flygvapnet, og et svensk-norsk forsvarssamarbeid som mange har snakket om men ingen har gjort noe virkelig substansielt med. Et slikt kampfly-samarbeid kan bli en bro for Sverige inn mot NATO og gi svenskene en valgfrihet, med et langt tettere samarbeid med NATO enn det som allerede utvikler seg som et alternativ til, eller en «myk overgang» til fullt medlemskap. Hele den svenske Gripen-flåten vil kunne øves inn i et norsk F-35A-Gripen E konsept; og slik vil et lokomotiv komme på skinnene. «Destination NATO», men med stasjoner med mulighet til å gå av underveis. Skal det svensk-norske samarbeidet bli annet enn snakk, er dette veien å gå. Selv om noen i FD kommer til å gråte under dynen.

Britene utvikler nå et F-35-Eurofighter Typhoon operasjonskonsept. Et alternativ for Norge til 18-24 Gripen E, kan være 14-16 Typhoon, og et tett samarbeid med britene der vi henger oss på konseptet de utvikler. Men Typhoon er dyrere enn Gripen E. Dermed vil vi neppe klare å frigjøre hardt tiltrengte penger til andre formål.

GENERALLØYTNANT HARRIS' 50.000 DOLLAR - FD OG STORTINGET

Med utgangspunkt i generalløytnant Harris' uttalelse om at F-35 vil koste 50.000 dollar (med kurs på kr. 7,80 blir det kr. 390.000) per time, utesket Aftenposten FD om driftskostnadene. Uvirkelig nok fastholdt FD sin kalkyle på kr. 110.000 per time! Vi gjentar et spørsmål vi har stilt mange ganger: Hva er det FD vet om dette flyet som amerikanerne selv ikke vet? Foreløpig har ikke Stortingets Utenriks- og forsvarskomite reagert på FDs «kokkelimonke». Forsvarsdepartementet har aldri gitt fyldestgjørende informasjon om F-35, overensstemmende med det som fremkommer offisielt i USA. Når skal dette bli en politisk sak?

Generalløytnant Jerry Harris.

Åpent brev til Stortingets folkevalgte Ærede Storting, kjære tillitsvalgte

For det er det dere er. Innstilt av partiene, men valgt av folket. Valgt på tillitt. Tillitt til at dere vil ta kloke beslutninger på vegne av nasjonen, og styre oss mot en trygg og sikker fremtid. For min egen del på tillitt til at arbeidsplassen min vil være i stand til å utøve sitt samfunnsoppdrag dersom det trengs.

Jeg jobber i Forsvaret, og dere er i ytterste konsekvens min arbeidsgiver. Dere kan fatte beslutningen som sender meg og mine kollegaer ut i strid, og deler av deres jobb er å sørge for at vi får det vi trenger for å være i stand til å forsvare landet vårt når det trengs. Dette styrer dere gjennom statsbudsjettet. Det er her dere beslutter hvor mye dere er villige til å betale i forsikring for landet vårt. Det er dere som styrer vår tilgang på verktøy.

På lik linje med mine kollegaer er jeg fullt innforstått med at Forsvaret er politisk styrt. Dere befaler, vi klapper hæla sammen. Det er ikke ofte vi protesterer, jobben vår er å følge ordre. Sånn sett er vi ganske enkle arbeidstakere å forholde seg til. Vi praktiserer ikke streikerett, de fleste av oss er unntatt arbeidsmiljøloven, og vi trener, øver og leverer skarpt hver dag for rikets sikkerhet.

Jeg betaler min skatt med glede, selv om det betyr at hardt opparbeidede penger går ut av lønningsposen, så verdsetter jeg fellesskapet og samfunnsikkerheten de går til høyere. Jeg verdsetter at vi har et velferdssamfunn hvor de aller fleste er ivaretatt av staten på en god måte. På sett og vis

ser jeg på skatten min som en forsikring. Forsikring til god utdanning, godt helsevesen, samfunnsikkerhet, og trygghet for meg selv og de jeg har rundt meg. Dette er fellestrekk ved de aller fleste som jobber i Forsvaret. Vi jobber for noe større enn oss selv. Vi er stolte av det. Og vi har tillitt til at dere forvalter det på en god måte.

Men når dere ikke er villige til å prioritere den nødvendige forsikringspremie for forsvaret av landet vårt på statsbudsjettet, blir jeg bekymret. For det er faktisk samfunnsikkerheten det går ut over, vår evne til å beskytte dere. Viljen skal det ikke stå på, men man kommer bare til et visst punkt med vilje. Etter det står det på evne. Og deres bevilgninger setter oss ikke i stand til å forsvare landet på en tilstrekkelig god måte. Hvem vil ha et halvgodt forsvar? «Train as you fight» er et begrep som ofte brukes i Forsvaret. I realiteten er det «Fight as you train». Vi presterer ikke bedre i strid enn hva vi trener og øver på. Å trene og øve koster penger.

Jeg jobber på Andøya flystasjon. Vi har flere avdelinger, den mest synlige er 333 skvadron som flyr P-3 Orion, Norges maritime patruljefly (MPA). Flyet er et verktøy. Det er gammelt. Dere har bevilget midler til å oppgradere det verktøyet. Det er veldig bra! Men dere må forstå at selve flyplassen også er et verktøy. Det blir litt som å ansette flere lærere i skolesektoren, men så utelukkende bygge skoler med for få klasserom. Det er for dårlig. Ompuss, som vi sier i Forsvaret.

Det har kommet klart og tydelig frem fra forsvarsfaglig hold i løpet av de siste to årene at det som planlegges på Evenes ikke er godt nok til å drifte MPA-operasjoner. For mange av oss er det rivende likegyldig hvor arbeidsplassen vår er lokalisert, men det som er viktig, det er at den er i stand til å utføre samfunnsoppdraget sitt. Når dere ikke bevilger nok penger over statsbudsjettet, medfører det faktisk at arbeidsplassen vår ikke blir god nok. Når dere går med på en baseløsning som ikke er tilstrekkelig, får det en operativ konsekvens. At jeg og mine kollegaer når det kommer til stykket ikke har de nødvendige verktøyene for å gjøre jobben vår. Det er ikke videre hyggelig å visualisere den situasjonen vi vil stå i dersom det smeller en dag. Nå er jeg relativt ung sammenlignet med gjennomsnittsalderen på Stortinget, men jeg har ikke i min tid opplevd like mye støy rundt forsvarspolitikken som ved denne langtidsplanen. Det er en grunn til det.

I debatten rundt Andøya og Evenes sitter svært mange av oss på relevant informasjon vi ikke kan gå ut med offentlig. Den er gradert. Det handler om konsekvensen av at informasjonen blir offentlig kjent. Og sånn skal det være. Noen forsvarshemmeligheter er det ganske greit at det bare er vi som vet, og at informasjonen ikke er tilgjengelig for alle. Den kan jo brukes mot oss. Litt som at du ikke legger ut på facebook at du glemmer husnøkkel under blomsterpotta, eller koden til alarmsystemet.

Hvem vant sa du? – Politikere og langtidsplanen

Helt siden fremleggelse av langtidsplanen har regjeringen kommunisert «historisk satsing» og at Forsvaret styrkes. Messingen om kampkraft og bærekraft har blitt gjentatt uendelig ganger, og tydeligvis så er det noen som blir lurt. For eksempel Frithjof Jacobsen i VG.

Frithjof Jacobsen i sitt innlegg den 5. juni i VG avslører at han har blitt lurt av regjeringens retorikk når han skriver at det satses på Luftforsvaret og Sjøforsvaret, og begrunner blant annet dette i at det skal kjøpes 4 nye ubåter.

Det er riktig at det kommer 4 nye ubåter, men det er faktisk en reduksjon fra 6 til 4. I tillegg halveres Marinens kampkraft, der Skjold klassen skrotes. Minerydderne reduseres, slik at Norge til slutt vil sitte igjen med 5 fregatter. Med hell har vi altså 4 seilende fregatter i en krisesituasjon. Det er ikke mer enn 4 kanoner. Med 4 fregatter skal Marinen både finne ubåter, overvåke kysten og havområdene, banke opp nordflåten, eskortere forsyninger til hæren, ildstøtte til hæren, forberede alliert mottak og mye mye mer.

Som en venn av meg sa når han så en fregatt (han jobber ikke i Forsvaret): - Marinen er første linjeforsvaret vårt. Er disse tapt, så er vi tapt.

Det satses ikke på Forsvaret, det er bare retorikk. Så lenge personen Erna Solberg sitter ved

roret, så blir det ikke mer penger til forsvaret (Hørte jeg noen si 2% BNP?), eller en reell satsing på forsvaret.

Hele langtidsplanen, inkludert landmakten, er endt opp i en retorisk skandale. Regjeringen er kun opptatt av å ikke tape ansikt, og bruke minst mulig penger.

Og du Frithjof må lære deg å telle.

Her er ingen vinnere, bare tapere.

Viggo Holm

1. Fregatt, 2. Ula-klasse,
3. minerydder og 4. Skjold-klasse.

Da blir det jo lekende lett for tyven å komme seg inn i huset ditt. Vi ønsker ikke at denne informasjonen skal bli brukt i media som argumentasjon for basevalg. Det bidrar til å svekke sikkerheten vår.

Jeg skal ikke gå inn i alle de faglige argumentene, verken forsvarsmessige eller økonomiske, utallige aktører fra hele landet har alt gjort grundige undersøkelser, og informasjonen som kommer frem hva gjelder økonomi er divergerende. For meg som offiser er det ikke økonomien det står om, så høyt oppe i kjeden er jeg ikke. For meg handler det om tillitt, og om at jeg og mine kollegaer får de verktøyene vi trenger for å gjøre jobben dere setter oss til å gjøre. For det er vi som i ytterste konsekvens risikerer livet. Få har vel interesse i å jobbe i en organisasjon som ikke vil være i stand til å løse oppdragene sine på en god måte. Svært få ønsker seg en karriere med halvgode løsninger, på kanten av hva som er sikkerhetsmessig forsvarlig hvis det verste skulle skje.

Sikkerhet handler ikke bare om fly, om rullebaner, om materiell og infrastruktur. Det handler om mennesker. Etter mange av de politisk styrte endringene i Forsvaret de siste årene, sitter mange av disse menneskene igjen med en følelse av håpløshet. Effektiviserings- og innstrammingskrav har medført kutt i HR, kutt i lederstøtte, som medfører økt administrering på det utøvende ledd. Det blir ikke mye økt operativitet, mer tid på den spisse enden. Det er heller motsatt. Sikkerhet handler om mennesker, og da spiller emosjoner inn i bildet. Emosjoner er vanskelig å få inn i et excel-ark, men de er fortsatt en kritisk faktor. Når

menneskene i organisasjonen ikke har tillitt til avgjørelsene som tas på øverste nivå, er det alvorlig. Har du ikke hodet på rett sted, medfører det en operativ risiko.

Det sies både høyt og lavt at personellet er Forsvarets viktigste ressurs. Det oppleves ikke slik nede i linja. Vi trenger at forsvarsbudsjettet kommer opp på 2%, slik at dere ikke må bygge ned Forsvaret samtidig som dere investerer i dyrt materiell, for så å skulle øke budsjettene igjen om noen år. Det er å kaste penger ut vinduet. Det er dårlig forvaltning. Det er uansvarlig forvaltning. Og det medfører at menneskene som sitter på kompetansen som trengs for å gjøre jobben, mister tillitt til dere og jobben dere gjør. Flere av de har alt gått ut døra. Vi har mistet kompetanse vi trenger, og kommer til å ha behov for også i fremtiden.

For det er nettopp menneskene denne organisasjonen er avhengig av. Og mange av disse menneskene opplever et unormalt høyt arbeidspress, spesielt på Andøya flystasjon. Det er vel og bra at nye MPA kjøpes inn, men det er også paradoksalt at en allerede tynt bemannet avdeling som opplever personellflukt skal både drifte nåværende flytype i mange år videre, samtidig som den skal avgi personell til den nye flytypen over flere år. Man må faktisk ta seg råd til å bemanne begge flytypene samtidig dersom man skal få de operative leveransene man trenger.

Vi er ikke en skrivebordsbedrift. Vi flyr, vi seiler, vi forflytter oss på bakken, vi løper rundt i skogen. Vi har et utrolig bredt spekter av ansatte og arbeidsoppgaver. Vi kan og bør ikke forvaltes som

en hvilken som helst offentlig etat. Forsvaret er spesielt. Da holder det ikke at sivile konsulentfirmaer dikterer hvordan Forsvaret skal driftes og forvaltes. For det som fungerer på papiret, det fungerer faktisk ofte dårlig i virkeligheten. Og det er altså forsikringen deres det står om. Forsikringen vår. Forsikringen til de som har valgt dere.

Det koster å drifte et forsvar. Øk investeringene i forsvarsbudsjettet, det nytter ikke med spare-reformer parallelt med innfasing av nytt materiell. Det er faktisk slik at dere får det dere betaler for. Eller, vi har jo gode holdninger og mye vilje, så dere får vel litt gratis. Men det koster å trene og øve. Og når vi som jobber her sier det dere gir oss ikke er godt nok, er det faktisk verdt å lytte til. Ha tillitt til oss, og til at vi vet hva vi snakker om. Mange av oss har tross alt jobbet med dette i et helt yrkesliv.

«Det er en kalkulert risiko» er argumenter vi ofte blir møtt med. Ulempen for oss er at den risikoen, den er det vi som står i første linje for. Lytt til oss som jobber «på gulvet» i Forsvaret, både de som er unge og de med førti års erfaring. Ærede Storting, når dere skal votere over hvorvidt Andøya flystasjon skal bestå, ta det rette valget. Ta valget uavhengig av partipisken. Gi oss forutsetningene for å gjøre jobben dere setter oss til, i krise og i fred. La Forsvaret beholde basene vi sårt trenger. Vis oss at dere er tillitten vår verdig.

Hanna Sesselja Mikalsen

Tillitsvalgt,

Befalets Fellesorganisasjon avd Andøya

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr. 172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Ytterkappe i 3 mm. korténstål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbel ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år. Kontakt oss på post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

FRILUFTSPRODUKTER AS

Hva gjør egentlig Luftforsvaret?

Etter mye frem og tilbake klarte Stortinget endelig å sette siste spiker i kista til Andøya. I alle fall inntil videre.

Rundt omkring i kongeriket sitter mange med en del spørsmål rundt prosessen. Jeg har undret meg litt over hvordan prosjektet Evenes har blitt til, men det er ett spørsmål som er enda litt større: hva er det egentlig Luftforsvaret gjør?

Vi har alle fått med oss at de driver og flyr litt, og har en adjutant her og der. Flymaskinene er plassert rundt omkring i kongeriket, og staben på en nesten nedlagt base i Østfold, veldig nært Larkollen.

Oppe i Nord-Norge ligger Andøya, helt ute i havgapet. Fra denne basen driver Forsvaret overvåkning av havet. Andøya skal nå legges ned, til fordel for Evenes, en gammel sliten, upraktisk base litt lengre inn i landet. Bortsett fra under den årlige vinterøvelsen, har ikke Evenes vært i bruk på mer enn tjue år. Premissene for at vi skulle bygge opp igjen denne gamle basen var at vi skulle fly droner derfra, som ikke skulle ha våpen. Om jeg har forstått det rett da. Så: som ved et trylleslag, skulle vi plutselig erstatte de gamle flyene som opererer fra Andøya, med nye fly som gjør omtrent det samme.

Da blir Evenes plutselig et problem – fordi basen ikke er stor nok. Da spesielt fordi rullebaner og taksebaner ikke holder mål, men også fordi disse flyene skal fly med våpen, som må armeres et sted – helst ikke oppå en sivil passasjerterminal. Alt dette er antakeligvis kjent stoff, på samme måte som alle vet at vi ikke får lagt ned Andøya om vi flytter oppgavene med maritim overvåkning derfra. Det finnes nemlig andre oppgaver som løses fra Andøya, som IKKE kan flyttes. Oppå dette kan det se ut som våre venner amerikanerne skal bruke Andøya. Så: istedenfor å legge ned baser og spare penger, oppretter vi flere.

I en situasjon hvor Forsvaret ikke får nok penger, skal vi altså bruke MER penger på å bygge luftslott rundt omkring på landsbygda.

Jeg begynte med å spørre hva Luftforsvaret og disse nevnte offiserene i Luftforsvaret gjør. Vel, én ting de har gjort er å trenere flyttingen av den gang Generalinspektørens stab til Bodø, fordi de «ikke kunne lede omstillingen av Luftforsvaret og samtidig flytte seg selv». Neste gang du treffer en Luftforsvarsoffiser kan du gjerne spørre hva Luftforsvarsstabens noen gang har ledet. Jeg treffer mange mennesker rundt om, og jeg har selvfølgelig truffet både offiserer og sivile som har jobbet på Evenes, men også mange på brukernivået i Luftforsvaret. Begge grupper ser ut til å være enige i at Evenes er tilnærmet ubrukelig, spesielt på

vinterstid – og at kostnadene knyttet til utbedring av eksisterende infrastruktur samt bygging av ny kommer til å bli astronomiske. Spørsmålet jeg stiller meg er: hvorfor er det ingen som har ryggrad til å si fra om dette? Og luftvernargumentet? Spar oss.

Om denne tafatte gjengen er offiserer, gremmes jeg over å kalle meg det samme. Skal de vente til de går av med pensjon før de tør å si «hva var det vi sa?», «vi prøvde å advare, men ingen ville høre»? Dette har de i så fall sagt fra om kun på lunsjrom og lukkede forum på internett.

Er de kanskje så fornøyde med å drikke morgenkaffe, formiddagskaffe, lunsjkaffe, ett-kaffe og tre-kaffe på Rygge at de lar skuta seile sin egen sjø – samtidig som de håper at ingen legger merke til at de fortsatt er på Rygge?

Har de overlatt hele styringen av forsvarsgrenen til halvstuderte HR-oberster og virksomhetskontrollere, så de skal skylde på dem når skuta synker?

Apropos økonomistyring: hva har det seg at Luftforsvaret går konkurs hvert eneste år? Dette er noe som har foregått i mer enn ti år, uten at det har fått konsekvenser. Alle forstår at det koster penger å drive denne bittelille høyteknologiske forsvarsgrenen. I en hvilken som helst sivil bedrift ville noen fått sparken om de hadde brukt penger på samme måte som Luftforsvaret. For resten av Forsvaret ser det ut som Luftforsvarets ledelse setter seg ned på et møterom på Rygge den andre januar hvert år, sjefen roper: «VI HAR FÅTT PENGER!» og alle løper avgårde for å bruke alt de kan før kassa er tom. Så kommer virksomhetskontrollerne på jobb uti februar en gang og begynner å se på excelarkene sine, bare for å finne ut at det er brukt enda litt mer penger enn i fjor.

Sjefen, som bare for en måned siden hadde alle pengene i verden får panikk, og innfører reise-stopp. «Nå blir det orden» tenker alle fornøyd, og rusler avgårde til lunsjrommet for å ta ni-kaffen. I denne historien er det flere feil: den ene er selvfølgelig at Luftforsvaret er underfinansiert. Samtidig burde noen av de nevnte offiserene (gjerne sjefen) si fra til sin sjef at pengene ikke strekker til. Og kanskje sjefen til sjefen for Luftforsvaret burde reagere ovenfor den lille forsvarsgrenen, og forklare med enkle ord at denne hodeløse måten å drive en forsvarsgren på ikke kan fortsette.

Jeg må avslutte der jeg startet: med Evenes. La det ikke være tvil: om Evenes blir realitet, kommer det til å koste så mye penger at det kommer til å ramme HELE Forsvaret. Det kommer også, i følge brukernivået til å sette liv i fare.

Jeg venter fortsatt i spenning på om det finnes luftforsvarsoffiserer med ryggrad nok til å si meningen sin. Jeg er sikker på at det rundt omkring i Luftforsvarets kontorbygg, lunsjrom, shelter og cockpiter finnes noen som mener at Evenes er ubrukelig. Kanskje en av disse til og med leser dette, og kommer på at han eller hun skal se seg i speilet resten av livet.

– Oberst Ymse

Veteranhuset «Camp Oscarsborg» er åpnet!

Offisersbladet var til stede når veteranhuset «Camp Oscarsborg» i Drøbak offisielt ble åpnet torsdag den 7. juni.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Inngangen til eiendommen/veteranhuset, som har en av Drøbaks fineste beliggenheter.

Veteraninspektøren i samtale med noen av de eldre veteranene som møtte opp.

Super beliggenhet, stor plattform og meget god veteranstemning i Drøbak.

Her er hele styret og dugnadsgjeng samlet for å motta takk og applaus!

Veteranhuset har fått leie eiendommen av Forsvarsbygg, og har i samarbeid med Forsvarsbygg, og med stor egeninnsats, pusset opp og gjort i stand huset, uthuset og naustet, på den fantastiske eiendommen helt nede ved vannet. Plattingen ligger 4 meter fra vannkanten, med egen strandkant. Dette blir et flott tilbud til alle veteraner og veteranfamilier i Frogn kommune og tiliggende kommuner.

Til stede på åpningen var ordføreren, veteraninspektøren, og mange veteraner. Styreleder for Veteranhuset Camp Oscarsborg Frode Åshold og resten av styret, sto for arrangementet med grilling, smørbrød og forfriskninger, på en stor egen-snekret plattform ned mot vannet.

«Camp Oscarsborg» blir et åpent hus som også kan leies til forskjellige veteran-arrangementer. Tanken videre er ifølge styrelederen at det skal arrangeres familiedager, søndager med middags-servering, aktivitetsdager/kvelder, turer m/overnatting og kursaktivitet.

Vil du vite mer, så gå inn på Facebook-siden til Veteranhuset og sjekk tilbudene:

<https://www.facebook.com/CampOscarsborg/>
Her er noen bilder fra åpningsdagen.

Daglig leder for «Camp Oscarsborg» Frode Åshold på sitt kontor.

Orlogskaptein Grimstad kommandant på Oscarsborg, var en av mange som ønsket til lykke med det flotte veteranhuset.

Pensjon

Grunnbeløpet i folketrygden

Vi opplever at veldig mange blir mer og mer opptatt av pensjon og hvordan det kommer til å påvirke den enkelte i tiden som kommer. Vi er ferdig med hovedtariffoppgjøret, men endelig ferdig er vi ikke før Stortinget har godkjent det. Trygdeoppgjøret er ferdig, for der har Stortinget delegert til regjeringen å godta oppgjøret. I disse dager er det naturlig nok våre pensjonister som reagerer og stiller spørsmål.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

BFO får daglig mange henvendelser om pensjon, spørsmålene varierer fra pensjonsgrunnlag, lønner det seg å ta ut fleksibel alderspensjon, konsekvenser av trygdeoppgjøret, spørsmål om uføretrygd og yrkesskadesaker. Mtp yrkesskader, anbefaler vi <https://www.skade.no>

Ofte tar det noe tid å besvare spørsmålene, hovedsakelig fordi grunnlaget for å kunne gi et korrekt svar mangler. I Forsvaret er det utfordringer mtp kommunikasjon med FPVS da mesteparten må gå som skriftlige forespørsler, som følge av selvpålagt byråkrati.

BFO som den største tjenestemannsorganisasjonen i Forsvaret har tett innpå 6000 aktive medlemmer og i overkant av 4000 fordelsmedlemmer (tidligere aktive medlemmer). Det siste året har også de yngre begynt å stille spørsmål, spørsmål som er relevante ift til hvorvidt de skal fortsette i Forsvaret eller ikke.

Mange har spurt om hva som egentlig skjer med pensjonsgrunnlaget pr 1.1 2020 og om hvordan den nye ordningen egentlig vil slå ut for den enkelte. Ingen enkle svar, da særalderspensjon skal forhandles utover høsten og vi vil komme tilbake til dette.

Brigader Jan Erik Thoresen, sjef FPVS, sådde et lite frø på samarbeidsseminaret mellom partene i Forsvaret, som ble arrangert 6.juni

at pensjon er et viktig element og sa vi burde tenke på en tilsvarende ordning som er etablert for oberster og høyere som får sine variable tillegg mv. i et basis- og et individuelt tillegg som er pensjonsgivende. Tanken er god nok til at vi alle bør reflektere over hva brigaderen sier. I neste utgave skal vi synse litt om hva det kan bety for den enkelt i lys av kommende forhandlinger om ny særalderspensjon.

Trygdeoppgjøret er ferdig og vil treffe både yrkesaktive og de som allerede er pensjonister. Vi skal bruke en del plass til å forklare hvordan trygdeoppgjøret påvirker vår pensjon under opptjening og etter uttak. Trygdeoppgjøret er i disse dager et tema da Pensjonistforbundet raser over redusert kjøpekraft for pensjonistene 4 året på rad.

MEDLEMSRETTIGHET: Ring eller send oss spørsmål og problemstillinger til post@bfo.no

TRYGDEOPPGJØRET – HVA BETYR DET FOR DEG OG MEG FREM TIL FYLTE 67 ÅR?

Mange tror trygdeoppgjøret er forhandlinger som må godkjennes av Stortinget på samme måte som for Hovedtariffoppgjøret. Det er feil, trygdeoppgjøret skjer ved at tallgrunnlaget for oppgjøret drøftes med Pensjonistforbundet, Senior Norge, Forsvarets seniorforbund, Landsforbundet for offentlige pensjonister, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, LO, YS, Unio og Akademikerne. Er man ærlig er disse drøftingene mer et spill for galleriet og regjeringens ryggdekning for å kunne hevde at man har tatt pensjonister og uføre på alvor. Det er heller ikke Stortinget som skal godkjenne resultatet, men regjeringen selv og det er vel lite sannsynlig at regjeringen drøfter en ting og så endrer oppfatning – eller?

HVORFOR KLAGER PENSJONISTENE PÅ PENSJONS-UTVIKLINGEN?

Alderspensjonen under utbetaling skal først reguleres med lønnsveksten, justert for eventuelle avvik mellom faktisk og forventet lønnsvekst to år tilbake i tid, og fra denne summen blir det trukket 0.75 %.

For å se urettferdigheten skal vi ta for en yrkesaktiv, en ufør og en særalderspensjonist. Alle med samme pensjonsgrunnlag eller tilsvarende pr. 30. april 2016. Eksemplene er direkte sammenlignbare i kronestørrelse og utvikling.

EKSEMPEL 1 - YRKESAKTIV

Lønnsutvikling for yrkesaktiv født i 1963 i lønnstrinn 51, inklusive en antatt uttelling i lokale lønnsforhandlinger på ¾ i snitt pr. år. Lønnstrinn 51 var pr 30. april 2016 kr 437 400.-

(Akkumulert sum er sammenlagt sum av lønnsøkning pr år)

Årlig - 1.mai	Inntekts. grunnl	A-tab + lok tillegg	¾ lok tillegg	Akkumulert.
2018	449 400	kr 5 500	kr (1.9 %)	1.425 % 6 403.95 26 043 kr
2017	443 900	kr 1 500	kr (0.80 %)	0.6 % 2 663 kr 11 594 kr
2016	442 400	kr 5 000	kr (1.50 %)	1.125 % 4 977 kr 9 977 kr

I hovedtariffoppgjørene blir partene enige om hvor mye som skal gis på hovedlønnsstabellen. I år ble man enige om kr 5 100.- for alle lønnstrinn opp til ltr 47, deretter 1.25 % av lønnen for øvrige lønnstrinn. I tillegg har vi fått 1.9 % i lokale lønnstillegg. Den totale rammen var på 2.8 %. Legger man sammen prosentene blir det mer enn 2.8 %, men det er fordi tillegg på hovedlønnsstabellen gis pr 1.mai, mens lokale tillegg gis pr 1.juli (forhandles ferdig innen 31. oktober), effekten blir den samme.

Pengene fra lønnsoppgjøret blir ikke etterbetalt før i juli. Dette skyldes at lønnsoppgjøret blir så vidt sent ferdig i mai, at lønnskjøringen for juni er allerede kjørt. I juni får man utbetalt feriepenger og disse er skattefrie, i tillegg betales ½ skatt i desember. Litt unøyaktig å si skattefritt, du har gjennom året allerede betalt skatt av pengene.

EKSEMPEL 2 - UFØREPENSJONIST

Lønnsutvikling for en som ble ufør i mars 2016. Beregnet uføretrygd tilsvarer 66 % av gjennomsnittslønnen av de 3 beste av de 5 siste årene fra uføretidspunktet. I dette tilfelle blir summen, inklusiv uførepensjon fra SPK tilsvarende lønnen for en yrkesaktiv i lønnstrinn 51. Uførepensjon var kr 288 684.- pr 30.april 2016. (Akkumulert sum er sammenlagt sum av lønnsøkning pr år)

berører oss alle

Årlig – 1 mai	Inntektsgrunnl.	Lønnsøkning		Underreg.	Akkumulert.
2018	305 560 kr	3.47 %	10 247 kr	0 %	21 601 kr
2017	295 313 kr	1.14 %	3 329 kr	0 %	11 354 kr
2016	291 984 kr	2.78 %	8 025 kr	0 %	8 025 kr

Man er ikke skikkelig blårudd, om man ikke får 0.75 % til å bli enda mer.

For uførepensjonister skal uføretrygden lønnsjusteres som for vanlig lønn. Det beregnes ikke feriepenger av trygden. Juni er skattefri og desember betales ½ skatt, med unntak for de som betaler kildeskatt eller Svalbardskatt.

Pensjonister og uføre kan få tilsendt lønsslipp fra og med 1. juli 2018, men da må du reservere deg mot digitale løsninger ved å ringe tlf 80030300.

EKSEMPEL 3 – SÆRALDERSPENSJONIST – 60 ÅR

Lønnsutvikling for en særalderspensjonist som er født i 1958. Løpende pensjoner har en lovpålagt underregulering på 0.75 %, men underreguleringen blir høyere fordi man først legger til lønnsøkningen og så trekker ifra 0.75 %. Pensjonen blir samordnet og levealdersjustert først ved fylte 67 år. Pensjonsgrunnlaget var ltr 51 pr. 30.april 2016 (Akkumulert sum er sammenlagt sum av lønnsøkning pr år)

Årlig – 1 mai	Inntektsgrunnl.	Lønnsøkning		Faktisk. underreg	Akkumulert.
2018	298 688 kr	2.69 %	7 824 kr	0.78 %	14 725 kr
2017	290 864 kr	0.38 %	1 101 kr	0.76 %	6 901 kr
2016	289 759 kr	2.01 %	5 800 kr	0.77 %	5 800 kr

All pensjon utbetales av NAV. Resultatet av trygdeoppgjøret vil bli utbetalt i juni, med virkning pr 1.mai. For løpende pensjoner så betales normal skatt alle måneder unntatt desember som er skattefri. Du opparbeider deg ikke feriepenger og pensjonen gir ikke opptjening i folketrygden. Du kan få lønsslipp i posten fra 1.7 2018 – se tekst under uførepensjon.

Hva skjer ved samordningen

Når du fyller 67 år, vil pensjonene fra SPK og NAV bli samordnet og levealdersjustert.

Ovenstående viser den faktiske situasjonen over lønns- og pensjonsutvikling bare over 3 år. Hovedårsaken til den store differansen er at den yrkesaktive får lønnsøkning ifh til 100 % lønn, mens den uføre og pensjonisten får det ut fra ca 66 % av tilsvarende lønn, og for pensjonisten kommer i tillegg den lovpålagte, men svært urettferdige underreguleringen, som er vedtatt av Stortinget.

REGULERING AV PENSJONSBEHOLDNINGEN I NAV

Alle som har inntekt over et grunnbeløp (kr 96 883.-) opparbeider seg en pensjonsbeholdning i NAV. Hvordan de har opptjent pensjonsbeholdningen (gammel eller ny folketrygd) har ingen betydning, da regulering av pensjonsbeholdning er den samme. Har du eksempelvis kr 2 mill 650 000.- i pensjonsbeholdning 31.des 2018, multipliseres denne med samme prosent som folketrygdens grunnbeløp, dvs 3.47 % i kroner blir dette kr 91 955.-. Ny pensjonsbeholdning pr. 1.januar 2019 vil være kr 2 mill 741 955.-

UTTAK AV FLEKSIBEL ALDERSPENSJON

Som særalderspensjonist, blir din pensjon regulert som en løpende alderspensjon, mens din pensjonsbeholdning i folketrygden reguleres som over. Dersom du velger å ta ut fleksibel alderspensjon fra fylte 62 år, vil pensjonsbeholdningen din bli regulert som for løpende alderspensjon. Dvs at beholdningen reguleres med 2.69 % ifh til uttakstidspunktet.

Du vil få en høyere brutto pensjon i inntil 5 år, noe som påvirker skatten i negativ retning, i tillegg vil din pensjonsbeholdning få en lavere regulering. Din fleksible alderspensjon blir levealdersjustert på uttakstidspunktet. Inntekt utover pensjon fra SPK og NAV vil gi grunnlag for ytterligere opptjening i NAV.

Tidligere uttak av fleksibel alderspensjon blir ikke kompensert av Statens Pensjonskasse når pensjonene samordnes ved fylte 67 år. Husk at fra fylte 67 år, blir også pensjonen du får fra SPK levealdersjustert. Når du nærmer deg 62 år, anbefaler vi våre medlemmer om å ta kontakt med oss, slik at du tar ut den fleksible pensjonen, med alle konsekvensene forklart.

INDIVIDUELL GARANTI ELLER GARANTTILLEGG

De som er født i 1958 og tidligere får kompensert levealdersjusteringen ifh til ny og gammel folketrygd. De som er født i 1959 får et garantitillegg på 90 % garantien på 66 %, de som er født i 1960 får 80 %, 1961 70 % og de som er født i 1962 får 60 % av garantitillegget. I tillegg får årskullene 1963-1967 en delvis kompensasjon. Du tilkommer garantitillegget ved samordningen, selv om du har tatt ut fleksibel alderspensjon før fylte 67 år, men du får det først da.

HVORDAN PÅVIRKER G-BELØPET PENSJONEN DIN

Grunnbeløpet benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og beregning av pensjoner fra folketrygden. NAV bruker gjeldende G-beløp uavhengig om du velger å ta ut fleksibel alderspensjon ved 62 år. Desto senere du tar ut fleksibel alderspensjon, desto mere får du i pensjon ved fylte 67 år. Nedenfor har vi vist utviklingen av grunnbeløpet de siste 10 år.

Grunnbeløpet justeres hvert år pr 1.mai og løpende pensjoner vil bli regulert og etterbetaling foretatt i juni samme år. De blå radene er under den borgelige regjeringen, den orange raden er i regjeringens Solbergs tid, men effekten er fra den forrige regjeringen. Den røde er i tiden da Jens Stoltenberg var statsminister.

Pensjonistforbundets leder Jan Davidsen hevder at man har fått redusert kjøpekraft de siste 4 år, med en liten undertone at dette er regjeringens skyld. Faktum er at dette skyldes levealdersjustering og en lovpålagt underregulering av pensjonene som gir særlig utslag i år med lav lønnsvekst. Det å foreslå gjennomsnittlig lønnsregulering, som et parti har gjort, er en dårlig løsning etter vårt skjønn. Det eneste gangbare for å sikre rettferdig utvikling av pensjonene er å fjerne den urettferdige underreguleringen på 0.75 %.

Nedenfor er en tabell over utviklingen av grunnbeløpet i folketrygden de siste årene. Hvordan grunnbeløpet påvirker din pensjon er vist i eksempel 4 og 5.

Dato og år	G-beløp pr år	Økning fra 1.5 året før	G-beløp pr. mnd etter 1.5	Gjennomsnitt G-beløp	Vekst fra siste år
1.5-2018	96 883 kr	3 249 kr	8 074 kr	95 800 kr	2 519 kr
1.5-2017	93 634 kr	1 058 kr	7 803 kr	93 281 kr	1 541 kr
1.5-2016	92 576 kr	2 508 kr	7 715 kr	91 740 kr	2 238 kr
1.5-2015	90 068 kr	1 698 kr	7 506 kr	89 502 kr	2 174 kr
1.5-2014	88 370 kr	3 125 kr	7 364 kr	87 328 kr	3 124 kr
1.5-2013	85 245 kr	3 123 kr	7 104 kr	84 204 kr	3 051 kr
1.5-2012	82 122 kr	2 906 kr	6 844 kr	81 153 kr	3 129 kr
1.5-2011	79 216 kr	3575 kr	6 601 kr	78 024 kr	3 303 kr

Økninger i grunnbeløpet fra 1.mai året før lenger tilbake i tid er som følger: 2010 = 2 760 kr, 2009 = 2 625 kr, 2008 = 3 444 kr og 2007 = 3 920 kr. Tallenes tale er klare, pensjonsutviklingen blir dårligere og dårligere, år for år – husk du fikk mye mer for kr 3 575.- i 2011, enn du får for kr 3 249.- i 2018.

HVORDAN BRUKES SÅ TALLENE?
Nedenfor skal vi gi 2 eksempler som viser betydningen av grunnbeløpet, når NAV regulerer pensjonen din.

EKSEMPEL NR 4 – UTTAK AV FLEKSIBEL ALDERSPENSJON FRA FYLTE 62 ÅR

Her skal vi se på utviklingen av pensjonen fra 2017 til 2018, bare som konsekvens av at grunnbeløpet endrer seg. Du er usikker på om det lønner seg økonomisk å ta ut fleksibel alderspensjon og du venter januar det året du fyller 63. Gitt at du ikke har annen inntekt vil pensjonsbeholdningen din kun øke med den lønsmessige utviklingen av alderspensjon, representert ved endring i grunnbeløp.

Du er særalderspensjonist, født i 1954, gift, ingen barn under 18 år og tar ut fleksibel alderspensjon fra januar 63 år. Du har 9/10 på den gamle folketrygden og 1/10 på den nye folketrygden (overgangsperiode 1954-1962). Du har videre 17 års pensjonsopptjening i NAV før 1992 og 23 års opptjening etter 1992. Grunnen til at dette er viktig er at pensjonsprosenten og opptjeningen ble endret i 1992.

Ditt sluttpoeng fra NAV (gjennomsnittet av de 20 beste poengårene) er 5.43 Din pensjonsbeholdning er kr 3 347 289.- Forholdstallet for ditt årskull, på uttakstidspunktet (63 år) er 1.289 Delingstallet for ny pensjonsopptjening (etter 2011) er 18.20

Gammel folketrygd Grunnpensjon (Enslige 100 %, gifte/samboende 90 %, 9/10 på gammel ordning). Dette blir: kr 93 634.- x 90 % x 9/10 delt på forholdstallet 1.289	Kr 58 839.-
Tilleggspensjon (grunnbeløp x sluttpoengtall x pensjonsprosent x opptjening før og etter 1992/40 x 90 % / 1.289). Dette blir: Kr 93 634.- x 5.43 x 45 % x 17/40 x 9/10 / 1.289 = kr 65 588.- Kr 93 634.- x 5.43 x 42 % x 23/40 x 9/10 / 1.289 = kr 79 033.-.....	Kr 153 624.-
Ny folketrygd Pensjonsbeholdning kr 3 347 289.- x 1/10: 18.20	Kr 18 392.-
Sum levealdersjustert fleksibel alderspensjon	Kr 230 855.-
Levealdersjustert fleksibel alderspensjon pr mnd kr 230 855.- : 12	Kr 19 238.-

EKSEMPEL NR 5 – FLEKSIBEL ALDERSPENSJON OG ENDRING AV GRUNNBELØPET
I 2018 fikk vi et nytt grunnbeløp. I dette eksemplet viser vi forskjellen fra 2017 til 2018. Du kan bruke ovenstående tabell (rød/blå) for å beregne andre forskjeller.

Det vi har gjort her, er å endre grunnbeløpet ifh til eksempel 4. Da var grunnbeløpet 93 634.- i 2018 er det 96 883.- Videre har vi lagt inn en lønnsøkning fra 2017 til 2018 (løpende pensjoner) av pensjonsbeholdningen med 2.69 %. Forholdstall og delingstall vil fortsatt være de samme. Hva blir din pensjon etter 1 mai 2018?

Gammel folketrygd Grunnpensjon (Enslige 100 %, gifte/samboende 90 %, 9/10 på gammel ordning). Dette blir: kr 96 883.- x 90 % x 9/10 delt på forholdstallet 1.289	Kr 60 881.-
Tilleggspensjon (grunnbeløp x sluttpoengtall x pensjonsprosent x opptjening før og etter 1992/40 x 90 % / 1.289). Dette blir: Kr 96 883.- x 5.43 x 45 % x 17/40 x 9/10 / 1.289 = kr 65 588.- Kr 96 883.- x 5.43 x 42 % x 23/40 x 9/10 / 1.289 = kr 79 033.-.....	Kr 173 096.-
Ny folketrygd Pensjonsbeholdning kr 3 437 331.- x 1/10 : 18.20	Kr 18 886.-
Sum levealdersjustert fleksibel alderspensjon	Kr 252 863.-
Levealdersjustert fleksibel alderspensjon pr mnd kr 230 855.- : 12	Kr 21 072.-

Forholdstall og delingstall finner dere ved å gå inn på internett Google og skrive forholdstall i søkefeltet. Da kommer dere inn på nav.no, siden som omhandler forholdstall og delingstall. Husk at forholdstall brukes for pensjon opptjent i den gamle folketrygden og delingstall benyttes for opptjening i den nye folketrygden (pensjonsbeholdning).

AVSLUTNING
Vi har i denne utgaven prøvd å sette fokus på hvordan tariffoppgjør og trygdeoppgjør påvirker pensjonen din før samordning ved fylte 67 år. I neste utgave av pensjonssidene skal vi se litt på selve samordningen og konsekvenser ved å ta ut fleksibel alderspensjon fra 62 år, samt drodle litt rundt dette at alle eller noen tillegg inngår i fastlønnen.

BFO ønsker dere alle en flott sommer og husk: - Lurer du på noe om pensjon, ring oss – ikke ødelegg ferien ved å vente.
Ha en fin sommer.

NESTE UTGAVE:
I neste utgave av pensjonssidene skal vi se litt på selve samordningen og konsekvenser ved å ta ut fleksibel alderspensjon fra 62 år, samt drodle litt rundt dette at alle eller noen tillegg inngår i fastlønnen.

Publikumsrekord på Norsk Militær Tattoo

Mange hadde ventet lenge nok, og når billettsalget til årets Norsk Militær Tatto 2018 åpnet, gikk billettene kjapt unna. Annenhvert år arrangereres det tattoo i Spektrum, og i år ble det publikumsrekord!

Nasjonal stolthet - Hans Majestet Kongens Gardes
3. Gardekompani, musikk & drill-kontingent.

Livgardets Dragonmusikkår med sine flotte hester og fanfarer entret Oslo Spektrum til stor glede for publikum.

The United States Marines Silent Drill Platoon har også under tidligere Tattooer gjort stor suksess.

The 21st Grey Coats Batalion Fife and Drums fra USA.

Det kvinnelige Lochiel Drill Team fra New Zealand imponerte også med sin raske marsj og kjappe vendinger.

Internasjonal tattoforbrødring i Spektrum.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

FOTO: TORBJØRN KJOSVOLD OG ANETTE ASK

Helgen den 20-21. april fikk over 16.000 med seg årets Norsk Militær Tattoo! To av helgens fire forestillinger var helt utsolgt. På fredag var også flere tusen FN-veteraner m/familier spesialinvitert i forbindelse med 40-års markeringen av deployeringen til UNIFIL (se egen artikkel i denne utgaven). Slike arrangement mener jeg bidrar til å knytte Forsvaret nærmere det sivile samfunn.

Offisersbladet var til stede også under forberedelsene til forestillingene, og allerede da kunne man se at dette ville bli en av de beste tattoo-forestillingene i Norsk Militær Tattoo sin historie helt tilbake til 1996 i Viking-skipet på Hamar. Og slik ble det! Dette ble en fantastisk forestilling ikke bare for de som elsker militærmusik, men et show for hele familien. For det er slik Norsk Militær Tattoo har utviklet seg. Her er noe for de aller minste til de eldre og garvede korps-elskere. Profesjonelle musikkorps, sekkepiper, dansere, drago-

ner til hest og supre solister og fiolinister, og selvfølgelig vår alles H M Kongens Gardes Drill-Musikk (3. Gardekompani). Og helt til slutt en flott avslutning til tappenstrekk, med alle deltagerne samlet.

ÅRETS DELTAGERE

The Marine Band of the Royal Netherlands Navy, Top Secret Drum Corps (Sveits), Den Kongelige Livgardes Musikkorps (Danmark), Livgardets Dragonmusikkår (Sverige), Kgl norske marines musikkorps (Norge), Forsvarets stabsmusikkorps (Norge),

21st Grey Coat Battalion Fife and Drum Corps i øverste verdensklasse.

Brigader Ingrid Margrethe Gjerde hadde gleden av å åpne Norsk Militær Tattoo 2018.

Italiensk fanfare og presisjon utført av Fanfara Bersaglieri A Caretto di Bedizzole.

Vi skal heller ikke glemme den strålende innsatsen til Stabsmusikken var.

Jentene i The Tattoo Dance Company fra The Royal Edinburgh Military Tattoo fikk stor applaus for sin oppvisning.

Litt ekte helnorsk hallingkast akrobatikk fikk også publikum.

Top Secret Drum Corps fra Sveits var tilbake igjen med utrolig trommespill.

Fanfara Bersaglieri «A Caretto» di Bedizzole (Italia), Solist Frode Vassel (Norge), Oslo Filharmoniske Kor (Norge), Lochiel Marching Drill Team (New Zealand), The 21st Grey Coats Battalion Fife and Drum Corps (USA), United States Marine Corps Silent Drill Platoon (USA), Solist og fiolinist Marie Klåpbakken (Norge) og gjesteopptreden fra et sammensatt ensemble direkte fra Edinburgh Military Tattoo!

Norsk Militær Tattoo arrangeres annethvert år i Oslo Spektrum av Forsvarets musikk. Dette er

Norges største innendørs-show, og har normalt over 800 medvirkende. Dette være seg fra Forsvarets musikk sine profesjonelle musikkorps, utenlandske profesjonelle militærmusikk- korps og Hans Majestets Kongens Garde. I tillegg deltar kor og artister fra andre kunstarter.

Showet er sentrert rundt norsk- og internasjonal militærmusikk, fra klassisk, via marsjer til rytmisk underholdningsmusikk. Deltakerne presenterer egne showinnslag koordinert inn i en marsj- og drilloppvisning. Showet rundes av med en

triumferende finale med samtlige medvirkende på scenen i Oslo Spektrum.

HVA BETYR TATTOO?

Ordet tattoo kommer av det nederlandske uttrykket *doe den tap toe*, som betyr «sett tappen i øltønna». Historien går tilbake til garnisonsbyene i Europa på 1600-tallet. Her var det alltid en tambur som gikk rundt og spilte tappenstrek-signal når soldatene skulle tilbake til kasernen, og vertshusene og ølkra-nene skulle stenge.

Amerikanske P-8 Poseidon rykker inn på Andøya flystasjon

Flere kilder bekrefter nå at USA i nær fremtid, og for en ukjent periode, ønsker å operere ut fra Andøya flystasjon, med inntil fem P-8 Poseidon. Dette som et ledd i kraftig økt maritim overvåking i Nordområdene. Årsaken er nok økt aktivitet under og over vann fra russisk side, men vi skal heller ikke se bort ifra at Norges manglende evne til å stable på beina mannskap og fly til tilstrekkelig antall operative tokt med våre Orion-fly, er noe av årsaken til økt amerikansk «P-8 tilstedeværelse».

Dette sier noe om viktigheten av Andøya flystasjon som base for maritim overvåking, samt den pressede personellsituasjonen på 333 skvadron. Det blir også en bekreftelse på Regjeringens manglende vilje til bevilgninger. Det er altså USA som har forstått Andøyas viktighet, og det er USA som nok en gang trår til og hjelper oss. Hvorfor skjønner ikke Regjeringen, Stortinget og FD, at Andøya flystasjon er den optimale basen for maritime overvåkingsfly? NATO/USA og alle våre allierte har skjønnet det for lenge siden.

Einar Holst Clausen

Russiske militær-enheter i Syria blokkerte signalene til amerikanske droner

Russiske styrker har ifølge NBC sabotert amerikanske drone-operasjoner i Syria, ved å jamme signalene som dronene er avhengige av. Dette kommer i kjølvannet av påstandene om at Syriske myndigheter skal ha bombet motstandsgrupper/sivilbefolkning i Øst Ghouta med kjemiske våpen, med påfølgende trusler fra USA om gjengjeldelse. Amerikanske droner ble jammet i denne perioden, og kunne ikke operere i området. Flere droner skal visst nok ha krasjet. Russerne har selvfølgelig som vanlig benektet det hele.

Einar Holst Clausen
Kilde: Sputnik International

Expeditionary Force (JEF)

Institutt for Forsvarsstudier (IFS) arrangert et informasjons- og debattmøte om JEF den 30. juni. Den britisk-ledede styrken består av dedikerte styrkebidrag fra Storbritannia, Norge, Sverige, Danmark, Finland, Nederland, Estland, Latvia og Litauen. JEF har styrke og materiell fra både Hær Sjø og Luft. Mengde materiell og personell varierer fra nasjon til nasjon.

Fokuset til JEF har vært på innsats utenfor Europa, men fra 2014 har innretningen vært mer inn mot eventuell innsats i Europa. Dette som trygghet for allierte, samt avskrekke Russland. JEF er en fleksibel og skalérbar styrke på opptil 10.000 soldater, som kan settes inn i større høy-intensitets operasjoner. Dette kan i enkelte tilfeller også være reduserte ikke-kombatante bidrag, som f.eks støtte under Ebola-utbruddet i Sierra Leone i 2014. Norge silte der med transportfly-støtte.

Tanken bak JEF er også at beslutningen om å alarmere og sende ut styrken, har en lavere terskel enn en artikkel 5 beslutning i NATO.

Dette var nok et tidsaktuelt info/debattmøte arrangert av IFS!

Einar Holst Clausen

KONGSBERG har mottatt ordre for 525 millioner kroner

Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG) mottok den 12. juni en ordre fra Lockheed Martin til en verdi av 525 millioner kroner for leveranser til mer enn 150 F-35 Joint Strike Fighter jagerfly.

Ordren består av leveranser til haledeler i kompositt («rudders & vertical leading edges») til produksjonslot 11 (Low Rate Initial Production, LRIP 11), og er en videreføring av tidligere ordrer til F-35 hvor KONGSBERG har vært leverandør siden produksjonslot 3 (LRIP 3). - Denne ordren viser KONGSBERGs videre konkurranseevne for avansert produksjon til F-35-programmet. Vi er også tilfreds med å se at programmet øker produksjonstakten med tilhørende økt årlig produksjonsmengde, sier Terje Bråthen, Executive Vice President, Kongsberg Defence & Aerospace.

Pressemelding fra Kongsberg Gruppen ASA

US Navy velger Naval Strike Missile

Den amerikanske marinen har valgt Naval Strike Missile (NSM), tilbudt av Raytheon og Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG), til marinens "Over-the-Horizon" (OTH) program for Littoral Combat Ships og fremtidige fregatter.

Kontrakten for produksjon og leveranse er på USD 14,8 millioner, og inkluderer missiler, utskytningsmekanismer og ildledningssystem. Kontrakten inkluderer opsjoner, og har et akkumulert potensial på totalt USD 847,6 millioner.

NSM er et langtrekkende sjømålsmissil med høy overlevelsessevne mot godt beskyttede land- og sjømål. Missilet, som kan bekjempe fiendtlige forsvar på avstander opp mot 100 nautiske mil, benytter avansert søker- og målgjenkjenningsteknologi.

- Raytheon og KONGSBERG skal levere en velprøvd og operativ løsning som overgår kravene til OTH-programmet. Ved å velge NSM har marinen spart USA for betydelige utviklingskostnader og skapt nye høyteknologiske arbeidsplasser, sier Dr. Taylor W. Lawrence, administrerende direktør i Raytheon Missile Systems.

Missilet skal i hovedsak produseres i Norge, og Raytheon skal produsere utskytningsramper og missilkomponenter, samt gjøre sluttssammenstilling i USA. Produksjon av utskytningsramper er påbegynt i Louisville, Kentucky, og endelig sammenstilling av missilet, samt tester, skal gjøres i Tucson, Arizona. Missilprogrammet er det siste produktet som følger av et langt samarbeid mellom Norge og USA, og de to selskapene Raytheon og KONGSBERG fra sine respektive land.

- Raytheon og KONGSBERG feirer 50 år med samarbeid i 2018 og valget av NSM er en ytterligere milepæl i vårt nære samarbeid. Gjennom dette programmet leverer vi det beste av to verdener til den amerikanske marinen ved å kombinere den unike kapabiliteten til NSM med Raytheons kapabilitet og kompetanse som verdens største missilleverandør, sier Eirik Lie, administrerende direktør i Kongsberg Defence & Aerospace.

Pressemelding fra Kongsberg Gruppen ASA

Kullkamerater fra BSIS Heistadmoen 84/85

De to BSIS-utdannede gutta er nå valgt inn på Stortinget.

Dette er Geir Hågen Karlsen (FrP) og Erlend Larsen (H).

Stortinget bør her ha fått to Forsvarets talsmenn, med solid grunnutdanning fra Befallsskolen for Infanteriet i Sør-Norge!

Det bør selvfølgelig også nevnes at undertegnede var deres troppssjef på befallsskolen.

Einar Holst Clausen

Samling på Heistadmoen med de første TMBN'ere!

I slutten av mai møttes mange av de første TMBN-offiserene på gamle tomter Heistadmoen leir/Kongsberg.

Oberst Druglimo samlet gjengen og ga de en orientering, samt at det ble satt av god tid til omvisning og sosialt samvær, inklusive overnatting. Her burde det være mange kjente fjes, for mange av dere.

Einar Holst Clausen

De nordiske land vil forsvare hverandre

Sikkerheten i Norden har forverret seg. Utviklingen tvinger frem økt kunnskap om hverandres militære kapasiteter nå og i de kommende år. De nordiske land er som en familie. De vil forsvare hverandre hvis nødvendig, sa generalsekretær Anna Wieslander i Sveriges forsvarsforbund under åpningen av NORDEFECO-konferansen om nordisk forsvarssamarbeid utenfor Stockholm i mai.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Internasjonale kriser kommer som perler på snor – Nord Korea, Syria, gassangrep mot sivile i Syria og Storbritannia, usikkerhet om atomavtalen med Iran, ISIS, ulmende krig i Ukraina, russisk aggresjon i Europa, Trump, Brexit, pluss opptakt til handelskrig. Statssekretær Jan Salestrand i Sveriges forsvarsdepartement så ikke mange oppmuntrende tegn i det internasjonale bildet.

ENTYDIG SVENSK SVAR

Sveriges militære svar på truslene var imidlertid entydige, forsikret statssekretæren. Sikkerheten i Østersjøen er bestemmende for svensk utenriks- og forsvarspolitik. I 2016 inngikk Sverige en «Host Nation Agreement» med NATO om å lette mottak av allierte styrker i en krise eller krig og i 2017 gikk øvelse «Aurora» av stabelen med

20.000 mann fra 9 land. Den var den største militærøvelsen i Sverige på over 20 år. Samme år gjeninnførte man verneplikten. I noen år har Sverige økt sine militære styrker, bygger nye ubåter, kjøper «Patriot» anti-missil-system for 10 mrd. svenske kroner fra USA og styrker det militære samarbeidet med Finland. Sverige, Finland og NATO holder også felles øvelser. Sverige har dessuten inngått militære innkjøpsavtaler med hvert av de baltiske land. Vi må lære av våre tidligere feil. For vi er mer gjensidig avhengig av hverandre enn tidligere, slo statssekretæren ydmykt fast. I 2017 fikk regjeringen også på beina Sveriges første strategi for informasjons- og cybersikkerhet og vedtok å arbeide for en sammenhengende totalforsvarsplanlegging. I den skal det psykologiske forsvar sikre det demokratiske samfunnet og frie medier.

Göran Mårtensson, sjef for det svenske forsvar-

ets materiellverk (FMV) fremhevet at når alle land i Europa nå øker sine forsvarsbudsjetter gir dette bedre muligheter for våpensamarbeid. I neste omgang vil dette gi oss bedre militær kapasitet, beredskap og sikkerhet.

-Vi bør arbeide mer sammen i Norden og utvikle mer felles militære innkjøp. Men først og fremst bør vi utvikle en klar visjon om retningen av det nordiske forsvarssamarbeidet, selv om det fortsatt er store forskjeller mellom oss på dette feltet, innrømmet Mårtensson.

BUDSKAP FRA WILNOR

Adm. Dir i WilNor Governmental Services, Vidar Hole, presenterte Wilhelmsen gruppens aktivitet med å støtte allierte deployeringer. Gjennom datterselskapet American Roll-on Roll-off carriers og deres landbaserte kapasiteter yter selskapet omfattende bistand til USA under større deployeringer. Wilhelmsen

Generalmajor Trond Ragnarson Karlsen, formann i NORDEFECOs militære koordinasjonskomite.

Mye materiell ble fremvist av forskjellige leverandører.

har en lang historie med bistand til allierte operasjoner som strekker seg tilbake til andre verdenskrig da fartøyene fraktet drivstoff, ammunisjon, materiell og soldater i de fleste innsatsområder.

Her hjemme har WilNor et nært samarbeid med Forsvaret. Under deres «Rammeavtale for strategisk logistikkstøtte for Forsvarets operasjoner i fred, krise, konflikt og krig» leverer WilNor landbasert logistikk til HV, Host Nation Support til allierte, basetjenester og annen støtte. Under kommende øvelse Trident Juncture skal WilNor bygge og drifte mer enn 35 camper, yte bistand på mer enn 70 lokasjoner, samt levere mer en 1,3 millioner måltider.

Hole poengterte at virksomheten i realiteten er en «insourcing» av kapasiteter til Forsvaret. Gjennom en «hybrid-logistikk modell» tas sivile forsyningsbaser og en enorm logistikk leveransekapasitet inn under militær kommando.

Samvirket med Forsvaret foregår gjennom WilNor sin Koordineringscelle som er samlokalisert og integrert i Forsvarets Nasjonale logistikk operasjonssenter (NLOGS). Dette sikrer en rask reaksjonsevne.

Vidar Hole oppfordret NORDEFECO til å utvikling felles nordiske løsninger for operativ logistikk. Eksempelvis bør man etablere et felles konsept for Host Nation Support ettersom allierte forsterkninger i Norden i flere scenarioer vil innebære operasjoner over landegrensene. Han anbefalte også NORDEFECO å vurdere et felles konsept for strategisk sjøtransport, samt felles løsninger for logistikkstøtte til egne styrker.

Den norske modellen for Host Nation Support vekket oppmerksomhet fra det svenske Forsvaret. Sjefen for langtidsplanlegging, admiral Jonas Haggren, mente modellen var en interessant og fremtidsrettet løsning.

PRIORITETER 2018

En fortsettelse av den regionale sikkerhetspolitiske dialogen, om Russlands intensjoner og forholdet til NATO og EU står høyest på NORDEFECOs prioriteter for 2018. Man trenger også en ny revidert visjon for samarbeidet basert på militære innspill. Samarbeid i forbindelse med fremtidige internasjonale operasjoner vil også bli diskutert i denne rammen, sa generalmajor Trond Ragnarson Karlsen, formann i NORDEFECOs militære koordinasjonskomite.

«Easy Access» seiler opp som et viktig kodeord ikke bare i NATO og EU, men også i NORDEFECO. For NATO og EU gjelder det å forflytte militære styrker fra alle våpengrenser over landegrenser uten byråkratiske hindringer i krise og krig, mens for NORDEFECO gjelder det foreløpig trening og øving i fredstid. Temaet burde ikke være ukjent i Norden. På Nordkalotten har svenske, finske og norske jager-

Svensk Scania pansret lastevogn.

flyskvadroner i mange år øvd på tvers av grensene under navnet Cross Country Training. Skvadronene avtaler ukentlig seg imellom hvor og når og scenarier. Det er lite byråkrati.

I 2016 ble det inngått et «Easy Access» memorandum - for fredstid - der alle nordiske forsvarsgrener inngår. Memorandumet bærer frukter. I 2018 innførte Sverige en bestemmelse der ethvert marinefartøy, militære fly og hæravdeling fra de andre nordiske land kan krysse grensen for å trene, øve eller stille ut sammen med svenske enheter. Tidligere bestemmelser om hvilke typer våpen og ammunisjon som kan medbringes oppheves. Varslingstiden er 48 timer, men i mange tilfeller kan dette senkes til 1 time, som for marinefartøyer.

Generalmajor Trond Ragnarson Karlsen mente at Norden kan komme raskere i mål med sitt «Easy Access» opplegg enn EU der 29 land må bli enige.

Han så positivt på avtalen om innføring av en felles uniform for de nordiske land – fra innerst

til ytterst for alle klimasoner. Det ventes stor driftsfordeler i produksjon, vedlikehold og logistikk. Norske Forsvarsmateriell (FMA) er prosjektleder.

Hvorfor har man ikke flere slike fellesprosjekter? Forklaringen ligger i de betydelige forskjeller i nasjonal politikk, lover og reguleringer for innkjøp. I denne situasjonen trengs en sterk vilje for å finne kompromisser, sa generalmajoren.

BEGRENSET

På materiell-området har NORDEFECO-samarbeidet primært til nå vært begrenset til informasjonsutveksling og dialog mellom de fire nordiske land. Så langt er det bare blitt enighet om en konkret avtale om å anskaffe en felles uniform, men uten enhetlig kamuflasjemønster. Leveransene kan tidligst starte fra rundt 2021. Hvem som skal produsere uniformene er åpent for konkurranse, fremholder Torbjørn Svengård, adm. direktør i Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSI) i en kommentar til Offisersbladet.

Konferansen var smekkfull, men danskene glimret med sitt fravær. Svenske, finske og norske representanter ga under foredragene uttrykk for at samarbeidet har betydelig potensiale, men det ser ut til at landene holder fast på sine forskjellige regler.

– Spørsmålet er i hvilken grad landene ønsker å tilpasse seg til hverandre. Så lenge de ikke gjør det, kommer det lite konkret ut av NORDEFECO, mente Svengård.

I tilknytning til konferansen var det utstilling av militære produkter både i friluft og innomhus. 40 firmaer, hovedsakelig svenske og finske, var representert. Fem norske var til stede med produkter og informasjon: Alfa Solution, Data Respons, Galleon Embedded Computing, Maritime Robotics og Nammo.

Garmin inReach Explorer+

Du er aldri utenfor rekkevidde med en inReach Explorer+. Denne enheten er utviklet for friluftsliv-entusiaster som ønsker å reise lenger og oppdage mer. inReach gir kommunikasjon, posisjonsdeling, navigasjon og viktige SOS-funksjoner til alle som liker å utfolde seg på land, i vann eller i luften. De håndholdte inReach Explorer+-enhetene er robuste, slitesterke og støtbestandige og vanntette iht IPX7. De kan dermed brukes under alle slags forhold. Et internt, oppladbart litiumbatteri leveres som standard, og dette batteriet har lang levetid i alle bruksmoduser. inReach Explorer+ har blant annet forhåndslastede Open Street Map, et innebygd digitalt kompass og en barometrisk høydemåler

Garmin inReach Explorer+ koster 4697,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Benchmade Pardue Hunter 14500

Pardue Hunter 14500 er spesielt designet for jakt, og Benchmade har derfor jobbet tett med jegere for å lage den perfekte kniven. Dette er en liten og kompakt kniv for deg som ønsker å spare plass. Bladet har en stor radius og er derfor perfekt til slakting og flåing. Bladet er laget i rustfritt stål herdet til 58-60 HRC slik at den beholder eggen lenge. Det følger også med en slire i lær.

Benchmade Pardue Hunteri koster 2272,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Casio G-Shock Mudmaster GWG

Denne klokken er ekstremt robust og har en mengde smarte funksjoner. Klokken er laget med ekstra beskyttelse rundt alle knappene for å motstå støv og søle. Denne beskyttelsen sørger samtidig for at klokken motstår både støt og vibrasjoner. Noen ganger krever omstendighetene at man må sprengre grensene, og være både sterk og urokkelig. Med MUDMASTER på håndleddet er du forberedt på enhver utfordring. Ørken, gjørme og alle andre typer røft terreng blir enkle å hamle opp med. MUDMASTER ble skapt for de aller tøffeste påkjenningene.

G-Shock Mudmaster GWG koster 3326,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Luminex Carbon SEAL 3801

Luminex ble grunnlagt i 1989. Selve navnet kommer av det latinske "lumi" som betyr lys og "nox" som betyr mørke. Fra starten av var alle modellene utstyrt med små glass kapsler på viserne og selve ur-skiven. Kapslene er fylt med en selvlysende gass som heter Tritium. Dette gjør at klokken kan leses selv om det er stummende mørkt. Gass kapslene er garantert å lyse i inntil 25 år. Denne klokken har en diameter på hele 46mm og har antirefleksbehandlet safirglass. I tillegg er den vanntett til 300m.

Luminex Carbon koster 7121,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Darkest Hour

Drama/krigsfilm

Regi: Joe Wright

Manus: Anthony McCarten

Med: Gary Oldman, Lily James, Ben Mendelsohn, Kristin Scott Thomas, Ronald Pickup

Lengde: 2 timer 5 min.

AV NILS VERMUND GJERSTAD

BLOD, SVETTE OG TÅRER!

Darkest Hour er et drivende drama om Englands største statsmann, som er glimrende spilt av britiske Gary Oldman. Helt fortjent fikk han Oscar for rolletolkningen

I rollen som Winston Churchill gjør Gary Oldman en minneverdig prestasjon. I mars innkasserte han en Oscar for tolkningen. En rekke skuespillere har fremstilt det britiske ikonet på film, og personlig likte jeg godt. Albert Finney gjorde eksempelvis en autentisk Churchill-prestasjon i TV-filmen *The Gathering Storm* fra 2002.

Vi skriver mai 1940. Dramaet åpner med Churchills inntreden som statsminister i England, etter at Neville Chamberlain (Ronald Pickup) går av som følge av mistillit. I ettertid har han blitt et symbol på naiv ettergivenhet

overfor krigslystne diktatorer som Hitler, men fremstilles overraskende nyansert i dramaet. Churchill seiler frem som en ensom ridder i sin heltmodige kamp mot nazi-diktaturet. Selv ikke president Roosevelt kan tilby hjelp i den mørkeste time, ettersom han er bundet av en nøytralitetsavtale. I en følelsesladd telefonsamtale med President Roosevelt blir Churchill ubønnhørlig avvist og scenen illustrerer ypperlig Churchills dype frustrasjon. I likhet med *Der Untergang* (2004), som handlet om Hitlers siste dager, blir også deler av historien sett fra perspektivet til sekretæren. Elizabeth Layton (Lily James) var Churchills viktige sekretær i krigsårene.

I tillegg til å se Churchill tale, er også scenene med hans kone blant høydepunktene. Churchills kone Clementine (Kristin Scott Thomas) fremstår som både klok, vittig og sjarmerende og er et fint filmatisk bekjentskap.

Filmen er velregissert av Joe Wright og han får virkelig frem flere av Churchills avgjørende lederegenskaper. Tidligere har Wright bl.a. laget *Atonement* (2007), med scener av britiske soldater som evakueres fra Dunkirk. Interessant nok opplever vi dramaet fra andre siden av Kanalen denne gang. Filmskaperne får frem essensen av Churchill ved å følge ham i en kort og avgjørende periode fremfor å prøve å inkludere mest mulig fra hans begivenhetsrike liv.

Darkest Hour byr på en fin blanding av underholdning og historieleksjon. Ikke minst er statslederens legendariske alkoholkonsum, eksentrisiteter og fortreffelige retorikk både fascinerende og latterfremkallende. Kort sagt: Filmen er absolutt severdig og underholdende, tidvis lærerik, men bør tas med en klype salt.

Den finske borgerkrigen

Kort tid etter oktoberrevolusjonen i 1917 erklærte Finland uavhengighet fra Russland. Landets selvstendighet ble innledet med en borgerkrig og en utrenskingskampanje som Norden knapt har sett maken til.

AV TROND SÆTRE

To fraksjoner, sosialistene («De Røde») og de konservative («De Hvite»), dominerte Finlands politisk ustabile landskap i 1917. Ingen legitim politisk eller militærstyrke var opprettet. I stedet bygde fraksjonene opp egne væpnede grupper av stadig mer militær art. Ved inngangen til 1918 kontrollerte De Hvite Nord- og Midt-Finland, samt noen sentrale byer i sør, mens De Røde kontrollerte den sørligste delen av landet.

27. januar ble tettstedet Kämärä angrepet av hvitegardister som gjorde et mislykket forsøk på å kapre en toglast med våpen fra Petrograd. Dette blir regnet som det første slaget i borgerkrigen, selv om det hadde vært mindre trefninger tidligere i måneden. Tallene varierer, men en regner med at hver side hadde mellom 70 000 og 90 000 tropper. Den røde hæren besto for det meste av frivillige, mens den hvite hæren hadde et flertall av innkalte. Begge sider brukte våpen fra den keiserlige russiske hæren, særlig rifler og maskingevær.

Etter slaget ved Kämärä var de røde på offensiven, og høytok snarest Helsinki, den 28. januar. Deretter fulgte en periode med fortsatte offensiver i februar og mars. Helsinki beholdt de i denne perioden, men ellers førte de fleste offensivene ingen steder. De Røde manglet et ordentlig militært lederskap. De Hvite hadde derimot en erfaren og ubestridt militærleder. Carl Gustaf Mannerheim var en veteran fra den keiserlige russiske hæren under første verdenskrig, og finlandssvenske av adelig, tysk slekt. Til å begynne med var hvitegardistene (i likhet med de røde) mer lojale mot sine lokale enheter, men storinnrykket av veteraner fra østfronten i februar sørget for disiplinering og rask trening av de regulære hvite styrkene.

Sverige hadde vært nøytrale under første verdenskrig, men myndighetene tillot frivillige svensker, inkludert offiserer, å verve seg til Den Hvite Hæren. Også nordmenn var til stede under borgerkrigen. To leger fra Hærens Sanitet ble utlånt fra det norske forsvaret, mens Norges Røde Kors sendte feltsykehus og personell. De norske enhetene var i praksis underlagt Mannerheims regjeringshær, og støtte dermed de hvite. Særlig to av dem gjorde en viktig innsats for å dokumentere hendelsene: Forlagsmannen Harald Grieg (Nordahl Griegs bror), som arbeidet på et feltsykehus, skrev om krigen for Tidens Tegn og skildret massehenrettelsene med dramatisk innlevelse: «I dynger ligger de der, hundrevis av lik, menn og kvinner om hverandre, fryktelig tilredt.» Røde Kors-overlegen Harald Natvig tok en rekke bilder fra krigens gang, de mest kjente var bildeserien fra henrettelsene i Länkipohja den 17. mars.

Länkipohja var et av hvitegardistenes første angrepsmål på veien mot Tampere, eller Tammerfors, som de omringet 23. mars. I de påfølgende dagene ble beleiringen komplett, men allerede den 28. mars, på det som er blitt kalt for «Blodige Skjærtorsdag», gjennomførte de hvite et mislykket angrep som resulterte i over 50 % døde og sårede på deres side. De fleste

av troppene var innkalte, og manglet kamperfaring. Da de angrep byen på nytt den 3. april, etter tung sperreild, fikk slaget en mer urban karakter. De omorganiserte hvite troppene avanserte fra hus til hus i arbeiderklasse distriktene, tross i sterk motstand, og beveget seg mot sentrum over de nærmeste dagene. Slaget var i praksis vunnet da rådhuset falt den 5. april, visstnok etter intens motstand fra den røde kvinnegarden. Tampere var da for det meste i ruiner, og slaget skulle bli stående som det blodigste i borgerkrigen, men blir regnet som vendepunktet.

Men det var utenlandsk intervensjon som skulle avgjøre utfallet. 3. april gikk 10 000 mann fra den tyske østersjødivisjonen i land i Finlands sørligste by, Hanko (Hangö), på vei til Helsinki. Etter at forsøk på fredsforhandlinger med de røde brøt sammen 11. april, gikk tyskerne til angrep på hovedstaden neste dag. Mellom 2000 og 3000 man fra østersjødivisjonen inntok byen fra nordvest via jernbanen, mens en tysk marineskadron blokkerte havnen og bombarderte i sør. Allerede dagen etter hadde tyskerne erobret mesteparten av sentrum, og forsterkninger kom for å innta arbeiderklassestrøkene. Motstanden var slutt da de østlige delene av Helsinki kapitulerte 13. april.

19. april erobret tyskerne Lahti uten nevneverdig motstand. De røde var mer opptatt av å forsvare posisjonene sine rundt byen. Jernbanen gjennom Lahti sikret forbindelsen mellom rødegardistene i øst og vest, og fluktruten til de røde som var på vei fra Tampere. Da de røde flyktingene begynte å ankomme, fast bestemt på å forsere de tyske linjene, var de tallmessig overlegne. Problemet var at de også var dårlig organiserte, og hadde ingen kommandostruktur. Innen de siste kamphandlingene rundt Lahti var slutt den 2. mai, hadde tyskerne og de hvite tatt rundt 30 000 krigsfanger.

Krigens siste større trefning fant sted i det røde Finlands midlertidige hovedstad, Vyborg i Karelen. Mannerheims regimenter lyktes med å omringe byen den 24. april, og slet ut det røde forsvaret i kamper fra 27. til 29. april.

De Hvite hadde i praksis vunnet. Uten at noen fredsavtale ble undertegnet regner man den finske borgerkrigen som slutt den 15. mai, da hvitegardistene erobret befestningen Fort Ino fra russerne.

Da første verdenskrig endte med tysk nederlag, ble de opprinnelige planene om et tyskinfluert monarki i Finland avblåst, og landet skulle komme til å stake ut sin egen framtid som republikk og parlamentarisk demokrati. Noe som egentlig også var planen til de rødes politiske ledelse; den sosialdemokratiske Folkdelegationen hadde for lengst avvist Lenins «proletariske diktatur».

Men i samtiden ble krigen framstilt som en kamp mellom det frie Finland på den ene siden og bolsjevikene på den andre. Frontene hadde vært knallharde og nådeløse. Et stort flertall av de 38 000 falne under borgerkrigen døde under utrenskingsaksjoner, altså summariske henrettelser etter slagene, eller i fangeleirer. Som en naturlig følge av krigens gang var det klart flest røde som døde på denne måten, men terror ble brukt som strategi på begge sider av konflikten. Den etterlot dype sår i det finske samfunnet.

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Samarbeidet med US Navy gir Marinen mye

Haakonsvern: Marinens samarbeid med US Navy har mange fasetter. Gjennom trening og øving med amerikanerne lærer vi oss å lede operasjoner, trene på krigføring samtidig som vi får tilgang på ny teknologi.

Av: TOR HUSBY

Konkret får Marinen gjennom dette tilgjengelig ressurser som vi selv har lite av – som f.eks. fly, helikoptre og tankfartøy. Det er tydelig at dette er veien å gå. Slik vurderer sjefen for Marinen, flaggkommandør Ole Morten Sandquist, de grunnleggende fordelene vi har med å samarbeide med verdens største marine.

DELTOK I USS «HARRY S. TRUMAN» HANGARSKIPSGRUPPE

Som eksempel på det tette samarbeidet nevner han KNM «Roald Amundsens» over tre måneders

lange trening sammen med USS «Harry S. Truman» hangarskipsgruppe fra januar til påske. Fartøyet er nettopp klappet til kai på Haakonsvern når Offiserbladet entrer admiralens sjefskontor. Treningstoktet demonstrer samholdet. Siden en del av Marinens utstyr er amerikansk, er det naturlig å teste det i felles øvelser og utveksle erfaringer – som vi deler med andre allierte.

– Våre moderne fregatter passer godt til å samarbeide med US Navy. Forsvarsminister Mattis har da også snakket godt om dem, sier marinesjefen.

– Det må være en ulempe at de fortsatt seiler uten faste NH90-helikoptre?

– Akkurat mens vi snakker sammen driver helikoptre og fregatter med integrasjonstester vest av Haakonsvern. Ventetiden går forhåpentligvis mot slutten, svarer Marinesjefen smilende.

NORGE «HOST NATION» I TRIDENT JUNCTURE

Marinen drar ikke bare til østkysten når den skal trene sammen med amerikanerne. Den har i tillegg også deltatt med fregatter på verdens største marineøvelse «Rimpac» som foregår i farvannet rundt Hawaii. Og til høsten kommer den store øvelsen «Trident Juncture» som skal gå langs norskekysten og med Trondheim som sentrum. Trident-øvelsen

KNM Fridtjof Nansen nærmest sammen
med flere amerikanske fartøy hangarskipet
USS HarryS Truman lengst borte.

Flaggkommandør Sandquist, sjefen for Marinen.
Foto Tor Husby

KNM Fridtjof Nansen.

blir ledet av NATO, med Norge som «host nation» som betyr at vi får ansvaret med tilretteleggingen.

Marinesjefen venter en stor amerikansk deltagelse både på land og på sjøen. Sist, men ikke minst, er Norge en aktiv bidragsyter til SNMG-1 (NATOs stående marinestyrke) som Norge ledet i hele 2017. Under slike oppdrag møtes norske og amerikanske marinefartøyer hyppig. Videre er norske marineoffiserer fast inventar ved en rekke baser og kommandoer. Som for eksempel den svære marinebase i Norfolk og i Washington. Til sistnevnte sted skal også Sandquist selv til høsten når han blir norsk forsvarsattache ved ambassaden.

Sandquist legger til at Marinen også har tett samarbeid med de fleste andre allierte mariner, men at US Navy står i en særstilling for oss. Samarbeidet, som alltid har vært tett og godt, iallfall fra 1949, viser at våre to mariner er godt samkjørt, har interoperable systemer som «snakker» godt sammen uavhengig om man opererer sammen i norske farvann eller ute. Volumet rundt samarbeidet er alltid stort, selv om det er svingninger i frekvensene. US Navy har de siste årene økt tilstedeværelse i Europa, men ikke så mye som under den kalde krigen.

For øvrig er Norge NATOs nordflanke, noe som fører til at mange andre allierte trener, øver og ope-

rerer i nordområdene. Sandquist ønsker at de skal kjenne utfordringene og hvordan det er å operere i disse områdene slik at vi er godt integrert.

– *Hva får US Navy ut av samarbeidet med Norge?*

– Det er vanskelig for meg å svare på hva vårt samarbeid gir US Navy, men jeg tror at det har verdi for amerikanerne å komme til våre farvann og jobbe sammen med norske styrker og drive kystnære operasjoner under krevende forhold og i et vanskelig klima. US Navy satser på kvalitet og ønsker å beherske alle typer forhold. Vårt felles fokus blir å trene på de mest krevende oppgaver.

AV NILS GJERSTAD

LONDON: Wilbur Smith har solgt mer bøker enn de fleste forfattere kan drømme om, 100 millioner på verdensbasis, hvorav mer enn 1 million bare i Norge. Smith har skrevet om alle konflikter i Afrika fra slag med sverd og skjold i Det gamle Egypt til italienernes motoriserte invasjon av Etiopia i 1936 og frigjøringskrigene på 1960-tallet.

EN MODERNE EVENTYR-FORTELLER

Selv tenker 84-åringen på seg selv som en eventyrteller av den gamle skolen. - Jeg tar det som

en kompliment at litteraturprofessor John Sutherland ved Cambridge University kaller meg den moderne Henry Rider Haggard. De første bøkene jeg leste var Allan Quatermain og *Kong Salomos miner*. Jeg møter forfatteren i hans lille tre-etasjers murhus i London. Et helt vanlig britisk hus, rent bortsett fra at det står at par gedigne elefant-støttenner nede ved inngangpartiet.

- Jeg vil helst ikke skrive om det moderne Afrika, sier Wilbur Smith på sitt karakteristiske "colonial English" med korte vokaler og litt morsomme uttale. Men han har visselig gjort unntak. *De som er i storm og fare* (2011) tok for seg Vestens kampen mot somaliske pirater. I denne boken var også noen siders handling fra

Norge, med ørretfiske i Namsen-elva i Trøndelag. Å fiske i Norge er blant hans hobbyer. I serien om den britiske elitesoldaten Hector Cross er også bøkene *Ond Sirkel* og *Dyret*. Sistnevnte kom på norsk tidligere i år.

- Min skrivning omhandler hovedsakelig handling den europeiske erfaring i Afrika. Nå er det igjen "black Africa", og de svarte forfattere får skrive om det selv. Et annet problem med moderne konflikter er at idet du har skrevet halve boka må du starte på nytt igjen på grunn av at konflikten endrer seg totalt, og du blir aldri ferdig! forteller han. - Og helt ærlig har jeg ikke de samme følelsene for dagens afrikanere som jeg har for de gamle europeiske pionerene og

Wilbur Smith

skriver om krig og kolonitid

- Mye av det jeg skriver om i romanene mine er selvopplevde, sier spenningsforfatter Wilbur Smith, som er svært populær blant nordmenn. Frilansjournalist for Offisersbladet møtte ham for intervju i hans hjem i England.

I Siste tog til Katanga tar Wilbur Smith for seg leiesoldater i Kongo på 1960-tallet. Den ble filmet med Rod Taylor i hovedrollen.

oppdagerne, sier Smith, som blant har beskrevet historiske personligheter som Cecil Rhodes, General Charles Gordon og zulukongen Cetawayo med stor innlevelse.

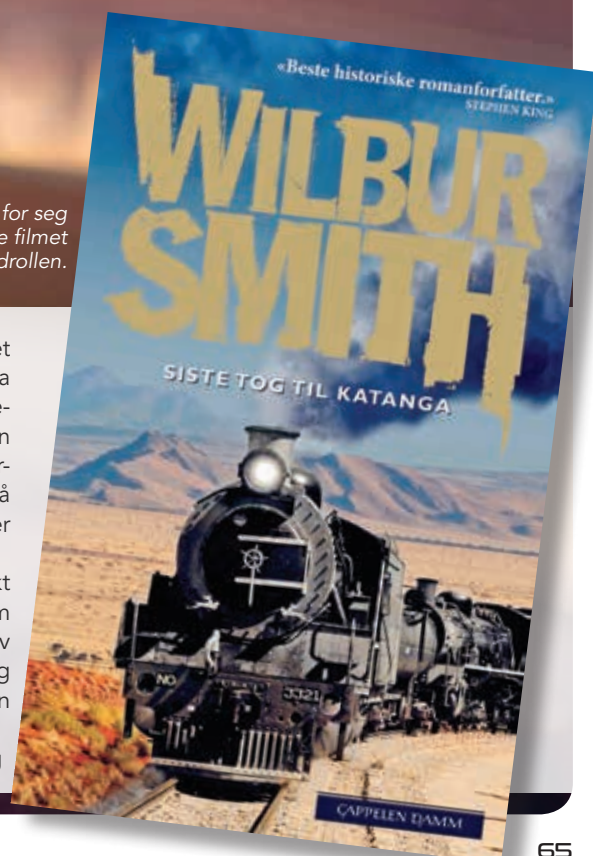
DA MENN VAR MENN

Handlingene i de første Courtney-bøkene og Ballantyne-serien er fra en tid da England var den mektigste nasjonen i verden og Union Jack vaiet over halve Afrika. De er fra en tid der menn var menn og kvinner var kvinner. Briter er som regel helter, tyskere skurker og de innfødte underdanige tjenere. Hans siste bok «War cry» kommer på norsk i 2018 og handler om den andre verdenskrig i Afrika.

I forløperen Assegai er året 1913, og det bygger opp til en storkrig mellom Storbritannia og Tyskland. Det merkes også i Det britiske imperiets utkanter. I Kenya får safarilederen Leon Courtney i oppdrag av sin onkel i britisk etterretning, general Penrod Ballantyne, å spionere på en av sine velstående tyske klienter, som bærer med seg konspiratoriske planer til Afrika.

- Leon Courtney er en ung mann på jakt etter lykke og å finne sin skjebne. En mann som utforsker livet til det fulle, er måten Smith selv beskriver sin hovedperson på. Jegeren og soldaten Leon er en typisk Smith-helt, med en bakgrunn som han kjenner inngående til.

- Jeg har vært en jeger fra ung alder, og jeg

har jaktet på alle de farlige dyrene i Afrika, sier Smith. - Jeg kjempet i "the Rhodesian War" (journ.anmden zimbabwiske frigjøringskrigen på 1970-tallet), så jeg vet også hvordan det er, når menn som skyter på meg, forteller forfatteren, som har nok av eventyrlige erfaringer til å øse av i bokform. Selv vokste han opp på en kveg-farm i Nord-Rhodesia (nå: Zambia), en røff oppvekst med hardt arbeid, jakt og vennskap med de svarte innfødte. - Siden jeg var hvit ville de svarte barna være venn med meg. Jeg var deres lille Cæsar og de var mine legionærer. Vi hadde så mye moro sammen, humrer den gamle forfatteren nostalgisk. En av mine venner fra den tiden ble senere en minister i den zambiske regjeringen. Fremdeles har vi god kontakt.

VERDSETTER IMPERIET

Forfedrene til Wilbur Smith var stolte og modige briter som jobbet for Det britiske imperium, som er det største verden har sett. - Far min var en tøff type. Han var soldat, bokser, farmer og hadde jobbet i gruvene i Nord-Rhodesia. Som guttunge var han som en gud for meg. Jeg husker han hadde noen kjempesterke never.

Hver kveld hadde han et ritual med å ta seg en drink, en sundowner, på verandaen på ranchen mens han så på at solen gikk ned i horisonten. Jeg tror ikke han hadde lest en eneste bok i hele sitt liv, og det plaget ham ikke heller. Da jeg fortalte han at jeg skulle bli forfatter, ble han alt annet enn imponert. Han sa at jeg kom til å sulte i hjel, humrer Smith, som har tjent mer penger på skrijving enn det ville vært mulig som farmer eller som regnskapsfører, som var yrket Smith utdannet seg innen.

Det var fra moren han fikk kjærlighet for bøker og ord og hver kveld leste hun til ham fra britiske klassikere. - Jeg var heldig nok til å vokse opp i en tid uten fjernsyn og kunne drømme meg bort til de mest eksotiske steder. Smith gikk på boarding school og da han begynte å skrive fortellinger selv var det ikke vanskelig å finne inspirasjon. Hans egen bestefar var leder for et team maskingeværsskyttere under Zulukrigene og kunne fortelle de mest trollbindende historier.

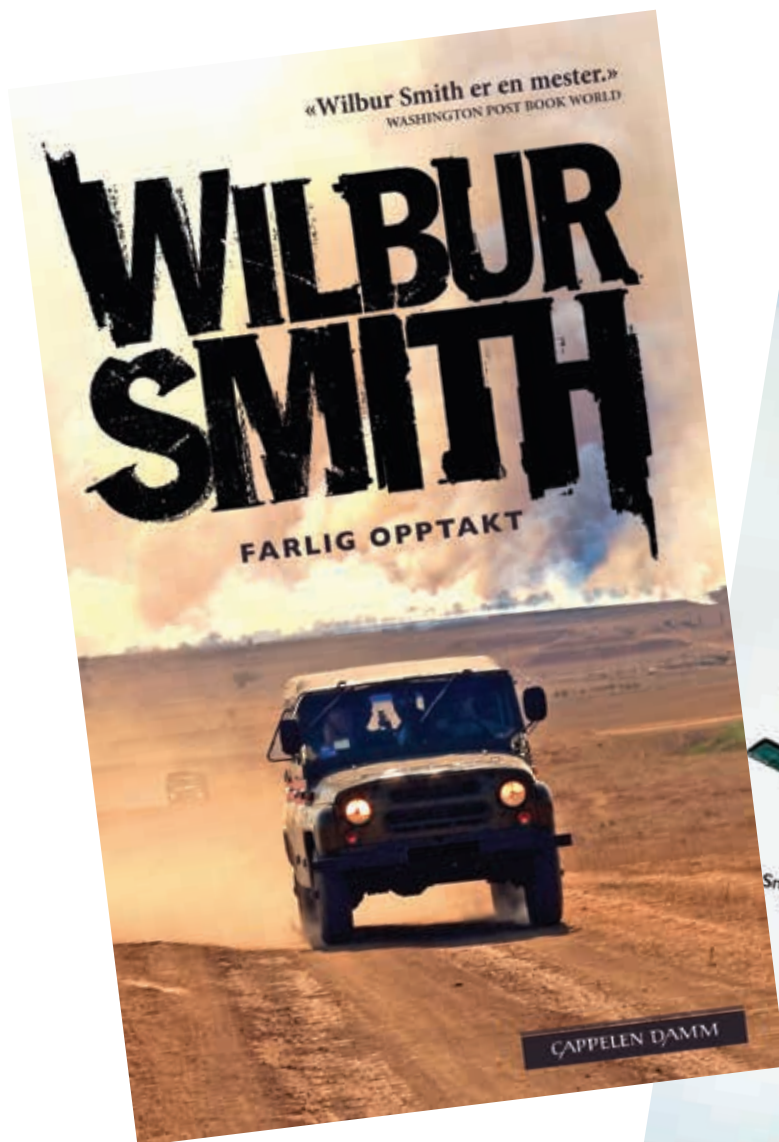
I all hemmelighet tok han også litt inspirasjon fra sin egen far som den barske hovedpersonen, Sean Connery kriget mot zuluene og ble styrtrik i gullgruvene i Witwaterstrand før han var fylt

tyve år gammel og tapte hver eneste penny. Deretter måtte Connery ut i villmarken og jakte på elefanter. *Ung manns land* (1964) ble en verdenssuksess. Senere skrev Smith også drivende oppfølgerne om Courtney som soldat i Boerkrigen og som general i Den første verdenskrig. Hvor Sean Courtney beveget seg på eventyr lå det en tykk eim av kruttrøyk, elefantmøkk, whisky, og sterk tobakk.

SKREV OM MUGABE

Et tilsvarende vennskap skriver han om i en av sine mest solgte bøker, *Leoparden jager i mørket* (1984). Den hvite eventyreren og forfatteren Craig Mellow, som vokste opp i Ian Smiths Rhodesia, vender tilbake, for å "drikke vann fra Zambezi-elven igjen", og for å gjenoppta driften av familiens gamle ranch. Dette skaper en malstrøm av konflikter. Mugabes menn fratar Mellow farmen med fysisk makt, og gjør alt som står i sin makt for å fordrive den hvite farmeren fra landet.

Scenarioet som Smith beskrev ble en blodig realitet 15 år senere, da Mugabe, som nylig gikk av som diktator og president i Zimbabwe, gjennomførte sine kontroversielle jordreformer.

- Jeg skjønnte tidlig at Mugabe var en tyrann, selv om han ikke ble oppfattet som det i Vesten. - Mange av mine venner som jeg også gikk på skole sammen med i oppveksten var blant de fordrevne farmerne på 1990-tallet. De fleste var ganske velstående. I dag sitter de igjen med ingenting.

- Jeg har vært tilbake i Zambia for ikke så lenge siden, men ikke i Zimbabwe. Det er et fryktelig kaos der nå, sier Wilbur Smith, som også har en ranch i Sør-Afrika. -Jeg gjort det til en regel at jeg bare ansetter folk fra shona-stammen som er politiske flyktninger fra Mugabes Zimbabwe.

SØR-AFRIKA OG APARTHEID

Familien Courtney har han fulgt i 12 bøker og flerfoldige generasjoner, fra de kom som sjømenn fra England på 1600-tallet og kriget mot den nederlandske flåten. Senere ble de farmere i Natal og kjempet mot de ville zuluene. Utover 1900-tallet fremstår Courtney-familien som et familieimperium, som har blitt velstående gruveselskap-eiere og støttespiller til apartheidregimet i Sør-Afrika. Romanen Svart Hevn (1987) er kanskje en av de aller mest spennende

fra Wilbur Smith. Den vanskelige apartheid-tiden i Sør-Afrika på 1950- og 1960-tallet blir beskrevet, med den blodige Sharpeville-massakren som dramatisk bakteppe.

Noen av de svarte apartheid-motstanderne, spesielt de som tilhører den militante delen av ANC, blir fremstilt som rensykkede terrorister, og de hvite som støtter opp om motstandskampen er forrædere. Bokens hovedperson og helt, Shasa Courtney, er på sin side minister i Nasjonalistpartiet (riktignok av opportunistiske årsaker).

Smith tilhørte selv det kontroversielle hvite mindretallet i Sør-Afrika i apartheidtiden. - Jeg verken støttet regimet eller gikk i demonstrasjonstog mot det. For meg var det naturlig å bo der. I oppveksten studerte jeg der, og jeg hadde og har fremdeles mange venner der.

HVOR ER ALLE HELTENE?

I Smiths bøker er som regel en britisk ung og sterk mann av britisk herkomst helten, enten det er en Courtney eller en Ballantyne eller en annen. Er det mangel på helter i dagens verden? - Det er kanskje ikke like mye mulighet for helte-gjerninger nå som før, mener han. - Men

helte-gjerninger skjer ennå, i konfliktområder. - For unge menn i dag er det et trist faktum at livet er så kjedelig. Før, i Victoriatiden, kunne menn på 19-20 år reise ut og slåss i kriger i India eller Afrika eller på Krim, og ri sinnet av seg, sier Smith med et smil. - "Action- genene" bruker dagens menn mer på å drikke øl og være fotball-hooligans, flirer han godmodig.

Langt ifra alt som Smith mener kan regnes som stuerent. I de fleste av hans spenningsbøker er det også et vell av politisk ukorrekte beskrivelser, (i alle fall sett ut fra et skandinavisk, sosialdemokratisk ståsted). Sex og vold er det ikke mangel på, og måten han omtaler stammer og innfødte kan fort bli oppfattet som rasistisk, og hans dyrking av elite-mennesker kan virke nesten litt reaksjonært.

- Jeg er konservativ, presiserer Smith. - Hvis du er 20 år og ikke liberal da har du ikke hjerte. Hvis du er 40 år og ikke er konservativ, har du ikke hode. - Men joda, jeg sier meg skyldig i noen av de beskyldningene. Kanskje det er derfor mine bøker appellerer til så mange lesere, sier Wilbur Smith, som tror at de norske viking-genene er en grunn til at så mange nordmenn er så begeistret for romanene hans.

VARSLING

– en plikt og en mulighet

Varsling er å informere om kritikkverdige forhold i virksomheten, og er en rettighet alt personell i Forsvaret, inkludert personell i internasjonal tjeneste, vernepliktige og HV-soldater som er inne til tjeneste. Formålet med varsling er å bidra til at arbeidsgiver får kjennskap til kritikkverdige forhold, slik at disse kan opphøre samt å gi økt innsyn og åpenhet i forvaltningen.

Av OB (M) SISSEL MANGERSNES

Arbeidsmiljøloven pålegger virksomheter å legge til rette for varsling og etablere rutiner for dette. I Forsvaret ivaretas dette blant annet gjennom rutinen «Bestemmelse for ivaretagelse av arbeidsmiljø i Forsvaret» og en sentral varslingskanal. Denne forvaltes av Sjefen for Forsvarssjefens internrevisjon (FSJ IR), som har en objektiv og uavhengig funksjon innen Forsvaret.

Videre pålegger arbeidsmiljøloven arbeidsgivere å oppfordre de ansatte til å si fra om kritikkverdige forhold. Ledere og medarbeidere på alle nivå har et ansvar for å bidra til et godt psykososialt arbeidsmiljø, som blant annet kjennetegnes med at terskelen for å si fra kritikkverdige forhold er lav.

Linjeledere på alle nivå, skal minst en gang pr. år informere alt undergitt personell om muligheten for å varsle om kritikkverdige forhold jfr. «Bestemmelse for ivaretagelse av arbeidsmiljø i Forsvaret». Forsvarets verdigrunnlag; «Respekt, Ansvar og Mot» er et godt utgangspunkt for å lykkes i denne sammenheng. Dersom alle bidrar til et godt arbeidsmiljø og en kultur for å ta opp kritikkverdige forhold, vil dette kunne redusere risikoen for at slike forhold inntreffer.

Det kommer mange henvendelser til Forsvarets varslingskanal, og antallet har vært sterkt økende de siste tre årene. En årsak til dette kan være at vi har jobbet bevisst og målrettet med å få ut informasjon om varslingskanalen. Forsvarets varslingskanal har så langt i 2018 mottatt 50 henvendelser, hvorav om lag halvparten kan defineres som kritikkverdige.

En henvendelse kan imidlertid inneholde flere påstander. Sakene varierer sterkt i kompleksitet og omfang. Blant de vanskelige er konflikter på arbeidsplassen. Enkelte saker tar kort tid å behandle, mens andre tar svært lang tid. Det er mange forhold som påvirker saksbehandlingstiden, blant annet antall involverte og omfanget av påstander knyttet til hver varslings sak.

PLIKT OG RETT TIL Å VARSLER - NÅR ER NOE KRITIKKVERDIG?

Arbeidsmiljøloven gir oss plikt og rett til å varsle. Plikten til å varsle for arbeidstakere handler f.eks. om forhold som er til fare for liv og helse,

eller når vi er kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering på arbeidsplassen. I hovedsak skal slik varsling gjøres i FIF, som er etablert for å håndtere dette. Forsvarets RAPP kan også benyttes. Saker som mottas i FIF eller Forsvarets RAPP vil automatisk bli fordelt til nærmeste linjeleder for håndtering. Dårlig ledelse, faglig uenighet eller andre konflikter på arbeidsplassen er i utgangspunktet ikke kritikkverdige. Det er når forholdene ikke håndteres forsvarlig, at dette blir kritikkverdige. Det kan være aktuelt å si at et arbeidsmiljø er kritikkverdige når:

- Atferd er grovt krenkende for den som utsettes for dette, og hvor forsøk på å korrigere slik atferd ikke har gitt noen endring.
- Farlige arbeidsmiljøforhold er tatt opp som arbeidsmiljø sak, og man gjennom normal saks- gang via nærmeste leder, verneombud, hovedverneombud og arbeidsmiljøutvalg har diskutert saken uten at adekvate tiltak er gjennomført. Det kritikkverdige her vil da være at det ikke er tatt tak, og dermed en underforstått aksept for at de farlige forholdene fortsetter. Dette kan gjelde alt fra konflikter til sikkerhets- utfordringer.

Følgende karakteriseres normalt ikke som kritikkverdige forhold:

- Misnøye med resultat etter behandling av personalsaker. Varslingskanalen skal i utgangspunktet ikke være en klageinstans for slike saker. Men dersom det er gjort feil i saksbehandlingen kan det likevel bli en sak for varslingskanalen.
- Saker som omhandler faglig meningsutveksling. Det skal være rom for diskusjon og uenighet i vår organisasjon.
- Arbeidsgiver benytter sin styringsrett selv om det ikke er oppnådd enighet i organisasjonen. Dersom arbeidsgiver har fulgt arbeidslivets spilleregler vil heller ikke slike saker kunne defineres som kritikkverdige.

Det er mange instanser i Forsvaret som det kan meldes fra til eller søke råd hos, om det har foregått noe kritikkverdig:

- Alle saker som vedrører sikkerhetsbrudd skal meldes i til personell i Forsvarets sikkerhetsorganisasjon, det være seg lokal sikkerhetsansvarlig eller G-2 eller direkte til FSAs postboks for mottak av slike saker.
- Personellsaker skal forsøkes løst på laves mulig nivå, og deretter løstes i egen DIF før eventuelt den må fremmes for behandling i FPVS.
- Alle saker med mistanke om lovbrudd skal i utgangspunktet meldes til MP

- Forhold av økonomisk karakter som misligheter skal meldes til FST/Ø iht. egen bestemmelse for håndtering av slike saker.
- Videre skal alle forhold som omhandler narkotikabruk meldes til Forsvarets narkotikatelefon, og mistanker om rusmisbruk skal håndteres i linjen.
- Dersom arbeidsmiljøet ikke oppleves som tilfredsstillende er det verneombud og BHT, som primært skal kontaktes.
- Flere benytter også fagforeningene til å ta opp forhold samt søke råd og veiledning

Dersom disse ikke behandler saker de får inn på tilfredsstillende måte, kan det være grunnlag for å melde saken til varslingskanalen. Vår oppfatning er at disse instansene i hovedsak er godt kjent blant forswarets personell:

HÅNTERING AV VARSLINGSSAKER

En hovedregel er at kritikkverdige forhold skal tas opp direkte med nærmeste foresatte, slik at forhold kan håndteres på et så lavt nivå i Forsvaret som mulig. Dersom saken ikke lar seg løse på lavere nivå, kan varsleren kontakte f. eks. tillitsvalgte, verneombud, bedriftshelsetjenesten eller feltpresten før en går til det skritt å varsle til Forsvarets varslingskanal. Det samme gjelder om man opplever å ikke bli tatt på alvor eller ikke tør varsle tjenestevei. I særskilte

tilfeller kan det også varsles eksternt, men da stilles det strengere krav til forsvarlighet iht. arbeidsmiljøloven. Forsvarsdepartementet har også en varslingskanal, som kan benyttes (www.regjeringen.no).

Etter et varsel til Forsvarets varslingskanal vil varslere få en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt (muntlig eller skriftlig). I samråd med den som varslere vurderes det om henvendelser er å ansees som kritikkverdig, og hvem som er best egnet til å forstå den detaljerte saksbehandlingen. Vår erfaring er at saker ofte finner den beste løsningen, dersom saken håndteres der hvor det er best kompetanse til å vurdere forholdene.

FSJ IR samarbeider med ulike aktører, avhengig av omfang og innhold i den enkelte sak. Ofte er det naturlig å samarbeide med driftsenheten hvor det kritikkverdige skal ha foregått, FPVS og FST/HR i personellsaker, FLO i saker om anskaffelser og FST-Ø for økonomiske saker. Dersom det er mistanke om strafferettslige forhold vil saken bli oversendt til militærpolitiet, og dersom saken omhandler sikkerhetsbrudd vil den normalt sendes til FSA.

Uansett hvem det er som ivaretar den detaljerte saksbehandlingen, følger FSJ IR opp saken til den kan anses som avsluttet. Da vil varslere få en tilbakemelding. Dersom henvendelsen ikke omhandler kritikkverdige forhold, vil vi henvise saken videre til den instans i Forsvaret som kan bistå. Enkelte som tar kontakt med oss har behov for å diskutere saken og få råd for videre håndtering. Det kan være lurt å gjøre, og helst så tidlig som mulig.

Vi ser at DIFene nå etablerer rutiner og system for mottak og oppfølging av saker som kommer til dem, og dette vil kunne bidra til å styrke kompetansen innen håndtering av varsler.

Både varsler og den det varsles på skal ivaretas, og arbeidsgiver har en omsorgsplikt for begge parter. Den det varsles om skal normalt gjøres kjent med at det foreligger et varsel. Begge parter har krav på kontradiksjon og konfidensialitet i tillegg til at det er et forbud mot prosesser som fører til selvkriminalisering.

Det er forbud mot gjengjeldelse mot varslere jfr. arbeidsmiljøloven. Opplever varsleren at han/hun blir utsatt for gjengjeldelse, skal man uten unødig opphold meldes tilbake til linja, verneombud, BHT eller tillitsvalgte.

Informasjon om varslingskanalen og om muligheter til å varsle er tilgjengelig både på intranettet og på <https://forsvaret.no/hjelp/varslingskanalen>.

«Kald krigs-perioden» i Vestfold

Vestfold var i etterkrigstiden og frem til og med 80-tallet, ett av landets viktigste forsvarsfylker. Fylket hadde en sentral plass i forsvaret av hovedstaden. Stortingsrepresentant Erlend Larsen (H) og fylkesberedskapssjef Jan Helge Kaiser, har skrevet bok om temaet, med tittel «Den kalde krigen – og Vestfold 1948-1991».

Fortet er nå fredet. Bygningen holdes vedlike av ildsjeler og Forsvarsbygg.

Kommandorommet på Oddane fort med den lysende glasstavla der målene ble plottet inn.

Anleggene på Oddane fort ser vedlikeholdt og operativt ut. Radar og kommunikasjons-antennener fungerer.

Forfatterne og tur guidene Jan Helge Kaiser og Erlend Larsen henholdsvis fylkes-beredskapssjef og stortingsrepresentant (H).

Godt forsterket og skjult 84 mm Karl Gustav stilling på Eidsfoss.

Teknisk rom med aggregat er som nytt og diesel tanken er $\frac{3}{4}$ full.

Kommunikasjonssystemet i bunkeren fungerer den dag i dag.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Erlend Larsen og Jan Helge Kaiser arrangerer også årlige guidede turer i Vestfold, der turen går innom gamle Torp flystasjon, Oddane kystfort, Siviltforsvarets beredskapsanlegg i Sandefjord (i fjellet) og kompani-bunkersene i Eidsfoss/Lågendalen, med KOMØD forberedelser (veisprengning). Offisersbladet var i slutten av mai med på denne guidede turen, en svært interessant heldagstur, med et gufs av «kald krig» periode. Dette er tydeligvis interessant, for bussen var fullsatt med nesten 50 deltagere. Larsen og Kaiser øste hele dagen av sin kunnskap om en tid som dessverre for mange er noe ukjent. Nå som totalforsvars-konseptet på nytt er aktualisert, burde flere lese boken, og kanskje være med på en slik guidet tur. Dette var tiden da vi hadde et godt bemannet forsvar, politisk forsvarsvilje, der politikerne lyttet til fagmilitære råd. Det ble bygget operative forsvarsanlegg, og økonomi ble ikke brukt som unnskyldning for å ikke øke landets beredskap.

Under den utrygge «kald krig» perioden, var hele samfunnet preget av mistenksomhet, frykt, spionasje/overvåking, våpenkappløp og atom-krig. Det ble en kraftig oppbygging av Forsvarets baser, kystfort og andre installasjoner i hele Norge, så også i Vestfold. Dette som forberedelser for et mulig angrep fra Sovjetunionen. Marinen hadde sin hovedbase i Horten frem til 1963. Luftforsvarets radaranlegg på Tjøme og flystasjonen på Torp var eksempelvis strategisk viktig for NATO. Torp var bygget og forberedt til å motta inntil 75 jagerfly. Fem kystfort sikret skipsleden, skjærgården, innløpet til Skien, Porsgrunn og Larvik, og da også innseilingen til Oslo. På land hadde HV 2-3000 soldater og like mange fra Hæren. Veier, tunneller og broer var klargjort for sprengning. Til sammen 10.000 soldater skulle forsvare Vestfold!

«Radarparet» Larsen og Kaiser tok oss først med til den gamle delen av Torp flystasjon, som var bygget for mottak av inntil 75 amerikanske jagerfly, som skulle kunne eskortere US bombefly på sine planlagte bombetokt inn i Sovjetunionen. Dette var informasjon som i lang tid var strengt hemmelig. I dag kan man se de falleferdige bygningene til skvadron-ledelse, sykestue, befalsmesse- og forlegninger, bilverksted, tank-anlegg for jet-fuel, samt de mange «druene» (utplassering/spredningssteder for jagerfly) i det gamle området. Det er som å bli tatt tilbake i tid.

Videre ble vi tatt med til Oddane fort på kysten utenfor Larvik. Fortet ble og området er overraskende godt vedlikeholdt! Kystfortet ble lagt ned som operativt fort i 1993, og har i senere tid vært benyttet av Heimevernet. Omvisningen fikk vi av nittiåringen Halvard Oddane, hvis familie eide hele området før tyskerne beslagla området og bygde fortet. Vi ble møtt ved hovedinngangen med nymalt skilderhus og sambandsutstyret på plass. Inne på området ble vi møtt av nyslåtte plener/stier, nymalte hus og kontorbygninger. Oddane og venne-foreningen gjør en stor innsats for å ta vare på kystfortet, men det er Forsvarsbygg og festningsverket som har hovedansvaret for vedlikeholdet. Kystfortet ble vernet av Riksantikvaren i 2015. Også her på Oddane fort, ble vi tatt tilbake i

Glimrende oversikt og skuddfelt sett innenfra bunkeren og 84 mm RFK stillingen ved Eidsfoss. Trærne har vokst seg innpå de siste årene.

Inngangen til Fjellanlegget ved Torp.

tid. Kontorer, forlegning, kjøkken, spisesal er akkurat slik det var når Kystartilleriet forlot det i 1993. Skulle nesten tro at fortet fortsatt var i bruk. Kommando-bunkeren med lysende glasstavle der målene ble plottet inn, fungerer. Kanonene ser overraskende vedlikeholdte ut. Noen påstår faktisk at alle systemer fungerer og at det kan være mulig å fortsatt avfyre skudd med kanonene. En meget spennende omvisning!

Turen gikk også innom Sandefjord og fjell-anlegget til Sivilforsvaret. Dette er fullt operativt og brukes av Sivilforsvaret i dag. Det er et ABC-sikkert fjellanlegg, med kommando-rom, kontorer, kjøkken, spisesal, lagre og egen strømforsyning. Vi fikk orientering om anlegget og Sivilforsvarets oppgaver, som i dag primært er rettet mot rene fredsoppgaver. De har i dag noe over 250 mann-skaper, mot over 2.000 for noen år tilbake. Da hadde de også en mer krise/krig-innretning på sine oppgaver. Økonomien rammer også Sivilforsvaret i dag.

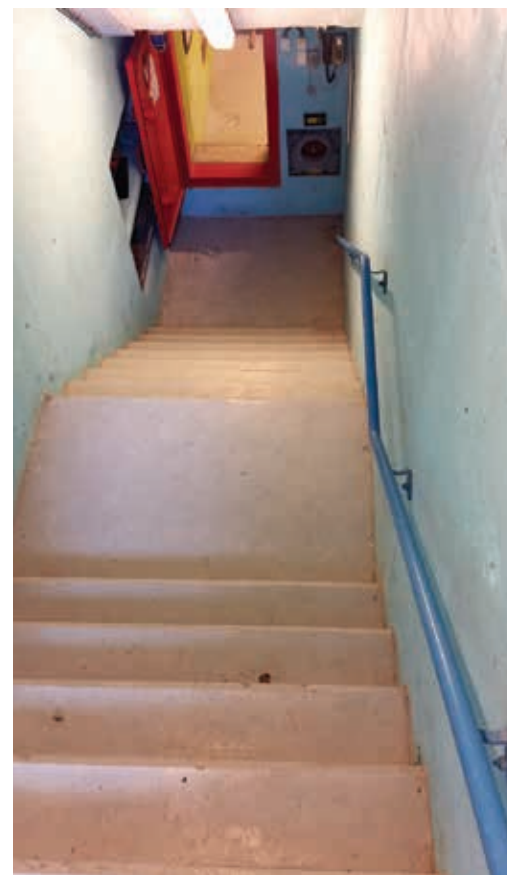
På slutten av dagen kjørte vi opp Lågendalen, og fikk se kompanistillinger/bunkere ved Eidsfoss!

Dette var området til lokalvern-bataljonene, og var en «Forsvar og hold!» posisjon. En godt bevart hemmelighet, frem til Forsvaret i nyere tid solgte området til sivile interesser. Dette var dagens overraskelse! Anlegget fremstår nesten som nytt! Privat sponing sørger imidlertid for avfukting og påkoblet strøm - alt fungerer! Tidligere områdesjef i HV fører et visst oppsyn, og var vår guide. I tillegg til bunker-stillingene, oppholds- og forlegningsrom og tekniske rom (hvor dieseltanken til strøm-aggregatet var $\frac{3}{4}$ full!), fikk vi se KOMØD (forberedt veisprengning), som vil fungere den dag i dag! Hele området oser av militær-taktisk tenkning i forhold til overhøyde, skuddfelt, dekning og det faktum at dette er det eneste stedet kjøretøy kan passere på vei opp Lågendalen. Det er trist at slike relativt nye og kostbare anlegg avvikles/selges.

Tunnellen inn til fjellanlegget kommandosentralen til gamle Torp flystasjon ved eventuell krig. Foto Festningsverkene.

Kopnistillingene ved Eidsfoss. Ståldørene er svært godt vedlikeholdt!

Nedgangen til kompanibunkeren ved Eidsfoss, er like fin og operativ den dag i dag!

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr.172796

Solid gapahuk som tåler stor snølast og mye vind. Leveres i to størrelser.
Se www.friluftprodukter.no for mer informasjon.

Kontakt oss på post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

 friluft[®]
FRILUFTSPRODUKTER AS

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

TERROR MOT FOTBALL-VM?

To trusler synes å interessere observatører som kommer til å følge fotball-VM i Russland ut fra litt andre interesser enn fotball. For det første faren for terror, og for det andre, muligheten for at russerne vil utnytte VM i den pågående striden med Storbritannia, som ikke er blitt mindre opphetet etter giftattentatet mot Sergeij og Julia Skripal.

Den hemmelig innenriktstjenesten FSB har i siste uker og frem til skrivende øyeblikk offentliggjort meldinger om at fire terroristgrupper med tilknytning til IS er satt ut av spill. Så vidt det fremgår skal i alt 11 terrorister ha blitt drept mens 10 skal ha blitt tatt til fange. I alle fall to av gruppene hadde planer om angrep mot fotball-VM, pussig nok ble begge angivelig tatt på steder ikke spesielt langt fra der England skal spille. Den første gruppen skal ha blitt avslørt i Rostov som ligger ca. 48 mil fra Volgograd (tidligere Stalingrad), der England skal spille sin første kamp, mot Tunisia. Her ble tre terrorister tatt mens gruppens leder sprengte seg selv i luften. I St. Petersburg, der det engelske lagets hovedbase vil være, skal syv terrorister ha blitt tatt.

Samtidig anses det å være interessant å følge utviklingen rundt de britiske fotball-fansene som kommer til å strømme til Russland. Blant disse er det som kjent elementer som pleier å ha enkelte problemer med å holde seg i skinnet. Spørsmålet er om disse vil bli planmessig og behendig provosert og manøvrert inn i situasjoner der de kan ydmykes foran all verdens TV-kameraer, i slagsmål med «fredelige, kultiverte russer», som egentlig er spesialstyrker eller politi i sivil, kampsportutøvere eller kanskje kosakker etc. Scenariot vil da være at «her gjør russisk politi, med fare for sine egne liv, alt de kan for å beskytte britene mot terror, og takken er at britiske pøbler herjer, ødelegger eiendom og angriper helt uskyldige russiske borgere. Men britisk pakk duger ikke til annet enn å drikke øl, bare se hvordan alminnelige russere uskadeliggjør dem og overlater dem til politiet.» Det kan jo bli moro å se om det går slik. Følg med.

NYE STRIDSGVUGNER 2040

Neste generasjons stridsvognteknologi, ikke minst nytt hovedskyts og ny og bedre beskyttelse, ventes å komme på markedet fra ca. 2040, skriver Jon Hawkes og Neil Gibson i Jane's International Defence Review. Nytt skyts ventes å bli en konvensjonell kanon, glattboret og med ammo med fast drivladning. Det virker ifølge Hawkes og Gibson lite sannsynlig at man vil gå for mer radikale løsninger som flytende drivladning, ETC (Electro-Thermal Chemical) eller EM (Electro-Magnetic) teknologi, eller laser. Det må mye forskning og penger til for at slike løsninger skal bli aktuelle.

Leopard 2 A7.

Skytset på Leopard 2A7, glattboret 120 mm 55 kaliber (løpslengde på 55 ganger 120 mm) har ikke særlig utviklings-potensiale igjen, mener forfatterne. To problemer med grovere skyts er ammo-vekt hvis man ikke velger autoladning, og lagringsplass ombord. Å erstatte Leo 2s 120 mm med en 140 mm er dessuten kalkulert å gi en brutto vektøkning på opptil 14 tonn. I 2015 startet Rheinmetall utvikling av et 130 mm skyts. Det er under testing og skal ha demonstrert opptil 50 prosent bedre gjennomslag i panser, og med mer avansert ammo som bedre utnytter 130 mm'erens større kammer hevder man å kunne oppnå mer enn 50 prosent. Det er forholdsvis sannsynlig at dette, eller en videreutvikling, vil bli det nye skytset. Skytset utvikles med tanke på modernisering av eksisterende stridsvogner.

T-14 Armata

Russernes nyeste stridsvogn, T-14 Armata, er bevæpnet med en videreutvikling av velkjente 125 mm 2A46 glattboret, med betegnelsen

BTR Bumerang 8x8.

2A82-1M. En 152 mm lavtryksskanon skal også være under utvikling, primært beregnet på bevæpning av en panserjager eller stormpanser versjon av nye BTR Bumerang 8x8 hjulgående stridskjøretøy. Enkelte rapporter kan tyde på at russerne også arbeider med en 152 mm høytrykks kanon, kanskje beregnet på Bumerang eller Armata. Det anses som usikkert om russerne vil få råd til å innføre Armata i særlige antall.

CV 90120 med 120 mm kanon.

Forfatterne refererer også til tanker om å erstatte stridsvogner med medium vekt kjøretøyer og viser blant annet til BAE Systems (tidligere svenske Hägglunds) CV90120; med andre ord versjonen av vår CV9030 stormpanser med 120 mm skyts. Stort skyts på medium kjøretøyer gir rekylproblemer. Forfatterne lufter derfor også muligheten for medium vekt kjøretøyer med rekylfri kanon, som RAVEN prosjektet som amerikanerne arbeidet med en tid etter år 2000. (Jane's International Defence Review juni 2018)

Null skyld

NULL BONUSTAP

VI FORTSETTER Å REPARERE BILFORSIKRING

- Null bonustap på skader som oppstår mens bilen din står parkert, og som ikke er din skyld
- Maks 10 % bonustap ved skader

Vil du vite mer om vår bilforsikring og fordeler som medlem av BFO?

GÅ INN PÅ IENO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

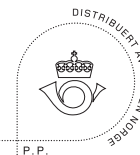
I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

STORE FORDELER FOR DEG SOM TJENESTEGJØR I UTLANDET

Når du tjenestegjør i utlandet kan du kjøpe
Volvo til gunstige betingelser via
Volvo Global Specialist Sales.

BESTILL FØR 01.09.2018
OG FÅ € 500 I RABATT

NYE VOLVO V60
FRA € 26.450

KONTAKT **BILIA ØKERN** I DAG

VOLVO **XC60 D4 AWD** FRA € 33.230

VOLVO **XC40 AWD** FRA € 24.620

**FLERE AV VÅRE MODELLER HAR GODE KAMPANJER I DISSE DAGER.
LES MER PÅ [BILJA.NO/DIPLOMATSA LG](http://bilja.no/diplomatsalg) ELLER TA KONTAKT MED SIV FJELLMO-GRØNDAHL:
E-POST [SFG@BILJA.NO](mailto:sfg@bilja.no) | TLF. 530 25 039**

Tilbudene gjelder t.o.m. 01.09.2018. Illustrasjonsfoto. Forbehold om trykkfeil.

Alt som gjelder Volvo. Og litt til.

Ring oss på telefon 915 08555, chat med oss på bilja.no
og følg oss på facebook.com/bilianorgevolvo

Bilia Økern: Økernveien 115

bilja.no/volvo